

park:9-10

regionalni mesečnik

Jesenske volitve: Pohanje kandidatov se konča
Intervju: Miloš Dular, Igor Lumpert, Franco Baz
Novomeški gastarbajterji

Novo mesto, številka 9-10, letnik 7, 20. julij 2004, cena 450 SIT www.park9-10.com

Knjižnica Mirana Jarca
Rozmanova 26

8000 Novo mesto

INTERJU

POLETNA

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

Naročniki revije **park** so tudi podjetja:

ABC Cibic Novo mesto d.o.o.
projektiranje, svetovanje, nadzor
Novi trg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 70 320

ID - interier design d.o.o.
Arhitektura & design
Germova u. 3, Novo mesto

www.Luminus.si

PEGAS d.o.o.
MEDNARODNI TRANSPORT
Turkova 2, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 21 308

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

Elica Križ s.p.
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto
tel.: 07 33 24 851

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

Mala d.o.o.
Olivno olje, Karlovačko pivo
Šolska cesta 12, Otočec
tel.: 07 30 99 160

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

AURORA
HOBI & ART
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

Gvido napisi d.o.o.
V Brezov log 2
Novo mesto
tel.: 07 33 82 850
gvido.napisi@siol.net

MALKOM
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

sitotisk avbar
Avguštin AVBAR s.p.
LASERSKO GRAVIRANJE
tel.: 07 33 79 021 GSM: 041 682 468
Krallova ulica 15 (Šmihel), 8000 Novo mesto

Avtogalant
izdelava
izpušnih cevi
Ob potoku 10, Novo mesto

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 647 319

triglav

Avtošola Riba
Ulica stare pravde 15,
Novo mesto
tel.: 07 33 26 722

Računovodski servis
Jožica Bukovec s.p.
Adamičeva ulica 2
tel.: 07 33 79 130

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

AICO Novo mesto d.o.o.
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
E-mail: aico.doo@siol.net

Wellness center Balnea v Dolenjskih Toplicah je pravo uresničenje oddiha, sprostitve in ugodja. Bazen, savne, fitness studio, masaže, kopeli, športne aktivnosti - Balnea nudi za vsakogar nekaj!

TUI-NA TERAPIJA
TRADICIONALNA KITAJSKA MASAŽA
Informacije in rezervacije:
Wellness center Balnea
Tel: 07 39 19 750, 751
E-mail: booking.dolenjske@krka-zdravilisca.si

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

stiA d.o.o. Novo mesto
E-mail: stia@siol.net
tel.: 07 39 34 780 • fax: 07 39 34 781

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

VRTINEC
Video produkcija d.o.o.
tel.: 07 33 70 210
<http://www.studio-vrtinec.si>

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

Nudimo vam izveček najugodnejših cen in največjo ponudbo za letovanje na Jadranu in Sredozemlju.
KOMPAS HOLIDAYS
Kompas Novo mesto, tel. 07/39 31 520
ROBINSON
Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

DARO BIRO
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./faks: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net
GSM: 041 643 133

fine cars d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Peklenska solidarnost

Tina Ban

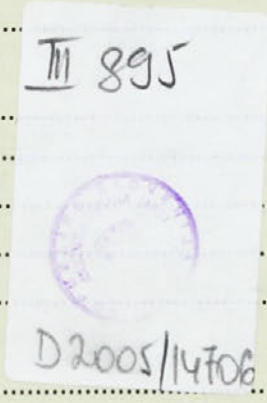
Bil je eden najbolj žalostnih in hkrati nesmiselnih dogodkov, ki so se v zadnjih letih zgodili v Sloveniji. Vendar so ga mediji na hitro prežvečili in še hitreje izpljunili. Nič tako pomembnega se ni pripetilo, da bi bilo vredno dolgo poročati. Vpletenih je bilo le nekaj razburjenih vaščanov, neki socialni center in posredno nekaj prestrašenih mater z otroki. Zgodilo se je, da so se prebivalci neke anonimne slovenske vasice histerično uprli zidavi materinskega doma v svoji soseščini. Zagnali so tak vik in krik, kot da bi poizkušal kdo v središču vasi zgraditi vsaj odlagališče za jedrske odpadke. Pa je šlo le za nekaj mater, ki naj ne bi bile dovolj dostojne ženske za življenje v njihovi vasi, in za vrišč nekaj tujih otrok, ki jih je že vnaprej tako hudo motil. Dogodek je bil tako absurden, da je hlepel po smiselni razlagi. Nekateri so vzroke zanj iskali v predsodkih do drugačnih, drugi v demonstraciji moči nad najšibkejšimi v družbi, mene pa sta najbolj presenetili visoka stopnja odtujenosti in pomanjkanje solidarnosti. Torej dejstvo, da ljudje ne zavračajo podporo ljudem v stiski, ki povrh pripadajo še istemu narodu, istemu družbenemu razredu in v mnogih primerih istemu spolu.

Solidarnost je vrednota, ki se formalno in tudi vsebinsko hitro spreminja. Slovenski slovar knjižnega jezika besedo razlaga kot *zavest skupnosti, medsebojne povezanosti posameznikov zlasti v družbenem življenju*. Kaže se v človekovi pripravljenosti za medsebojno pomoč, podporo in sodelovanje. Bo takšna definicija zdržala tudi v prihodnje? Že drobni vsakodnevni dogodki pravijo, da težko. Verjetno le še malokomu pade na misel, da bi sosedu poprosil, naj mu pomaga npr. preseliti pohištvo. Le redkokateri sosed ima posluš za takšne solidarnostne geste. Prej te potrka po čelu in ti izroči vizitko s telefonsko številko selitvenega servisa. Ne le sosedka, tudi tradicionalna študentska solidarnost izginja. Študentje na faksu si vedno manj posojajo zapiske - raje jih prodajajo. Prav tako je s štopanjem po slovenskih cestah, ki so še pred nekaj leti omogočale skoraj neznosno lahkost potovanja. Vozniki danes precej redkeje ustavljajo in le izjemoma še naletiš na koga, ki te je pripravljen potegniti kak dodaten kilometer zunaj njegove poti. Različne oblike solidarnosti so dolga stoletja veljale za človekovo dolžnost. Že od nekaj so jih tako dojemale religije in po svoje jih je kot takšne predstavljal tudi nekdanji režim (že v osnovni šoli so morali bolj bistri pionirji - če ne prostovoljno, pa na silo - pomagati tistim, ki so se težje učili). Danes pa se solidarnost nahaja v polju svobodne izbire. Solidaren si le, če in kadar tako želiš. Na primer v prostem času, vsak petek popoldne za dve uri. To zadostuje. Tudi vaščani, ki so najbolj glasno oporekali gradnji materinskega doma, so solidarni. Kako da ne? Nekateri med njimi že leta darujejo kri kot krvodajalci, so hiteli razlagati. Če solidarnost res lahko definiramo le kot prostočasno dejavnost, potem je gotovo v porastu. Vedno več ljudi namreč prostovoljno opravlja določena dela, nekateri pomagajo invalidom, drugi delajo na SOS telefonih, tretji z begunci, mnogi pa v znak solidarnosti pomoči potrebnim nakažejo denarne zneske. To so inštitucionalizirane oblike solidarnosti, ki so družbeno nadzorovane in usmerjene. Verjetno so takšne tudi bolj učinkovite. Vendar nemalokrat ubijajo človekovo spontano skrb za druge in bolj kot čemu drugemu služijo povzdigovanju posameznikovih samovšečnih čustev. Solidarnost mnogih prostovoljcev zunaj ustanov popolnoma odpove. Vaščani - krvodajalci, tako ponosni, da s svojo krvjo rešujejo življenja, poizkušajo zunaj laboratorija preprečiti boljše življenje materam in otrokom, ki so jim nemara še včeraj darovali svojo kri.

In kaj je navsezadnje tako tragično pri opisani zgodbi? Verjetno ne toliko odsotnost solidarnosti, temveč prisotnost odtujenosti - tj. njenega nasprotja. Solidarnost je živa predvsem takrat, kadar obstaja zavest o celoti. Kadar posameznik čuti, da ni sam, ampak je del skupnosti, na katero lahko tudi vpliva. Odsotnost solidarnosti zato pomeni odtujenost od celote, osamljenost, izolacijo. Pekel so ljudje okoli nas, toda ali ni še bolj peklena nezmožnost povezati se z njimi?

DOLENJSKA	
Miloš Dular, podžupan	4
Pohanje kandidatov se končuje	5
Novomeška gostilniška beda	6
Črna packa: Rekapitulacija	8
Novomeška pomlad - kaj bi to bilo	9
Novo mesto, središče jazza	10
INTERVJU	
Franco Bazzara	12
FOTOPUB	
Fotografska izkušnja 2004	14
GOGINO POLETJE	15 - 30
ČETRTRA DIMENZIJA	
Bermudski trikotnik	31
REPORTAŽA	
Novomeški gastarbajterji	32
FILM	
Sniff vrača udarec	33
GLASBA	
Igor Lumpert, intervju	34
Lokalna party scena	35
INFOPARK	36
KOZMETIKA	37
RECENZIJE	39
PARKEXTREME	
Kako je puran stisnil jajčka	40
STRIP	41
POTLAČ	42

PARKOVA NAGRADNA ANKETA

Izpolnite Parkovo anketo in sodelujte v nagradnem rebanju!

park:kolofon

regionalni mesečnik
številka 9-10, letnik 7

ISSN 1408-7189

Naslov uredništva: Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto
07 393 08 12
031 626 326

e-mail: park@park-on.net
web: www.park-on.net

Naročila, distribucija:
07 393 08 12

Trženje: Matjaž H. Grum
gsm: 031 549 906
matjaz.grum@zalozba-goga.si
Boštjan Volk
gsm: 031 436 748
tel: 07 393 08 12
boštjan.volk@park-on.net

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Tina Ban, Simon Bizjak, Boris Blaič,
Matjaž Bruč, Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, An-
dreja Kopač, Janez Lamovšek, Iztok Kovačič,
Tomaž Levičar, Uroš Lubej, Aleksej Metelko,
Boštjan Pucelj, Anja Rebolj, Damir Skenderović,
Barica Smole, Damijan Šinigoj, Mitja Simič, Žiga
Virc, Marko Vide, Primož Žižek

naslovnica: Iztok Kovačič
lektorica: Nina Štampohar

filmi in prelom: Grafika Novo mesto d.o.o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1000 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

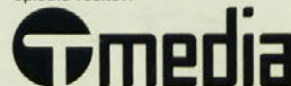
Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2004). Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2004). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Trženje:

MOGENAS
MLABINSKA OGLASNAVALSKA AGENCIJA D. O. O.

Spletna rešitev:

Potrebujemo več strpnosti

Uroš Lubej, foto: Boštjan Pucelj

Politično življenje v Novem mestu je zelo enostavno in zelo zapleteno obenem. Po eni strani je to čisto elementarno in preprosto klanje vseh z vsemi. Po drugi strani pa to ni sistematičen in lahko razumljiv boj med tistimi, ki se v javnosti prikazujejo kot različni politični poli, ampak je toliko boljše, če trčiš svojega. V Novem mestu si lahko izvoljen kot župan, pa vendar si v največjem sporu z lastno stranko – to se je zgodilo Franciju Konciliji v mandatu 1994-98, to se vsaj delno dogaja tudi Boštjanu Kovačiču v mandatu 2002-06 (Čeprav je glede sporov med županom in LDS mnogo pretiravanja.) Kot da bi politično elito pod Gorjanci vodil neki samodestruktivni gon. Nasprotja na desnici so bila dolgo utelešena v liku Koncilije - izobčenec lastne sredine, nesprejemljiv za pomladno politično vodstvo. Zdaj ko se je nekako spravil s političnimi vodstvi na desnici (toda še vedno ne z SLS), so ta dobila novega problematičnega dečka: Miloša Dularja, ki je naredil politični škandal, ko je pred drugim krogom, ko so se volilni glasovi merili s stotinkami odstotkov, podprl kandidata vladajoče koalicije.

Dular ne govori veliko o sporih, poziva k strpnosti: pravi, da ni z nikomur v konfliktu, trdi, da ga večina vodstva, sploh pa članov SDS še vedno podpira in da bi se ljudje na lokalni ravni morali povezati prek političnih bregov in nastopiti skupaj proti Ljubljani. Rojen leta 1964, v mladih letih uspešen košarkar, diplomiral iz geodezije, je politično kariero začel leta 1994 v SDS kot regijski predsednik za Dolenjsko in Belo krajino, dva mandata (1995-2003) je bil tudi predsednik MO SDS, pod Francijem Koncilijo sekretar za okolje in prostor, od leta 1998 pa tudi občinski svetnik.

Vprašanje je, ali si ni Dular s potezo podpore Kovačiču, ki se je zdela preračunljiva, a ga je odtujila lastni stranki, vendarle izkopal lastni politični grob: le kakšne so možnosti politika, ki nima za seboj strankarskega aparata? Tu lahko vidimo nekakšno zvijačnost župana Kovačiča, ki je s tem, da je pod okrilje vzel svojega političnega oponenta, le-tega pravzaprav izoliral in onemogočil. Toda izkušnja zadnjih volitev pravi nasprotno: največje uspehe so dosegale ravno liste, ki jim je uspelo ustvariti videz nestranskarstva, celo antipolitčnosti. In Dular kot podžupan to funkcijo razume – ne toliko kot udeležbo na elitnih ceremonijah – ampak predvsem kot stik s preprostimi ljudmi »na terenu«.

Dularjevi politični rejtingi rastejo: ko je prvič nastopil na volitvah za župana, je dobil 14 odstotkov, naslednjič že 21. Zelo verjetno ga bomo leta 2006 zopet srečali med županskimi kandidati, bržkone s podporo nekakšne liste občanov, ki bo kandidirala tudi za občinski svet. Ob morebitni odsotnosti Kovačiča in Koncilije je zelo resen kandidat.

Opozicija mestni oblasti očita, da deli pomembne položaje glede na politične zasluge. Ali boste tudi vi v kratkem sprejeli kakšno vodilno funkcijo v podjetjih ali zavodih, ki so v lasti ali pod ustanoviteljstvom Mestne občine NM?

Prvi kriterij pri kadriranju je seveda strokovnost. Toda volitve prinašajo na oblast različne opcije in volitve so zato, da se politična moč razdeli. Franci Koncilija kritizira zdajšnjo oblast, ker kadruje politično. A nekdanji direktor GRC Ciril Klemenčič je dobil svoje mesto prav zaradi pomoči Konciliji. Veliko ljudi je bilo imenovanih na direktorske položaje zaradi volilnih zaslug oziroma skupnega nastopa na volitvah. Martina Vrhovnik je bila imenovana na mesto glavne tajnice občine, ker je takrat podprla Koncilijo, sam sem bil imenovan na mesto sekretarja za okolje in prostor, ker sem podprl Koncilijo, in tudi druge funkcije so bile razdeljene politično. Govoriti o političnih nepotizmih samo zaradi tega, ker se kadruje ljudi, ki so bili skupaj v predvolilnih programskih koalicijah, je nekorektno – še posebej če ravnaš enako. Gospod Koncilija mi je ponudil mesto direktorja javnega podjetja Komunale, če bi ga podprl. In tudi drugim je obljubljal. Kar se tiče konkretnega vprašanja: v Zarji ali v Komunali, kamor merite, ni bilo nikakršnih

političnih čistk. Ko bo čas in ko bodo razpisi, se bom na njih prijavil. Ali bom uspešen, pa je odvisno od tega ali onega nadzornega sveta, ki bo moral imenovati direktorja na osnovi programov ali strokovnih referenc. Še nekaj bi rad komentiral glede očitkov Francija Koncilije: leta 2000 bi moral kandidirati na listi SDS. Od kandidature je odstopil, ko je od takratne občinske strukture dobil ponudbo - ali pa je sam od od njih to zahteval, to pač ne vem -, da na Komunali dobi mesto vodje pogrebne dejavnosti in s tem za dobrih sto tisoč sit višjo plačo. Je pa res druga stvar: po mojem mnenju je nesprejemljivo, da je več kot polovica članov mestnega izvršilnega odbora LDS tudi vodilnih članov občinske uprave. Poleg tega je nepravilno kadrovanje to, da ljudje s srednješolsko izobrazbo vodijo strokovno tako zahtevna področja, kot je koordiniranje oddelkov za delovanje krajevnih skupnosti, komunalne in cestne infrastrukture, urbanizma, urejanja stavbnih zemljišč ipd. – mislim na pomočnika direktorice občinske uprave Jožeta Derjanca. Da ne bo pomote: tisti, ki na volitvah zmaga, pač postavlja »svoje« ljudi, ki uresničujejo načrtane programe. Brez tega ne gre. Toda nujni pogoji bi morali biti strokovne reference in ustrezna izobrazba za mesto, ki ga posamezni ljudje zasedejo.

Opozicija je prav tako zahtevala, da župan Kovačič odstopi zaradi dogodkov v zvezi s preiskavami v novomeški Komunali in na občini. Kako vi ocenjujete vlogo župana v teh dogodkih?

V občini je potrebno na splošno več strpnosti. Dokler stvari niso dokazane, je težko relevantno komentirati ali soditi. Vseh stvari ne poznam. Toda dokler človek ni obsojen, je nedolžen. Ni stvar župana (posredno seveda ja), da osebno kontrolira delovanje podjetij, za to je nadzorni svet.

Kot podžupan ste zadalženi za romsko problematiko. Veliko se sestajate s krajanji, toda z uradnimi predstavniki Romov se praktično ne srečujete. Zakaj?

Ne vem, kdo je za vas uradni predstavnik Romov ...

Romski svetnik Roman Tašič, torej tisti, ki so ga Romi na volitvah tako rekoč pooblastili, da jih zastopa, trdi, da ga ne sprejmete oziroma da se ne odzivate na njegove klice.

On je član mestnega sveta, je član projektne skupine za romska vprašanja, skupaj pa sva obšla tudi vsa romska naselja. Poleg tega ima možnost vsako sredo priti do mene. Tu nimam nobenih večjih zadržkov. Poleg tega se, kadar je to potrebno, sestajam tudi z ostalimi Romi. Ni funkcija romskega svetnika, da gredo vsi tovrstni problemi prek njega.

Se vam torej zdi, da imajo novomeški Romi dostop do mestne oblasti?

Seveda ga imajo. Vsako sredo dopoldne je pri meni gruča Romov, ki pridejo s svojimi problemi. Predvsem gre seveda za prostorske zadeve in za sobivanje z občani. Ponekod je prišlo do velike koncentracije Romov na majhnem prostoru. Romske zadeve obravnavamo redno in z vso odgovornostjo. Toda postopki pri sprejemanju prostorske zakonodaje, ki so tu najbolj pereči, ne stečejo čez noč. Če želimo asfaltirati neko cesto, moramo objaviti razpis. Romi napačno pričakujejo, da bomo delali tako kot

nekoč, da bo vse urejeno čez noč. Problem pa je tudi to, da se zadnjih petnajst let ni ukvarjalo z njimi – razen tega, da se je s socialnimi prejemki kupoval socialni mir. Država ne namenja dovolj denarnih sredstev za urejanje infrastrukture. Po drugi strani Mestna občina Novo mesto ni zaprosila za sredstva, ki jih država razpisuje za komunalno infrastrukturo romskih naselij ...

Toda mandat zdajšnjega župana in tudi vas kot podžupana je praktično že na polovici, pa vendar se občina lani ni prijavila na razpis za omenjeno infrastrukturo, letos pa je na te razpise zamudila s prijavo. Ne čutite tudi sami nekaj odgovornosti za to?

Moja funkcija neprofesionalnega podžupana je pač taka, da z marsikatero zadevo nisem seznanjen. Moram reči, da čedalje bolj opozarjam na zadeve in zahtevam odgovornost. Zbiram informacije z ministrstva za pravosodje in urada za manjšine, zato da jih bom posredoval županu in občinskemu svetu.

Kdo je potem odgovoren, da so državni razpisi šli mimo novomeške občine, ki sicer za vse problem z v zvezi z Romi krivi predvsem državo?

Odgovorna je občinska uprava in občinske službe, ki skrbijo za te stvari.

Pa tudi politiki, ki tej upravi načeljujejo?

Poglejte, politiki so profesionalni in neprofesionalni, in profesionalni morajo skrbeti za te zadeve. Je pa res, da tudi zaposleni na občinski upravi, še posebej vodilni za te stvari, morajo skrbeti. Če se izkaže, da to ni bilo storjeno, bom na seji občinskega sveta zahteval pojasnilo in tudi odgovornost. Naj povem še to, da sem takoj na začetku svojega mandata dobil dopis direktorice občinske uprave, da podžupani nimajo pravice dajati navodil in se vtikati v delo občinske uprave.

Hočete reči, da ste ovirani v opravljanju svojih funkcij?

Na ravni operative je moje delo omejeno, ker podžupani pač nimajo velikih pristojno-

Jesenske parlamentarne volitve

Pohanje kandidatov se končuje

Uroš Lubej

Parlamentarne volitve se bližajo in priprave političnih strank na dogodek so v polnem razmahu. Slovenija voli po dokaj zapleteni možnosti proporcionalnega volilnega sistema, v katerem pa imajo volilci le majhen in zgolj posreden vpliv na to, kdo izmed številnih kandidatov bo navsezadnje sedel v poslanskih klopeh. Pa vendar je za stranke izjemnega pomena, kate-

Miloš Kovačič, Lidija Mavretič, Franc Hudoklin, Alojz Turk, Franci Volk, Franci Koncilija, Marjan Špilar, Jože Miklič in Franci Kek so med najverjetnejšimi kandidati na listah strank v volilnih okrajih Novo mesto I in II.

re kandidate postavljajo po 88 volilnih okrajih znotraj osmih volilnih enot. Šesta volilna enota s sedežem v Novem mestu obsega občine Brežice, Hrastnik, Krško, Laško, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trbovlje, Trebnje, Zagorje ob Savi in Črnomelj. Širše območje Novega mesta pa zajemata drugi in tretji volilni okraj, v vsakem od njih je nekaj čez 23 000 volilcev. **Drugi volilni okraj** obsega območje krajevnih skupnosti Dolenjske Toplice, Uršna sela, Podgrađ, Dolž, Gabrje, Bircna vas, Straža pri Novem mestu, Stopiče, Orehova, Šentjernej, Brusnice, Mali Slatnik, Gotna vas, Regrča vas, Šmihel pri Novem mestu in Drska. **Tretji volilni okraj** pa območje krajevnih skupnosti Kandija-Grm, Žabja vas, Majde Šilc, Novo mesto Center, Mestne njive, Bršljin, Prečna pri Novem mestu, Bela Cerkev na Dolenjskem, Bučna vas, Hinje, Mirna Peč, Otočec ob Krki, Škocjan, Šmarjeta, Žužemberk, Ločna-Mačkovec.

Predsednik vlade **Anton Rop** je na tiskovni konferenci 14. 7. potrdil, da bo v obeh volilnih okrajih Novo mesto na listi LDS kandidiral **Miloš Kovačič**, predsednik uprave KRKA d.d.

Tiskovna predstavnik SDS **Marjetka Raušl** in tudi predsednik MO SDS Novo mesto **Ivan Grill** – zaradi tega, ker postopek še poteka – nista želela razkriti konkretnih imen. Prav gotovo pa na kandidatni listi ne bo podžupana MO Novo mesto **Miloš Dularja**, nekdanjega predsednika mestnega odbora stranke. Dular je dejal, da ga je državno vodstvo stranke sicer želelo kandidirati, vendar ni dal soglasja h kandidaturi. Tega si sicer, po besedah Ivana Grilla, predsednika MO SDS, lokalno vodstvo tudi ne želi, in sicer zaradi znanih nesoglasij v stranki glede podpore Dularja aktualnemu županu na zadnjih lokalnih volitvah.

Po kandidaturi za evropske volitve bo **Lidija Mavretič**, prva slovenska vinska kraljica in samostojna podjetnica, najverjetneje kandidirala na listi **ZLSD** vsaj v enem izmed »novomeških« volilnih okrajev. Poleg nje sta med morebitnimi kandidati tudi **Marjan Somrak** in **Ljuba Gorše**.

Najverjetnejši kandidat za drugi volilni okraj na listi **SLS** je šentjernejški župan **Franc Hudoklin**, za tretji volilni okraj pa **Alojz Turk**, občinski svetnik SLS v Novem mestu. Poleg njih pa so med evidentiranimi kandidati tudi Tone Zupet, župan občine Škocjan, Franci Bačar, Tone Hrovat in Igor Hrovatič.

Regijski odbor **Nove Slovenije** je izvršnemu odboru stranke predlagal štiri kandidate za okraja ožje Dolenjske: **Francija Volka, Petra Kotarja, Francija Koncilijo** in **Janija Kramarja**. Z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da bosta končna kandidata NSI **Franci Volk**, župan občine Dolenjske Toplice v drugem volilnem okraju, in **Franci Koncilija** v tretjem volilnem okraju.

Matjaž Engel, vodja volilna kampanje v SNS, in tudi novomeški občinski svetnik o konkretnih imenih še ni želel govoriti, je pa dejal, da sam ne bo kandidiral na letošnjih volitvah.

Pri **stranki mladih** se, kot je povedal tiskovni predstavnik Miha Anzelc, pogovarjajo z morebitnimi kandidati, vendar o konkretnih imenih ne želijo govoriti. Po besedah predsednice MO SMS Novo mesto **Brigite Majcen** pa niti ona niti mestna svetnica **Irena Čengija Peterlin** ne bosta kandidirali.

Pri stranki **Desus** bo – če se ne bo zgodilo kaj nepredvidenega – v drugem volilnem okraju kandidiral **Marjan Špilar**, nekdanji ravnatelj OŠ Grm, v tretjem volilnem okraju pa sekretar Svobodnih sindikatov **Jože Miklič**, ki sicer ni član Desusa.

Janez Sodržnik, generalni sekretar Popovičeve stranke **Slovenija je naša**, je povedal, da bo SJN kandidirala bodisi enega kandidata v oba okraja ali pa kandidata in kandidatko za vsak okraj posebej. O konkretnih imenih ni želel govoriti, smo pa dobili dokaj zanesljivo potrditev, da se je stranka o morebitni kandidaturi pogovarjala z omenjenim novomeškim podžupanom **Milošem Dularjem**, ki pa glede tega še ni sprejel odločitve.

Če je v večini strank vendarle še nekaj dvomov in je za večino strank kandidatna lista bolj ali manj nedorečena, je pri stranki **Aktivna Slovenija** vse jasno. Edini kandidat na obeh bregovih Krke bo predsednik te stranke **Franci Kek**.

Zaradi neugodnega razporeda volilnih okrajev širše območje Novega mesta že dva mandata nima »svojega« poslanca. Ali bo tokrat drugače, bomo morali počakati vse tja do nočnih ur prve nedelje letošnjega oktobra.

ne izjave: to so njegova videnja. Mi smo pripravili sporazum, v katerem smo zapisali, da bi v primeru, če ne bi mogli programske in v praksi sodelovati odstopil tako župan, kot direktor občinske uprave in vsi podžupani. Glede na izkušnje, ki smo jih imeli v njegovem mandatu 1994-1998, ko je bilo veliko konfliktov, smo želeli to, da če bi skupaj zmagali na volitvah, bi skupaj tudi odstopili, če pač koalicija ne bi vzdržala. Do tega dogovora žal ni prišlo. Sicer pa moramo – mislim na občinski nivo – preseči medsebojna obtoževanja in doseči višji nivo strpnosti.

Zaradi podpore LDS-ovemu kandidatu v drugem krogu ste se razšli tudi z vodstvom novomeške SDS. Kakšni so pravzaprav odnosi med vami in stranko SDS?

Zaenkrat sem samo član stranke in nimam nobenih funkcij v novomeški SDS. Sem pa član strokovnega sveta stranke. Predsedniku MO SDS pa želim veliko uspeha pri vodenju stranke v njegovem mandatu.

Toda s predsednikom novomeške SDS nimate posebno dobrih odnosov, ali ne?

To je vaša ugotovitev. S predsednikom zadnje čase res ne komunicirava veliko ali skoraj nič, toda ne po moji zaslugi. Mogoče zaradi mojega strpnega delovanja in prevelike odkritosti do reševanja posameznih problemov ter moji podpori zahtevam lokalnih odborov.

Ali boste kandidirali na jesenskih volitvah?

Na jesenskih volitvah načeloma ne želim kandidirati, čeprav so me želeli kandidirati, nisem dal svojega soglasja. Mislim pa, da je za Novo mesto dobro, da bi končno dobilo svojega poslanca, predvsem zaradi vpliva v DZ in novi vladi.

Ali se namerivate pridružiti kakšni drugi politični opciji na jesenskih volitvah?

Slovenija je svobodna dežela in ne vem, zakaj se človek ne sme družiti tudi z ljudmi iz drugih strank. Zaenkrat še nisem razmišljal o pridružitvi kateri drugi stranki, čeprav imam kar precej ponudb.

Ali boste kandidirali za župana na naslednjih lokalnih volitvah?

Kot sem že dejal, me volitve v državni zbor ne mikajo preveč, misel na naslednje lokalne volitve pa gotovo obstaja. Vse svoje otroštvo, šolanje in mladost sem preživel v novomeški dolini, pa tudi vsi prihodnji načrti so vezani za domače mesto. Če bo prišlo do konsenza in podpore, predvsem občanov, bom razmislil tudi o tej kandidaturi. Sam mislim, da je funkcija župana predvsem v tem, da uresničuje zahteve svojih občanov in da deluje predvsem v njihovo korist in korist mesta, ne pa političnih opcij. Bistveno je to, da se da še večji poudarek krajevnim skupnostim in izgradnji infrastrukture, ter zagotoviti obrtnikom in podjetnikom pogoje za njihov neoviran razvoj. Zagotoviti pa je potrebno tudi več denarja za športna, kulturna in umetniška društva. Za to pa je potrebno več strpnosti, spoštovanja drugače mislečih, predvsem pa pripravljenost sodelovanja vseh ljudi, strokovnjakov posameznih področij za skupno dobrobit našega mesta in naše občine. V tem primeru, da.

sti. Naj povem še to, da sem vendarle potreboval nekaj časa, da sem se seznanil s problematiko, in nekaj časa, da sem postavil prioritete in ovrednotil probleme. Šele po letu in pol ali dveh letih lahko pravzaprav začnemo urejati stvari. Poleg tega so prostorske zadeve izredno občutljive in zakonodaja ne dopušča, da bi se kar koli uredilo čez noč. Prve prostorske rezultate lahko pričakujemo šele konec leta.

Toda tudi predstavniki krajanov so kritični do odnosa mestne občine do njih. Zadovoljni so s tem, da so krajevne skupnosti z Romi dobile 30 odstotkov več sredstev, toda z objubljenjo oprostivijo plačila oziroma prekatégorizacija stavbnih zemljišč ni enkrat nič. Ali se bo tu kaj spremenilo?

Krajanje popolnoma razumem. Njihovo nezadovoljstvo, predvsem kar se tiče neupoštevanja zakonodaje na področju represivnih državnih organov, je razumljivo. Če bi oni zadeve reševali, kot piše v črki zakona, do problemov ne bi prihajalo. Kar se tiče omenjenega oprostila – občinska uprava je dala odgovor, da kaj takega po veljavnih predpisih ne more storiti. Mislim pa, da je to stvar politične odločitve in če občinska uprava tega ne more storiti, potem mora občinski svet sprejeti spremembo odloka, seveda ne kar vseprek, ampak le za neposredne sosede romskih naselij. Tudi kar se tiče novih romskih naselij je treba v največji meri upoštevati zahteve krajevnih skupnosti.

Na februarjski seji je občinski svet MO Novo mesto sprejel sklep, da bo skupaj z nekaterimi organizacijami preučila možnost ustanovitve javnega podjetja za Rome. Sklep je bil, da bo občinski svet o tem odločal na junijski seji. To se ni zgodilo. Na dnevnem redu za julijko sejo prav tako ne vidimo te točke dnevnega reda.

Osnovni namen je bil, da se del socialnih pomoči preusmeri v tak zavod, ki bi spodbujal zaposlovanje Romov. Tak predlog je bil poslan v presojo ministrstva za delo. Če mi ustanovimo nek zavod, hkrati pa Romi še vedno prejema pomoč prek centrov za socialno delo, nismo naredili nič. Brez tega, da se spremeni sistem socialnih pomoči, je tak predlog brezpredmeten, saj nima nobenih možnosti, da bi bil učinkovit. Nihče ne more resno pričakovati, da se bo Rom za 50 ali 60 tisočakov, ki bi jih prejel prek javnih del, odrekel socialni podpori.

Zakaj se pomladna opcija že pred prvim krogom ni poenotila o enem kandidatu? Franci Koncilija očita vodstvom SLS in tedanjega SDS in NSI-ja, da so mu kot kandidatu z največjimi izgledi na volitvah postavljali nemogoče pogoje: bianco odstopno izjavo in idejo o županskem svetu, ki bi županu podeljeval skorajda marionetno vlogo ...

Februarja leta 2002 sem imel zbrane vse podpise strank SDS, NSI, SLS za enotnega kandidata desne opcije – Francija Koncilijo. Vendar ko je Koncilija videl, da so podpisi zbrani je, »stopil nad nas« in se ni bil pripravljen pogovarjati o tem, kako bo izgledala koalicija. Ni se želel pogovarjati o programskih usmeritvah – ponujal je neke položaje, vendar je hotel uveljavljati popolnoma samostojne rešitve. Glede bianco odstop-

Novo mesto premore en hotel, dve kavarni in tri, mogoče štiri gostilne v pravem pomenu besede, ki bijejo tekmo za obstoj in preživetje. Poleg tega je v zadnjih dveh letih DURS obiskal praktično vse gostilne in gostišča v Novem mestu ter z represivnimi ukrepi skoraj uničil obstoj nekaterih obratov, ki delujejo že več generacij.

delanih ali narejenih izdelkov. Zakonske določbe gredo celo tako daleč, da gostince silijo v preprodajo hrane in pijač, kar pomeni, da se v gostilnah vse redkeje streže odprto vino, domači kruh, domači štruklji in podobne dobrote nacionalne kuhinje, na katere smo, v zadnjem času, že kar bolesto ponosni, predvsem na cviček.

Gostilna je v zgodovinskem pomenu prostor, kjer se dobi jesti, piti in prenočišče. Nekoliko sodobnejša definicija jo opredeljuje kot prostor, kjer je mogoče dobiti prenočišče, kjer je na voljo nekaj vrst hladnih in toplih jedi, predvsem jedi, značilnih za pokrajino, kjer imajo odprto in ustekleničeno vino, pivo, brezalkoholne pijače in tople napitke. In najvažnejše pri gostilnah - DRUŽINA, ki ji daje dušo in življenje.

In zakaj gostiln pravzaprav ni več? Prvi problem je že omenjena zakonodaja, ki obrtnega, predvsem pa družinskega dela ne priznava oziroma ga negativno sankcionira. Prav tako je problem v nesmiselni zakonodaji glede pridelave živil in pijač, davčna zakonodaja pa presega vse meje, saj ne upošteva specifičnosti dela v gostilnah, kot že omenjeno družinsko delo ter druge specifičnosti. Tako je v zadnjih dveh letih DURS obiskal praktično vse gostilne in gostišča v Novem mestu in z represivnimi ukrepi skoraj uničil obstoj nekaterih gostinskih obratov, ki delujejo že več generacij. Naslednji problem je problem izobrazbe. Med ljudmi še vedno velja prepričanje, da za vodenje in

delo v gostilni ni potrebna gostinska izobrazba, tako odpirajo (in zapirajo) gostilne ljudje z neustrezno izobrazbo.

Nenazadnje pa je največji problem v ljudeh, ki v gostilne ne hodijo več. Trenutno so trendi drugače, predvsem v smeri nakupovanja in brezpredmetnega lazenja po trgovskih centrih. Mladina v gostilne sploh ne zahaja več, starejši le ob osebnih praznikih. »Biti postrežen« in kvalitetno preživeti uro ob kavi, časopisu ali uživati ob dobrem kozarcu vina pri nas ni v modi. Čudno, saj je trend samskosti in neodvisnosti na višku. Pričakovali bi, da bodo ljudje, ki so »neodvisni« oziroma »sami«, več zahajali v kvalitetne lokale, ker si lahko privoščijo »malo več«, ker so pač neodvisni. Vendar temu še zdaleč ni tako. Gostilne zato po večini bijejo tekmo preživetja in čakajo na boljše čase. Prihodnost gostilne pa je jasna: propad ali preoblikovanje, in sicer v treh smereh: v smislu prenočitvenih dejavnosti, razvoj v smeri restavracije ali v smeri masovne prehrane.

Tovrstni razvoj je več kot očitno tudi v Novem mestu. Dejstvo je, da domačih slovenskih gostiln s slovensko prijaznostjo in gostoljubjem ni več. Tako bi lahko zaključili: Dajmo, pojdemo v McDonald! Jedli bomo mastno hrano na plastičnih pladnjih, s plastičnim priborom oz. z rokami, postregli si bomo sami in prav tako bomo sami pospravili za seboj. Seveda bomo jedli na golih – nepogrnjenih mizah. Jasno da, saj smo »in«!

Novomeška gostilniška beda

Aljoša Vrbečič, foto: Žiga Virč

Gostilne imajo na Slovenskem nedvomno dolgo tradicijo, imele so pomembno vlogo pri prebujanju narodne zavesti, kasneje so bile prostor, kjer so se srečevali izobraženci, elita in tudi kmetje, vaški in mestni posebneži, študentje. Gostilne so bile poleg cerkva in šol najpomembnejši prostor druženja in srečevanja, predvsem na podeželju pa tudi v mestih. Gostilničarstvo ali oštirstvo je že leta 1868 dobilo zakon, kar nedvomno govori o pomembnosti te obrti. Novo mesto se lahko pohvali z izjemno gostilniško zgodovino. V samem mestu (stari del mesta in Kandija) je bilo 1880. leta 34 gostiln, leta 1890 že 37, ali z drugimi besedami, v začetku 20. stoletja je bila v Novem mestu na 83 prebivalcev ena gostilna. Leta 1900 je bilo 33 gostiln (prebivalcev pa 2750), štirideset let pozneje, leta 1940, je bilo 22 gostiln (prebivalcev 4040). Trgovsko-obrtno-industrijski zbornik iz leta 1931 navaja poleg 39 gostiln kar 10 hotelov in restavracij ter dve kavarni.

Zaton gostilničarstva se začne med vojnama (30.,40. leta), najbolj pa to obrt prizadene povojno obdobje 1945-50, ko je takratna oblast preprečevala obratovanje zasebnih gostiln.

Kaj pa danes, skoraj šestdeset let kasneje, ko ima mesto več deset tisoč prebivalcev, koliko ima danes gostiln in kavarn, ki mestu

nedvomno dajejo dušo?

Izračun je enostaven: mesto premore en hotel, dve kavarni in tri, mogoče štiri gostilne (gostilne v pravem pomenu besede), ki bijejo tekmo za obstoj in preživetje. Zanimivo je, da se je po 2. svetovni vojni v Novem mestu odprla prva gostilna šele 1989, danes Gostilna pri Belokranjcu, nekoliko kasneje sta se odprli še gostilna Vidic, danes kitajska restavracija, in gostilna Cikava, danes gostišče Pacific. Od druge vojne do danes se ni odprl niti en hotel ali restavracija (z izjemo Restavracije na trgu, Gostišča Loka in Restavracije pri vodnjaku, ki so vse zaprte, ter Restavracije Breg, ki je v procesu zapiranja). Je pa dejstvo, da je Novo mesto bogatejše za enormno število drugih lokolov (razni bari, okrepečevalnice in podobni obrati). Prav tako nosi ime gostilne več obratov, ki še zdaleč niso več gostilne, vendar naziva zaradi slabe kontrole ustreznih inšpekcijskih služb niso spremenili.

Kaj pa pravzaprav je gostilna? Kakšna je in ali sploh je razlika med gostilno, gostiščem, restavracijo, penzionom, hotelom, motelom ipd.? Ugotovimo lahko, da ljudje ne poznajo bistvenih razlik med naštetimi obrati. Tako gostje pričakujejo v gostilnah pice, jastoge in domače krvavice, kar je popoln nesmisel. V gostilnah zakonodaja močno omejuje prodajo domačih oziroma doma pri-

Naročniki revije **park** so tudi naslednje ustanove:

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K·N·J·I·Ž·N·I·C·A
Paula Golie
Kidričeva 2, p.p.29
8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

N.Si
Nova Slovenija
Kršćanska ljudska stranka
Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratska stranka
SDS
Mestni odbor
Novo mesto

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
Kočevarjeva 40, Novo mesto
e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Diplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020.

Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel: 07 393 46 74
KNJIŽNICA
MIRIANA JARČA

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Šolski center
Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101,
V. Brusnice

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE
MESTNI ODBOR NOVO MESTO

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
Novi trg 5, Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

Glasbena šola **Marijana Kozine** Novo mesto

Kmetijska šola Grm
Sevno 13
Novo mesto

SREDNJA ŠOLA
ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

Srednja EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER
NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

Mestna občina
Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

strankamladihslovenije
SMS
www.sms.si

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

Revija **park** je dostopna gostom v naslednjih lokalih in frizerskih salonih:

Bistro in pizzeria Kaval
Panda d.o.o.
Velike Brusnice 13
tel.: 07 30 85 623

R. *Renata Peterle s.p.*
Bršljin 22, Novo mesto
tel.: 07/30 23 384
Frizerski salon

Okrepčevalnica Renata
Ljubljanska 26 (TPC HEDERA), Tel.: 07/338 20 15

Gostilna in prenočišča
Kandijska cesta 63
Novo mesto
tel.: 07 30 28 444
www.pribelokranjcu-vp.si

Figura Kr'neki
Ljubljanska cesta 27
Novo mesto

Knjigarna Goga
Glavni trg 6, Novo mesto

PIZZERIA RESTAVRACIJA
NOVLJAN
Novi trg, Novo mesto
tel.: 07 33 22 223

McDonalds
Ljubljanska 27
Novo mesto

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

KULT. KLUB
Muzejska 3
Novo mesto

Prepih
Gornja Težka voda 19
Stopiče
tel.: 07 30 89 404
PREPIH d.o.o.

TOTAL
d.o.o.
PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

FRIZERSKI STUPO
Simona
Simona Šimec s.p.
ul. Marjana Kozine 3
8000 Novo mesto
Tel.: 07/33 73 461
GSM: 041 609 144

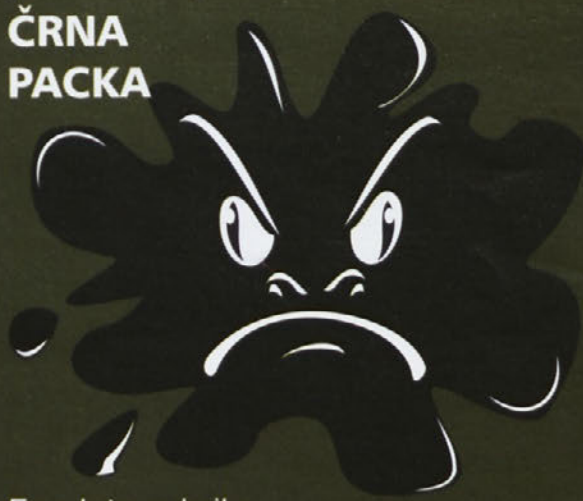
lokalpatriot
www.lokalpatriot.si
lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL
TOTALČEK

Vabljeni v frizerski salon
»SAŠO« Vesna Barantin, s.p.
Ratež 70,
tel. .30 85 843, GSM:031 322 237

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT
pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.
Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.
TVOJH MINUT

FRIZERSKI SALON
Redek Jelko, s.p.
Podstropičeva 19
8000 Novo mesto
Tel.: 07/ 33 41 428
Jelko - GSM: 040/ 274 497
Rudi - GSM: 031/ 736 532

Eno leto rubrike

Rekapitulacija

Uroš Lubej, foto: Boštjan Pucelj, Žiga Virč

Oktobra 2003 smo uvedli rubriko Črna packa, s katero želimo opozoriti na drobne ali malo manj drobne neprijetnosti v našem okolju, ki bi jih odgovorni – če le niso popolni ignorantje – s tu malo večjim, tam malo manjšim naporom uspeli rešiti. Čas je, da naredimo pregled našega enoletnega dela – in seveda dela vseh vpletenih.

Ogledala ne bo

Oktober 2003

Prav s prvim prispevkom v tej rubriki smo opozorili na nevarno križišče pri gostilni Ratež v KS Brusnice. Krajanji so na sestanku zahtevali od predsednika KS Brusnice Antona Deželana, da poskrbi, da se na nepreglednem križišču – kjer so se že dogajala prometne nesreče – postavi ogledalo. Stanje se je izboljšalo po devetih mesecih, ko je bilo rastlinje oziroma živa meja, ki je zelo zmanjševala preglednost v križišču, delno odstranjena. Ogledala pa tam – kot kaže – nikoli ne bo. Po desetih mesecih opozarjanja na ta (domnevni?) problem so se srečali predstavniki krajevne skupnosti, policije in mestne občine, ki so skupaj podali mnenje, da tam ogledalo ni potrebno. Samo upamo lahko, da jih ne bo demantirala realnost.

Grdi Rotovž

Stalni gost v naši rubriki je bila tudi stavba razvpitega Rotovža v mestnem jedru. Najprej smo pokritizirali mestno oblast, ki je v samem centru mesta odprla zelo neurejeno gradbišče, s sumljivo (nevarno) postavljenimi gradbenimi odri, ki so jih delno pokrivalo raztrgane plahte, ki so menda oglaševale neko podjetje. Od oktobra do decembra pa je trajalo, da je mestna oblast – zaradi potreb novega rajanja – za silo uredila gradbišče. Takrat so prišli na plano vzroki za zastoje pri obnovi Rotovža, podrobno opisani v treh nadaljevanjih Črne packe. Ali je odgovornost na strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine ali na strani investitorja ali pa morda na obeh straneh, prepuščamo presoji bralcev, toda dejstvo je, da obnova Rotovža – glede na načrte – zaostaja že za več kot leto dni in da so stroški gradbeno-obrtniških del narasli za dobrih 50 odstotkov. Z veseljem pa lahko zapišemo, da je investitor po našem opozorilu v rekordnem času odstranil črni reflektorček, ki je izstopal med vsemi ostalimi, ki so bili v sivi barvi.

Oktober 2003

November 2003

investitorja pomenil nedosegljiv znesek. MO Novo mesto sedaj preučuje možnost, da se zemljišče ne prekopava, ampak zgolj zasipa. Kako bodo na to odgovorili na ZVKD-ju, bomo pisali v prihodnjih sezoni. Drugi vidik pa je celovita statična prenova samega obzidja, ki je, kot rečeno v zelo slabem stanju. MO Novo mesto je na razpisu od Ministrstva za kulturo pridobila slabih 1,4 milijonov tolarjev, kar je 49 odstotkov vseh potrebnih sredstev za pridobitev projektne dokumentacije za prenovo obzidja. Šele na podlagi te dokumentacije bo moč ugotoviti, kakšni bi bili stroški morebitne obnove.

Na KS Center spet berejo pošto

Predsednica KS Center je pravzaprav edina akterka naše rubrike, ki je nemudoma reagirala na objavo v naši reviji. Spomnimo se: v poštnem nabiralniku (in seveda poleg njega) krajevne skupnosti se je več kot leto dni nabirala pošta z različnih naslovov, ki je očitno ni nihče bral. No, po našem opozorilu se je zadeva nemudoma uredila.

December 2003

December 2003

Nekdanje Gostišče pri vodnjaku

Zaradi denacionalizacijskih postopkov, ki so trajali slabih deset let, je nekdanje priljubljeno Gostišče pri vodnjaku propadalo. Zaenkrat ni videti, da bi konec sodnih postopkov kaj pripomogel k temu, da se žalostna podoba spremeni. Še več, zadnje čase ob objektu vidimo vedno prenapolnjene Komunaline zabojnike s smetmi.

Mestne pešpoti

Revija Park je v majski številki objavila pobudo, da naj se uredi pešpot »od mlina do mlina«. Mestna občina je v svojem odgovoru zapisala, da se zavzema za celovito ureditev novih pešpoti po celotnem mestnem jedru. Poleg že omenjenih Šanc (s povezavo do Župančičevega sprehajališča) gre še za sprehajališče Primičeve Julije (povezava Portoval – bolnišnični kompleks) in za pot, ki bi povezala Župančičevo sprehajališče in stari Seidlov mlin. Sprehajališče Primičeve Julije bo nejerjetneje realizirano do jeseni, saj je občina že pridobila vsa soglasja, mnenja in pogoje, v prihodnjih dneh pa bo zunaj tudi razpis za izvedbo gradbenih del. Večji problem so seveda Šance (glej zgoraj) in pešpot od Župančičevega sprehajališča do Seidlovega mlina. Tu bi pešpot morali speljati po zasebnih zemljiščih, tako da brez soglasij lastnikov – razen po poti razlastitve, ki vodi prek sklepa Občinskega sveta - ne bo šlo. MO Novo mesto tako v kratkem pripravlja anketo med vsemi lastniki omenjenih zemljišč, s katero želijo ugotoviti, ali obstajajo možnosti za taka soglasja.

Maj 2004

**Prijavite
Črno packo!
07 393 08 12
park@park-on.net**

Novomeška pomlad - kaj bi to bilo?

Mitja Simič, foto: Boštjan Pucelj

Ljudje smo takšni, da radi vse, kar je lepo, toliko časa mrcvarimo, da to postane skorajda odvratno. Eden najbolj zlorabljenih pojmov je zagotovo "pomlad", ki si ga radi samovšečno privajajo razni politiki, kulturniki, gibanja in druge združbe. Ampak pomlad sama ni zato nič kriva in pozitivni naboji, ki se v tej zmešnjavi tu pa tam vendarle le zaiskrijo, tudi ne. Končno sploh ni pomembno, kako neko stvar imenujemo, ampak kaj ta nosi v sebi. Novomeška pomlad torej - kaj bi to bilo?

Kot "Novomeško pomlad" poznamo kulturno-umetniško manifestacijo iz leta 1920, ko so se v Novem mestu pojavili novi mladi ustvarjalci, kot sta pesnika Anton Podbevšek in Miran Jarc ter slikar Božidar Jakac, ki je k umetniškemu ustvarjanju pritegnil še nekoliko mlajše - Ivana Čarga, Zdenka Skalyckega in Marjana Mušiča (iz njihove generacije pa je bil tudi znameniti gimnastik Leon Štukelj). Ti so ob sodelovanju še nekaterih pripravili Prvo pokrajinsko umetniško razstavo v Novem mestu. Nekakšno pokroviteljstvo je prevzel takrat že uveljavljeni slikar Rihard Jakopič, njeno otvoritev 26. septembra 1920 pa je spremljal koncert Marija Kogojca in recitacijski nastop Podbevška in Jarca. Da je bilo tisto dogajanje za slovenski kulturni prostor nekaj pomembnega, so se zavedli šele dosti kasneje, ko so dela teh ustvarjalcev dobila svojo veljavo, poimenovanje "Novomeška pomlad" pa je naknadno uvedel arhitekt Marjan Mušič. Vendar kakor koli gledamo na to zadevo, se ni mesto samo takrat (v 20. letih 20. stoletja) zaradi tega nič bolj razvijalo. Omenjeni umetniki so se potem razvili bolj ali manj neodvisno od Novega mesta. Njihova dela so mesto zaznamovala dosti kasneje, najbolj delo arhitekta Marjana Marjana v času povojne obnove.

Če vzamemo "pomlad" kot sinonim za oživljanje, dogajanje, življenje itd., potem se nam ta v Novem mestu spet dogaja, pa niti ne opazimo - počasi in zanesljivo že vse od konca 90. let naprej, letos poleti pa še posebej intenzivno. Da se v Novem mestu nič ne dogaja, lahko trdijo le še popolni ignoranti. Različnih prireditev je toliko, da ima človek kar slabo vest, če gre na začetku julija za par dni na morje in ob tem zamudi najmanj 10 kakovostnih dogodkov. Je pa tudi res, da je vse preveč teh prireditev razmeroma slabo obiskanih. Kot bi njihovi snovalci precenili raven mestne publike. Ampak tudi tu se zdi, da je letos mnogo bolje kot prejšnja leta. Publika je pač treba nekako vzgojiti, kar pa ne gre čez noč. Na primer Sniff je morala

v njegovi tretji izdaji opaziti Evropa in ga sofinancirati, da smo ga počasi sprejeli tudi mi. Ponudnikov raznih prireditev je toliko kot še nikoli - od profesionalnih (KC Janeza Trdine, Založba Goga, LokalPatriot) do amaterskih (Društvo za spodbujanje družabnega življenja Naprej - Nazaj, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela ter še mnoga druga društva in tudi posamezniki).

Znanje torej je, volja tudi, kako pa finance? Zasedil sem podatek, da je MO Novo mesto za prireditve ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo namenila dobrih 11 milijonov tolarjev, projektom, ki so namenjeni oživljanju starega mestnega jedra pa 1,9 milijona tolarjev (vir: Odločba MO Novo mesto št. 670-02-2/2004-1503). Dobro, tudi to je bolje kot nič, vendar mislim, da bi tisti "evropski" de-

Prireditve mestno jedro za kratek čas oživijo (hvale vredno, vendar mogoče tudi rahlo zavajajoče), potem pa se spet vsi odpravimo domov gledat televizijo. Kakor koli obračamo - mestno jedro bo zares živelo, ko bo našlo svojo ekonomsko logiko obstoja in delovanja. Prav nič romantično, ampak tako je.

nar lahko mnogo koristneje uporabili za oživljanje starega mestnega jedra, za spodbujanje investicij v njem, za obnovo najkriticnejših objektov kulturne dediščine mestnega jedra (npr. Narodni dom ali razpadajoče mestno obzidje na Šancah), za izpeljavo pešpoti ob Krki in na Šancah itd., kot pa da smo n-tič gledali isto inscenacijo, ki jo njen avtor ponavlja že več kot desetletje, pa je še sedaj ne "skapiramo" (pa naj se že najde nekdo in reče, da je cesar gol!).

Vendar pa še tako kakovostne in številne prireditve, čeprav so potrebne in pomembne, same po sebi ne morejo dokončno rešiti mestnega jedra pred izumiranjem. Prireditve mestno jedro za kratek čas oživijo (hvale vredno, vendar mogoče tudi rahlo za-

vajajoče), potem pa se spet vsi odpravimo domov gledat televizijo. Kakor koli obračamo - mestno jedro bo zares živelo, ko bo našlo svojo ekonomsko logiko obstoja in delovanja. Prav nič romantično, ampak tako je. V Novem mestu torej moramo najti mehanizme ekonomske oživitve mesta, kar pa seveda sploh ni enostavna naloga, še posebej če hočemo, da s tem ne razvrednotimo njegovih kulturnih vsebin in si s tem ne odžagamo veje, na kateri sedimo. V začetku 21. stoletja mesto ne more več delovati po logiki iz 19. in začetka 20. stoletja, ko so v njem prebivali in ustvarjali nekateri najpomembnejši ustvarjalci, kar pa še ne pomeni, da moramo z zgodovino pomesti. Nasprotno, zgodovino moramo znati uporabiti za prihodnost, na njej graditi svojo samobitnost

od Keltov dalje prek vseh pomembnejših ustvarjalcev pa vse do današnjih dni. Mesto mora imeti svoj zgodovinski spomin, svojo nematerialno dediščino, ki napolni ulice in zidove z zgodbami in tokom življenja ter mu daje pristnost in identiteto. Ta potencial je treba izkoristiti kot primerjalno prednost pred novodobnimi potrošniškimi centri ter s tem staremu mestnemu jedru pomagati v boju za njegovo preživetje in vnovično oživetje.

Primerne ekonomske rezultate bi lahko dosegli tudi z "intelektualno produkcijo" ter njenim izvozom - zametki tega že obstajajo z različnimi uspešnimi delavnicami (Jazzinty, Fotopub, Sniff itd.), le še večjo ekonomsko težo bi morali dobiti ter temu morda dodati še kakšen nov segment. Nikakor ne bi smeli

dopustiti, da bi kreativni naboj v mestu zamrl, saj sem prepričan, da lahko zdaj živeče generacije bistveno prispevajo k duhovnem preporodu mesta ter s tem spodbudijo tudi njegovo materialno prenovu.

Trenutno je velik problem, kako najti investitorje za mestno jedro, od koder vse beži. Mislim, da panika tukaj ni dobra in da bi morali vnaprej vedeti, kakšne dejavnosti lahko spodbudijo novo življenje, ne pa da v mestno jedro do onemoglosti tlačimo banke in trgovine s "cotami". Torej poglobljena ekonomska študija, ki bi ovrednotila vse pomembne dejavnike v mestnem jedru, nikakor ne bi škodila. Vsekakor pa bi za investitorje morali izdelati vsaj izhodiščne usmeritve, kaj v mesto sodi in kaj ne tako glede vsebine kot glede oblike.

Vsekakor pa oživetje mestnega jedra brez njegovih prebivalcev ne more biti. Mesto mora imeti stanovalce, mora imeti tudi mlade ljudi, ljudi, ki znajo živeti z mestnim jedrom, ki znajo uživati dobrobiti urbanega življenja in ki znajo razumeti tudi njegove pomanjkljivosti. Stanovalci, ki zahtevajo zgolj svoj mir in absolutno tišino po 10. uri zvečer pač ne sodijo v mestno jedro in vse to bi morala upoštevati tudi mestna stanovanjska politika.

Pomemben segment, ki združuje ekonomski in družabni vidik življenja v mestu, so gostinski lokali. In tu bi se dalo postoriti še mnogo koristnega. Vsak lastnik lokala bi moral biti seznanjen s kakovostnimi zgodovinskimi vsebinami mesta, mestnega predele in nenazadnje tudi stavbe, v kateri lokal je. In iz tega bi moral vsak lokal nadaljevati svojo zgodbo, ki bi sledila logični izpeljavi iz zgodovinskih dejstev in značaja prostora. Ne pa da se vsak lastnik lokala posebej zmišljuje, kako bi s svojo palmo, "rostfrei" platojem, "marelo", koritom za rože, čudaškim imenom in kičasto opremo privabil goste, ki o mestu očitno nič ne vedo in ne bodo nikoli nič izvedeli, če bodo hodili smo tja.

Ampak zdaj vsaj opazimo zadeve, ki nas motijo. Pred časom še tega nismo. Tudi mestna občina je, po tem ko je, da bi utišala najbolj zgovornega in kritičnega mestnega svetnika (iz opozicijske liste Društva Novo mesto), le-tega sprejela v službo, naredila kar nekaj pomembnih (sicer finančno poudarjenih) korakov v smeri oživljanja mestnega jedra. In to je vsekakor dobro.

Torej kakšna je bila letos pomlad v Novem mestu? Deževna, ampak poleti se kljub temu dogaja mnogo zanimivega. Pravijo, da bo drugo leto pomlad še lepša.

Barica Smole

Tri dni me ni bilo v Sloveniji. Luknja v slovenskem zraku zaradi moje odsotnosti resda ni bila omembe vredna, pa vendar se je ta čas zgodilo, kar se je imelo zgoditi. Med drugim so se odločili, da me po svetu (in to ravno v času, ko sem bila tam), ne bo več predstavljal svetovljanski, nekoliko zgrbljeni minister. Si predstavljate: gospa Benito, stoječa ob štoru tiste lipe, ki jo je bil Krpan posekal, bo vprašala po meni in kakšen novinec ne bo imel pojma o tem; ali: gospoda Sivia bo zanimalo, če se morda strinjam s tistimi številnimi napisi po primorskih skalah, ki obujajo spomin na Tita, in ne bo dobil odgovora. In še vedela nisem ničesar o tem. Šele ko sem šla v edino gostilno v našem kraju, kamor grem včasih na kapučin, sem slišala. Taka novica, pa te doleti pod kostanji na gostilniškem vrtu! Ravno ko sem brala, da je Kovačič dobil kresnika. Te novice pivci pod kostanji niti omenili niso, kar me je globoko prizadelo, saj je bilo to, da so bile Otroške stvari najboljši lanski roman, ravno tako samoumevno, ko da se bo doktorju, ki je včasih nosil rumen brezrokavnik, zgodila navadna poslanska klop.

Tista gostilna mi je pri srcu zato, ker je kava v njej dobra pa še blizu je. Pred leti sem se v njej sicer zamerila svojemu direktorju, ampak nedolgo zatem so ga itak odstavili. Seveda nisem bila z njim na kavi. Za gostilno imam vrt in hči lastnice omenjene oštarije je bila nekdanja moja sodelavka. Pa sem kar taka, v predpasniku, domov grede, pri zadnjem vhodu pokukala v kuhinjo, če je tam. Je ni bilo in sem pošepgala še za točilni pult. Za to je bilo treba skozi zadnjo sobo. Kakšnih pet moških se je imenitno zabavalo z direktorjevo ženo ob pokušini novega vina. "O, imajo pa novo dekle," je rekla gospa direktorjeva, ko me je videla v delovni opravi. "Ja," sem rekla čisto mirno, "kurbe so pa stare." Gospoda na njeni levi in desni sta bila tako zgrožena, da niti rok nista utegnili potegniti izpod mize. Od takrat me gospa direktorjeva ni več zmerjala z dekle, samo pri plači ni bilo nobene stimulacije več. Boste rekli, da grdo govorim. Ampak povem vam, v določenih situacijah so nizke pogovorne lege na mestu.

Nedavno tega sem brala nek nov slovenski roman, ki opisuje življenje v deškem prevzgojnem domu. Če je opisano res, je za tistimi zidovi čista groza. Vlada tolpa, ki še tiste, ki niso čisto pokvarjeni, spravi na drogo in na kriva pota. S pestmi, posilstvi, neznošnim maltretiranjem. Vzgojitelj in varnostnikov ko da ni. Prava pripravjalnica za Dob. Pa sem si mislila, da vse le ne more biti čisto tako, dokler nisem v časopisu te dni zasledila novice, da je eden od gojencev opisanega doma vzgojitelja skoraj ubil. V romaneskni zgodbi je, sodeč po tem, kar nekaj realizma. Ampak opisana je tako, da je treba včasih ugrabiti, zlasti tam, kjer naj bi govorila "pokvarjena" mladina. Si zamislite: tatovi, vlomilci, roparji govorijo kot lepo vzgojeni mamin sinčki. Ko glavni junak obišče na smrt bolnega prijatelja v bolnici in zasluži resnico, pisatelj ob tem, ko se mu posveti, kako hudo je, zapiše: Nemo je izgovoril tri črke. Opsa, bi rekli tafini. Postavlja se kar nekaj vprašanj: Kako se pa lahko izgovarja, če je nemo? In če se izgovarja, so to še črke ali so glasovi? In naj ugrabimo, da si je mislil en krepak FAK? Kdor je kdaj prisluhnil današnjemu slengu mladih (pa ne le mladih), je te tri glasove slišal neštetokrat. Izražajo jezo, razočaranje, začudenje, navdušenje in bogve kaj še. Je pač izraz, ki je iz Amerike skozi filme prišel k nam. In ker tam kakšen u spremenijo v a, je pač tako, kot je. Ampak malokdo ve, da je fak tja prišel iz Evrope, kjer pomeni "delati fu" pihati, in od tu češki in slovaški izraz za pihanje (foukat, fukat); vse to lepo piše Marko Stabej v svojem etimološkem slovarju, nekateri pa to vedo tudi brez njega.

Kje sem že ostala? Hm, pri spremembah. Pa menda pri kresniku in ministru. In stilu. Da se mora oblika prilagati vsebini. Da vsak upognjen hrbet nekaj pomeni. Morda še vsak brezrokavnik. In na srečo dobro napisana knjiga tudi. In na žalost slaba tudi.

In za konec: če pa bi bili na vsak način radi fini, lahko govorite, da vas je nekdo pihnil, da si je drugi mislil nekaj na tri črke in podobno. Ampak če bi jaz takrat direktorjevi gospe rekla, da so *dobrotnice* še vedno stare, bi bilo tako, kot bi kmet po toči ogledoval svojo njivo in zaskrbljeno dejal: O, letos pa hektarski donos koruze na mojem polju ne bo tak kot sem načrtoval. Si zamislite? Fak.

Peto leto Delavnice Jazzinty

Novo mesto, središče srednjeevropskega jazza?

Marijan Dovič, foto: Boštjan Pucelj

Plašna zamisel, da bi v Novo mesto privabili ambiciozne glasbenike iz vseh koncev Slovenije, se je prvič uresničila v davnem letu 2000. Novo mesto, resnici na ljubo, nima resne jazzovske tradicije – in žal tudi danes ni mogoče sklicati pet glasbenikov ter sestaviti spodobnega jazz benda, ki bi preigraval »standarde«, skladbe, ki jih poznajo vsi jazzisti in jih potem igrajo na t. i. jam sessionih, nastopih brez vaje. Gledano z očmi tedanjih organizatorjev, ki se kar nismo mogli načuditi sadovom svojega dela, je bila prva delavnica Jazzinty velikanski projekt z odličnim uspehom. Imeli smo šest mentorjev, od njih je bil eden celo »iz tujine«, in sicer legendarni hrvaški jazz kitarist Damir Dičič. Trideset udeležencev, večinoma ne z Dolenjske, uro in pol trajajoči zaključni koncert v LokalPatriotu, zadovoljni glasbeniki, mentorji in številna publika ...

A merila se spreminjajo. Ugotoviš, da je mogoče, kar se je še pred letom dni zdelo nepredstavljivo. Mentorji iz tujine radi pridejo, če jih povabiš (in dostojno plačaš), nenadoma se najdejo ljudje, ki so pripravljeni delati, najdejo se tudi sredstva. Prihodnje leto se je pridružil eden največjih slovenskih jazz pianistov Renato Chicco, sicer živeč v Italiji in ZDA, pa nizozemski kitarist Ratko Zjaca ... In bilo nas je že približno dvakrat več, študentov, mentorjev, tudi publika se je ogrela. Študenti so začeli prihajati iz sosednjih držav, koncert pa smo preselili na Muzejske vrtove – klub bi počil po šivih.

Tretje leto so prišle na vrsto ZDA. Brez legendarnih črnih jazzistov pač ni svetovnega jazz, smo si rekli, ko smo poslali v izvidnico prvega Dolenjca, izjemnega glasbenika Igorja Lumperta. Mentor iz New Yorka? Ni problema, na mizo daj dolarje, pošli mu letalsko karto, rezerviraj dobro sobo – in Reggie Workman, sodelavec karizmatičnega Johna Coltrana, ter odštekani mladenič, bobnar Damon Reid, sta tu: iz glasbenega megalopolisa priletita naravnost med dolenjske griče. Reid se takoj znajde in z uspehom zalezuje podgorska dekleta, a hkrati ogromnemu bobnarskemu razredu pričara popolnoma novo dimenzijo inštrumenta. Bobnarji zijajo in ne pridejo do sape. Delovni Reggie medtem popelje Jazzinty Big band do umetniškega vrhunca, razred razvajenih pevk (vsaka od pevk pač misli, da je primadona) pa do kolektivnega živčnega zloma. A Coltraneova »Africa« na Muzejskih pred številno publiko odtehta vse zaplete.

Ko so Američani enkrat tu, si jih želiš spet in spet, še posebej, če prepričaš Johnnyja Younga, da je finančna podpora Jazzintyju prava stvar za promocijo ameriške ambasade (mimogrede, Johnny je lani kot sponzor delavnice obiskal Novo mesto, pa ga ni uradna oblast niti povohala – morebiti so bili v tem času na oblasti »natoskeptiki«). Lanski Jazzinty je odločno zaznamoval izjemni črni vokalist iz New Yorka Miles Griffith. Najprej na

kopališču v Stavči vasi, kjer je pred izbuljenimi očmi suhokranjskih domačinov izvajal trojne salte pred doskokom v smaragdno Krko. Potem pa v razredu in še bolj na odru. Milesova brezkompromisnost sploh ni bila všeč vsem pevkam; mnoge bi raje imele »individualno-umetniški« tretma, saj so od popolnosti pač oddaljene le za kak milimeter. No, Miles jim je pokazal, da ni tako in da je do glasbenika še dolga in trnova pot, na kateri frizura in nasmeh ne pomagata dosti – tista, ki je razumela, bo še prišla, tista, ki ne, lahko pač stopi na slovensko estrado. Ob Milesu pa še kup glasbenih norcev: newyorški bobnar Steve, nizozemski basist Johnny, ki je v enem tednu osvojil in šarmiral nočno Novo mesto – ne le ljubitelje glasbe in basističnih vrlogolj, temveč tudi nežnejše poslušalke. Pa da ne govorimo o tistih, ki so že ves čas zraven, Lumpert –

Počasi, ko sonce zaide, ko dnevno soparo zamenja svežina večera, ko se bobnarski komplet zasveti v odbleskih barvastih reflektorjev in na odru kluba zlato zasijejo prvi saksofoni.

»Ludi«, ki sicer raje živi tam, kjer mu ni dolgčas (v New Yorku), Erik, Ljubljčan, ki mu bolj »dogaja« Rotterdam ... pa Ratko, Renato, veronski trobentač David ... Zaključek lanske delavnice je bil presunljivo veličasten: vsi mentorji na odru v norem ritmu od polnoči do petih zjutraj, potem pa v kombi in direkt na letališče.

In kaj nam prinaša prvi mali jubilej, petletka? Vroč predzadnji avgustovski teden, kot smo že vajeni. Nekaj novih imen, nekaj sveže krvi, nekaj starih mačkov. Gotovo kup presenečenj, kot vsak Jazzinty doslej. Jazzintyjevska družinica je majhna, mentorji se sem in tja menjajo, pa spet vračajo, a vseskozi se program širi, koncept čisti, raven dviguje. Omejitev, zavor in plašnosti v glavi ni več: povabiti je mogoče kogar koli: Pata Methenya, Johna Patituccija ... Realna omejitev je seveda denar: takih mentorjev ni mogoče plačati iz kotizacij glasbenikov. Koliko je mogoče dobiti od sponzorjev? Kdo ima interes za to, da Novo mesto res (p)ostane vsaj za en teden jazzovski center tega dela Evrope? To bomo šele vide-

li. Morda bo pomagala tudi nagrada za izvorno kompozicijo Jazzon, letos razpisana drugič, in svečana razglasitev zmagovalca s koncertnim finalom v izvedbi Jure Pukl »Jazzon« kvinteta.

Toda ne glede na vse skupaj se smisel in cilji delavnice ne spreminjajo in se tudi nikdar ne smejo. To je edina stvar, ki je bila jasna že na začetku. Poslanstvo je najprej kulturno in v nekem smislu altruistično (četudi se danes vsakdo mora obnašati tudi ekonomsko): pomagati glasbenikom, ki iščejo neko lastno pot, nek presežek v glasbi, ki jim ni dovolj bedno preigravanje treh tipov akordov ali dosmrtno igranje iz notnih partitur; glasbeniki, ki želijo preizkusiti svojo čustveno (in intelektualno) moč, izraznost, v živo v diskusiji in na odru z najboljšimi na svetu. Na predmetniku Jazzintyja so resda vaje, predavanja, teorija, akordi, lestvice, harmonija ... A delavnica se ne konča

ob sedmih zvečer, ko je konec bendo vskih vaj. Tu se pravo dogajanje šele začne – ko se stvari selijo na oder. Počasi, ko sonce zaide, ko dnevno soparo zamenja svežina večera, ko se bobnarski komplet zasveti v odbleskih barvastih reflektorjev in na odru kluba zlato zasijejo prvi saksofoni. Takrat se začne živi del delavnice. Tu ni le teorije, harmonije, tu se začne psihologija, začne se gradnja glasbene osebnosti. Vse to je del »skritega kurikulum«, ki teče sproti ob lekcijah, urah, vajah – in mimo njih, neodvisno. Del tega je tudi enkratna klima, tiha naveza med mentorji, študenti in klubsko publiko. Publika je bistven del zgodbe – tudi ta je kreativen del delavnice, četudi se tega ne zaveda. Klime ne moreš ustvariti, ne moreš je predvideti, a doslej je vedno tiho prišla. In zato je vsak Jazzinty doslej nepozaben, enkratni. In dokler bo tako, bo vredno delati. Če se to ne zgodi, ne pomaga niti prisotnost Sonnyja Rollinsa ali Pata Methenya.

(Marijan Dovič je umetniški vodja Delavnice Jazzinty.)

»Pot k varnosti se začne s prekinitvijo agresije na obeh straneh ...« Aprila 2004 nadalje navaja: »Varnost je potrebna za vse človeštvo. Ne strinjamo se s tem, da jo monopolizirate le v svojo korist ... Naša dejanja so reakcije na vaša dejanja, ki jih simbolizirajo uničenje in umori naših soljudi v Afganistanu, Iraku in Palestini ... nepravilnost vsajajo tako nam kot vam vaši politiki, ki pošiljajo vaše sinove – kljub vašemu nasprotovanju – v naše dežele ubijati in tam umreti.«

O kakšnih dejanjih uničenja govorijo bin Laden in prej omenjeni teroristi? Leta 1981 so ZDA sestrelile dve libijski civilni letali, med iraško-iransko vojno v letih 1980 in 1988 so obema stranema dostavljali večje količine kemičnega in biološkega orožja, leta 1986 so bombardirale Libijo, leta 1987 so bombardirale in potopile iransko ladjo, leta 1998 so sestrelile iransko civilno letalo, v katerem je umrlo 290 civilistov, in nato še dve libijski letali leta 1989, med leti 1991 in 2003 so večkratno bombardirale Irak, leta 1998 so bombardirale Afganistan in farmacevtsko tovarno v Sudanu, od nastanka države brezpogojno podpirajo Izrael, kljub očitnemu kršenju osnovnih človekovih pravic v nasilju nad palestinskim narodom ter redno obsojajo palestinske odgovore na te krivice, leta 2003 so okupirale Irak in do danes tam pustile prek 11 000 žrtev itn.

Nesprejemljiva rešitev

Kot smo lahko videli v predhodnih primerih, kljub drugačnemu mnenju svetovnih voditeljev teroristi delujejo reakcijsko – njihova dejanja so posledica naših dejanj. Neumestno je, da ob agresivnih dejanjih zahodnih držav povratne napade teroristov razumemo izven tega konteksta, kot dejanja brez razloga in opravičila. Osama bin Laden je v eni izmed svojih zadnjih izjav jasno predstavil celotno politiko Al Kaidinega terorističnega gibanja in rešitev za medsebojni mir: »Prenehajte s prelivanjem naše krvi, da ohranite svojo. V vaših rokah je preprosta, vendar težka rešitev. Sami veste, da boste z zavlačevanjem le razširili in poslabšali trenutno situacijo.« Evropski voditelji so to preprosto rešitev zavrnili. Italijanski zunanji minister **Franco Frattini**: »Popolnoma nepredstavljivo je, da bi se pogajali z bin Laddom. Vsi to razumejo.« Predsednik Evropske komisije **Romano Prodi**: »Nobenih pogajanj ne bo pod terorističnimi grožnjami.« Francoski predsednik **Jacques Chirac**: »S teroristi se ni mogoče pogajati.« In tako naprej v en glas iz vseh prestolnic Evrope.

Velika škoda je, da zahodni politiki ne vidijo ali bolje rečeno nočejo videti enkratne priložnosti, s katero bi lahko zaprli Pandorino skrinjico. Vojne proti terorizmu bo konec takrat, ko bo Zahod opustil okupacijsko politiko do muslimanskih držav in niti dneva prej, saj tu ne gre za vojno, v kateri stremimo za ohranitev naših zahodnih vrednot in svobod, ampak za vojno, v kateri zahodne države stremijo k brezpogojni ohranitvi pravice do samovoljnega urejanja Bližnjega vzhoda in z njim povezanih vprašanj.

William Blum, nekdanji predstavnik administracije ZDA in avtor mnogih člankov in knjig o terorizmu, je večkrat dejal, da bi lahko, kot predsednik ZDA, ustavil teroristične napade tako proti ZDA kot proti drugim zahodnim državam. In to za vedno. »Najprej bi se opravičil – javno in iskreno – vsem vdovam in sirotam, oropanim in mučenim in mnogim milijonom žrtev ameriškega imperializma. Nato bi objavil, da je prišel konec ameriškim vojaškim intervencijam po vsem svetu. Zatem bi obvestil Izrael, da ni več 51. zvezna država znotraj ZDA, ampak – čudoma – tuja dežela. Nato bi zmanjšal naš vojaški proračun za vsaj 90 odstotkov in prihranke namenil za izplačilo odškodnin vsem našim žrtvam in obnovi vse škode, ki smo jo povzročili z bombardiranjem, invazijami in sankcijami. Denarja bi bilo dovolj. To bi storil v prvih treh dneh mojega bivanja v Beli hiši. Četrtega dne bi bil verjetno umorjen.«

Temne vojne

Pandorina skrinjica

Marko Vide, foto: Boštjan Pucelj

Temne vojne

»Vojna je veliko peresna stvar, da bi jo lahko kar tako zaupali vojski.«
-Georges Clemenceau

Profesor političnih znanosti na univerzi v Oklahomi v ZDA **Stephen Sloan** vojno proti terorizmu uvršča med nove oblike vojn, v katerih ni vnaprej označenega sovražnika ali bojišča, in ki jih imenuje »temne vojne« oziroma »vojne v senci«. Pojav ni nov, saj v to skupino med ostalimi že desetletja spadata tudi najbolj znani vojna proti drogami in vojna proti revščini.

Vojna proti drogami se uradno bojuje od davnega leta 1968, njen glavni cilj pa je zmanjšati ponudbo prepovedanih drog na svetovnih tržiščih in končno povpraševanje uporabnikov. Če pogledamo dejanske rezultate te vojne, uvidimo, da je proizvodnja in potrošnja prepovedanih drog v zadnjih desetletjih skokovito narasla, in to kljub uničenju največjih narkokartelov in narkobaronov ter aretacijah milijonov preprodajalcev, zasvojenčev in drugih uživalcev. Danes večina naprednih mislecev, politikov in veteranov te vojne ugotavlja, da je obsojena na propad in da je edina rešitev nadzorovana legalizacija vseh prepovedanih drog. Na to dejstvo so že leta 1998 opozorili tudi delegati na srečanju dunajskega predstavništva Združenih narodov za nadzor nad prepovedanimi drogami, kjer so v sklepni izjavi med drugim zapisali: »Več let po nenehnem nazadovanju, porabi več milijard dolarjev in aretaciji več milijonov ljudi, je prišel čas, da se ozremo po alternativnih načinih reševanja tega problema ...«

Razmere so zelo podobne v vojni proti revščini. Kljub milijonom dolarjem vsakoletne pomoči v hrani in zdravilih se prepad med revnimi in bogatimi neprestano pogloblja. Danes, več deset let po začetku te vojne, po

podatkih UNESCO vsako leto zaradi podhranjenosti umre od 13 do 18 milijonov ljudi, nadaljnjih 17 milijonov zaradi parazitskih bolezni, za katera obstajajo cepiva, 1,2 milijarde ljudi preživi z manj kot 200 sit na dan, milijarda ljudi nima dostopa do pitne vode itn. Predstavniki revnih držav in gibanj za boljšo globalizacijo opozarjajo, da so se države tretjega sveta sposobne same izveči iz revščine, vendar je za to potrebno preoblikovanje svetovne trgovine, recipročno odpiranje mednarodnih trgov ter odprava kmetijskih in industrijskih subvencij. Razvite države takšne rešitve na vseh pogajanjih o svetovni trgovini zavračajo in z vojno proti revščini nadaljujejo odvisnost tretjega sveta od pomoči Zahoda.

Septembra 2001 se je skupini temnih vojn pridružila tudi svetovna vojna proti terorizmu, kjer so kot pri ostalih temnih vojnah resnični razlogi za nastalo krizno situacijo spregledani, politika in metode boja skrajno dvomljivi, končni učinki pa vse prej kot zaželjeni.

Vojna proti terorizmu

Po koncu sestanka Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi z osrednjo temo Strategija OVSE zoper grožnje varnosti in stabilnosti v 21. stoletju decembra 2003 je nekdanji zdaj že nekdanji zunanji minister **Dimitrij Rupel** v svoji izjavi za javnost poudaril, da Strategija terorizem označuje kot vzrok za nestabilnost in ne kot posledico raznih družbenih anomalij: »Za terorizem ni nobenega opravičila.« S tem se je Rupel pridružil glavnemu trendu v svetovni politiki, ki slepo in navno označuje terorizem in teroriste kot ljudi, katerih dejanja temeljijo izključno na

Več deset let po začetku vojne proti revščini po podatkih UNESCO vsako leto zaradi podhranjenosti umre od 13 do 18 milijonov ljudi, nadaljnjih 17 milijonov zaradi parazitskih bolezni, za katera obstajajo cepiva, 1,2 milijarde ljudi preživi z manj kot 200 sit na dan, milijarda ljudi nima dostopa do pitne vode.

sovražstvu do zahodne demokracije, svobode, bogastva in osnovnih človekovih pravic in ki nimajo nobenega programa ali ideoloških zahtev, s katerimi bi lahko utemeljili ali celo upravičili svoja dejanja.

Iz izjav terorističnih skupin in celo samih predstavnikov nekaterih zahodnih držav lahko v nadaljevanju uvidimo ne samo, da terorizem ne udarja na slepo in z neumestnimi razlogi sovražstva do zahodnih vrednot, kakor bi nekateri želeli, da verjamemo, ampak da gre pri terorističnih dejanjih skrajnih muslimanov za odgovore na domnevne in resnične krivice, ki so bile od Zahoda na čelu z ZDA storjene in se še vedno dogajajo predvsem na območjih Bližnjega in Daljnjega vzhoda.

Leta 1993 so teroristi odgovorni za bombardiranje Svetovnega trgovskega centra svoje dejanje za New York Times utemeljili z izjavo: »Prevzemamo odgovornost za bombardiranje omenjene stavbe. To dejanje je bilo izvedeno kot odgovor na ameriško politično in gospodarsko podporo Izraelu, državi terorizma in ostalim diktatorskim režimom v regiji.« Po bombardiranju nočnega kluba na Baliju oktobra 2002, v katerem je bilo ubitih prek 200 ljudi, je glavni osumljenec policiji dejal: »To je maščevanje za vse, kar so Američani storili Muslimanom.« Na video posnetku, ki so ga policijske oblasti našle po bombnih napadih v Madridu marca 2004, skupina v povezavi z Al Kaido opozarja Španijo, naj umakne svoje enote iz Afganistana in Iraka. V nasprotnem primeru bodo »ubijali povsod in na vse načine.« In celo sama študija obrambnega ministrstva ZDA iz leta 1997 zaključuje z izjavo: »Zgodovinski podatki nam kažejo krepko povezavo med vpletanjem države in mednarodne konfliktne situacije in porastom terorističnih dejanj, usmerjenih zoper ZDA.«

Zgodovina vojne proti drogami kot tudi vojne proti revščini nam kažeta, da obstoječa politika v vojni proti terorizmu ne bo prinesla želenih dolgoročnih rezultatov. Pot k pravi rešitvi pa je absurdno nakazal najbolj iskani mednarodni terorist **Osama bin Laden**. V svojem sporočilu iz novembra 2002 pravi:

Če je voda potreba – je kava želja!

Damijan Šinigoj, foto: Boštjan Pucelj

Po njem se imenuje kava Bazzara, ki se pije v petnajstih evropskih državah in s katero so leta 2000 zasedli šesto mesto na svetu. Med vojno na Hrvaškem, ko je ponoči z volvom ostal v blatu, so ga skoraj obtožili vohunstva, a ko je povedal, kako se piše, so ga gardisti potrepjali po hrbtu in volva iz blata potegnili s tankom! Njegova mati je Slovenka iz Kostanjevice na Krki. Med smehom potarna, da se je ubožica poročila s tipičnim Italijanom, ki misli samo na kavo ...

Ste že kot otrok vedeli, s čim se boste ukvarjali?

Nisem vedel, jasno, čeprav danes vem, da imam srečo, da se je oče ukvarjal s kavo.

Ampak verjetno vam je bilo že kmalu jasno, da se boste ukvarjali s kavo, glede na to, da je imel oče pražarno.

Zagotovo. Prepričan sem, da se nič v življenju ne zgodi po naključju, in zagotovo je bila nekje zapisana tudi moja usoda, povezana s kavo. Življenje je po mojem mnenju film. In ta film, v katerem sem zdaj, ni ne prvi ne zadnji, v katerem nastopam. Nekatere stvari so zapisane in mislim, da imam srečo, da ko hodim po Evropi, lahko vidim zadovoljne ljudi, ki pijejo kavo iz skodelic, na katerih je napisan moj priimek.

Kdaj ste prvič pili espresso iz skodelice z napisom Bazzara?

Pred kakšnimi desetimi leti morda.

S kavo se je začel ukvarjati vaš oče?

Oče je leta 1966 kupil pražarno v Trstu. Iz dveh, treh držav je uvažal kavo in jo pražil, danes pa našo kavo pijejo v petnajstih evropskih državah in Izraelu.

Je za dobro kavo dovolj izbrati dobrega dobavitelja?

Sem sicer zelo zadovoljen, ko mi nekdo pove, da je naša kava najboljša na svetu, ampak pri nas se zavedamo, da najboljše kave na svetu ni. Kakor pri cigaretah, recimo, vi kadite Marlboro, moj oče pa Rothmans, neko dekle ima raje Armanijev parfum, druga Chanel. Je pa naša kava zagotovo ena najboljših. Ampak ni dovolj le kvaliteta kave, pomembnih je še tisoč malenkosti. Najprej te pritegne recimo lep lokal. Vstopiš. Natakarkar mora biti prijazen, nasmejan. Pomembne so tudi lepe porcelanaste skodelice. Pomembno je vedeti, da te espresso dobi počasi. A ko te dobi, te dobi za vedno. Če sem žejen, pijem vodo. Če želim iti zvečer s prijatelji ven, ker je zmagala Italija, pijem pivo. Če želim za pol ure pozabiti ženo, spijem viski.

No, dobro, za mojo ženo so potrebni trije viskiji. (smeh) Če pa želim razmišljati o prihodnosti, potem pijem kavo, ker kava polira možgane.

Če je voda potreba ...

... je kava želja. In zato mora biti dobra. Kave je po svetu, kolikor hočeš. Ampak dobre in vedno sveže, kakor je naša, to je pa že malo težje.

Kaj je pravzaprav kava?

Kava je drevo, ki lahko zraste tudi več kot 10 metrov v višino. Največ jo je v tropskih krajih. Obstajata dve vrsti kave: arabika in robusta. Prava kava je mešanica obeh. Zrna se poberejo enkrat ali dvakrat na leto. Pobira se jih na tri različne načine, najdražji je pobiranje zrna po zrno, *picking*, ko je kava še rdeča, podobna češnji. Drugi način je *striping*, a na ta način se poberejo tudi zelena zrna, tretji pa je strojni način, ta je tipičen za Brazilijo, recimo, ampak potem noter dobiš vse sorte, tudi kamne ...

Na kakšen način je pobrana vaša kava?

Mi kupujemo samo kavo, ki je bila pobrana zrno po zrno. Iz nje potem izluščimo zrna, jih umijemo z vodo. Zrna je seveda potrebno tudi prebrati, nekatera so recimo poškodovana. V Indiji to prebirajo ročno, človek sede pred tono kavnih zrn in jih enega po enega prebira. Nekatere države to delajo mehanično.

Prihaja kava iz Brazilije?

Seveda. Kakor prihaja pizza iz Italije in pivo iz Slovenije. Ampak zdaj že najmanj 160 držav na svetu goji kavo. Kdo ve, da na Sveti Heleni, kamor so izgnali Napoleona, obstajajo velike plantaže? Ali da na Galapagosu raste zelo zanimiva kava? Najboljša kava pa po mojem mnenju prihaja z Jamajke. Ljudje mislijo, da je Jamajka znana po reagge glasbi in marihuani, ampak Jamajka ima edina na svetu kavo, ki se je ne naroča na vreče ali zabojnike, temveč na lesene sode. In je draga kot zlato. Pa tudi zelo dobra. Korenine kave iz Afrike najdejo kamen in zemljo, takšen je potem tudi njen okus, v

Južni Ameriki, kjer je vse zeleno, pa ima kava drugačen okus. Zakaj so najboljše cigare iz Kube? To je zemlja, veter. In s kavo je isto. Kubanska kava, ki jo imam zelo rad, je tudi zelo dobra.

Bi lahko gojili kavo tudi v Sloveniji?

Poskusite. Jaz na ženinem vrtu vsako leto poskusim, pa ne gre. A še nisem obupal ...

Kavo potem sprazhite ...

Kava pride v šestdeset kilogramskih vrečah. In potrebno jo je čim prej predelati, ker kava ni kot vino, da bi bila boljše z leti. Ne sme ležati v skladišču. Pri praženju izgubi skoraj 20 odstotkov teže, volumensko pa se poveča za 60 odstotkov. Praži se na približno 220 stopinjah. Južne države imajo rade malo bolj črno kavo in se jo malo bolj sprazi, to pomeni, da bo bolj grenka. Če jo pražiš manj, je bolj sladka. Okus spreminjaš z različno mešanico različnih kav. Za dobro mešanico moraš biti kakor dirigent. Imaš različne glasbenike, ki skupaj tvorijo orkester in zaigrajo lepo skladbo. Tako je tudi pri mešanici kave.

Se kavi pri praženju kaj dodaja?

Nikoli se ničesar ne dodaja. Kava je kava. In pika na koncu!

Kaj se s kavo dogaja potem?

Ko smo jo sprazhili, jo pustimo dva ali tri dni. Nato jo zapakiramo. Do tukaj je že nekaj mesecev vložnega dela, ker je morala kava zrasti, dozoreti, morali so jo obrati, posušiti, pripeljati do nas ... Ko jo zapakiramo, pa smo šele na pol poti. Ko kava pride v lokal, v aparat za kavo, jo mora sprejeti mojster. Lokal je lahko nov, moderen, natakarkarji prijazni, nasmejani, glasba

dobra, ampak za dobro kavo moraš imeti srečo, da jo skuha mojster. Teh pa po Evropi ni veliko.

Zato ste naredili šolo za espresso ...

Ja. Ker natakarkar ni tam samo zato, da poslušša naše osebne težave. Zakaj gremo v gostilno? Ker smo žejni? Ni res! Gremo zato, da za petnajst minut pozabimo težave, recimo. In zato mora biti kava pripravljena po vseh pravilih, da je najboljša, in mora biti servirana v porcelanasti skodelici. Keramiko imamo na stranišču, oprostite. Če imajo v lokalu skodelice keramične, bom raje spil pivo. Union ali Laško, vseeno.

Ima vaša kava vedno enak okus? Mi-slim, tista, ki se je pražila lani, je po okusu enaka letošnji?

Seveda, naša kava ima vedno isti okus, mora ga imeti. Naša kava nikoli ni dva meseca v skladišču. To je sicer dražji način, ampak s tem poskrbimo za kvaliteto. Kavo namreč naročamo vedno od istih družin in zakupimo jo za par let naprej. Kavo vedno pražimo po naročilu, ni pomembno, ali za Amsterdam ali Tel Aviv, nikoli je ne skladiščimo. Naša kava je zato vedno sveža in vedno istega okusa.

Kako deluje šola za espresso?

Po Evropi iščemo ljudi, ki razlagajo naše principe. V Sloveniji imamo srečo, smo našli Gašperja Trpina, ki je zdaj učitelj v prvi slovenski šoli za kofetarje. Nekdo bo morda pripomnil, kaj sploh potrebujemo tovrstno šolo, če imamo aparat za kavo, na katerem samo pritisneš gumb in kava sama priteče ven. A seveda ni tako. Poglejmo razliko med vinom in kavo. Vino je zelo lep svet, na katerega se vi Slovenci zelo

dobro razumete. V vinu se nahaja recimo 400 arom, v kavi pa jih je na tisoče! Za degustacijo vina, poenostavljeno, vzamemo vino in pazimo, da nima vonja po čepu. Pri espresso pa je stvar mnogo mnogo bolj zakomplicirana. Recimo, da dobimo res dobro mešanico kave. Ampak zelo pomembno je, kako debelo jo bo mlinček zmel, ali je mlinček umit vsaj enkrat na teden, da se naenkrat ne zmelje preveč kave, ker jo zažgeš, moraš imeti pritiskalo, ki pritisne z močjo dvajsetih kilogramov, kar ni malo, na aparatu moraš kontrolirati temperaturo in pritisk vode ... Voda, ki stoji v aparatu, je prevročna, jo moraš prej malo spustiti ... In to je šele začetek. Lahko imaš odlično kavo, a če nisi pozoren na tisoč malenkosti, lastnik lokala denar meče skozi okno!

Kakšen mora biti torej pravi espresso?

Espresso mora biti kratek, le v kratkem se ohrani tisoče arom, in kratek espresso je od vseh kav najbolj zdrav. Če je več vode, je več kofeina. Večkrat slišim, da če hoče kdo piti dober kapučino, da mora iti v Trst. Oprostite, krave so iste povsod, pri vas, pri nas, v Avstriji ... Skrivnost je drugje, v načinu, kako se kapučino naredi. V peni ne sme biti zračnih mehurčkov, ker v želodec dobimo preveč zraka, spenjeno mleko ne sme segati čez rob skodelice. Ob robu mora biti mleko obarvano s kavo, v sredini pa belo, in ko z žličko zmešaš, se mora pena obarvati rjavo. Ker pijemo kavo, ne mleko. Skodelica ne sme biti preveč vroča. Da se recimo nežne ženske ustnice ne opečejo, ker zvečer potem ne bo zadovoljstva!

In če v lokalu dobim kavo, ki ne ustreza zgoraj povedanemu?

Če dobite kavo, ki nima dobrega vonja ali okusa ali izgleda, jo morate zavrniti. Saj tudi vrhunsko vino, ki dobi vonj po čepu, ne spijete, ampak zahtevate novo steklenico!

Kaj še učite v vaši šoli za espresso?

Vsem lastnikom restavracij povem, da se zaman trudijo z dobrim obedom, kvalitetno pripravljeno hrano, če na koncu ponudijo slabo kavo. Kava je češnja na vrhu smetane. In v šoli za espresso učimo takšne stvari. Kava je vedno srce lokala. Oprostite, vsi prodajajo isto pivo, Coca Colo, Ballantines, kava pa tvoj lokal malce razlikuje od drugih lokalov. Kaj je najcenejše v vsej Evropi? Kava! Sem zelo vesel, da recimo v Sloveniji upokojenec za 150 sit lahko sedi uro ali dve v kakšnem lokalu, kjer je mladina, glasba, družba, on živi. Živi, pa je šel samo na kavo. Vsi ljudje na svetu poznajo povabilo na kavo.

Se kava pije vroča, mlačna, hladna?

Iz aparata priteče voda s temperaturo od 60 do 65 stopinj. Če je hladna, jo pustite. Bi vi pili toplo pivo? Jaz ga ne bi. Če bi mi dali toplo pivo ali hladno kavo, vam bi navil ušesa. S hladno kavo ni zadovoljstva. Stran vržen denar. Če živimo samo enkrat, poskusimo živeti dobro, tudi z malenkostmi. Za dobro se imeti ne potrebuješ v žepu tisoč evrov. Študent, ki nima denarja za iti na Mallorco, lahko s kavo v lokalu najde glasbo s Kube, sonce iz Brazilije, začimbe iz Indije ...

Se kava pije grenka?

Če človek najde dober lokal z dobro kavo, ni nujno, da mojo, in če bo hodil

tja sedem dni pit kavo brez sladkorja in mleka, vam zagotavljam, da ta človek nikoli več v življenju ne bo pil kave s sladkorjem in mlekom. Pa še nekaj je pomembno: ena skodelica espressa brez vsega ima samo dve kaloriji!

Se je vaše podjetje razširilo po Evropi, ko ste se vključili sinovi?

Na začetku smo kavo pržili samo za Italijo. Pravzaprav samo za Trst. Ampak motto mojega očeta, pravega italijanskega kofetarja, je iti naprej. Ni drugega sistema.

V družini so naloge razdeljene. So razdeljene karakterno, kaj nekomu bolj leži, ali je tako določil oče ...?

Mlajši brat v družini vodi marketing, ureja internetno stran, prospekte, sejme, šole za espresso, drugi brat je specialist za arome, jaz pa skrbim za distribucijo. Prepričan sem, da so se naloge razdelile karakterno.

Ima vaše podjetje sedež v Trstu? Živite tam vsi družinski člani?

Seveda. Trst je ljubezen in sovraštvo. Prebivalstvo je staro in se zelo boji odpreti. Novostim in vsemu ostalemu. Je pa tudi ljubezen, morje recimo. Do plaže imam dve minuti, sem v vodi že aprila.

Ste se vi spomnili šole za espresso?

Nič novega ni na svetu. Nismo se mi tega spomnili, ampak v Sloveniji smo mi prvi. Ker ta šola pa seveda kvaliteta kave sploh omogočajo iti naprej. Šola pomaga naučiti gostince in distributorje, da ni dovolj kavo samo kupiti, da moraš biti pozoren na nešteto stvari.

Vaše kave se v trgovini ne da kupiti. Tudi vsak lokal je ne more dobiti, mar ne?

To je strategija. V eni ulici je deset lokalov in vsi prodajajo isto Coca Colo, isto pivo in isto poceni kavo. Mi pa poiščemo stranko, ki razume kulturo kave. Ki želi imeti najboljše. In ko ga naučimo skuhati dobro kavo, bo pridobival stranke od drugih lokalov.

Je vaše podjetje v italijanskem merilu veliko?

Smo kot Armani. Nismo tovarna, smo obrtniki. Ker ni dovolj imeti samo dobro kavo, mora biti vedno dobra, vedno sveža, vedno enakega okusa ... Nismo in nočemo biti veliko podjetje.

Imate dva sinova. Si želite, da tudi onadva prideta v podjetje?

Bojim se, da je to že odločeno. Ko vidita očeta, kako sem vesel pri delu, pa da sem napisal knjigo o kavi, me sprašujeta, kaj morata študirati, da bosta lahko prišla k meni. Sam sem, ko sem začel, nekaj mesecev delal samo z metlo in tudi njiju to čaka. Leto ali dve bosta morala prva prihajati in zadnja odhajati. A če odgovorim na vprašanje: Ja, želim si, da bi delala z mano, da ju imam ob sebi.

Ste že bili na Triglavu?

Na Triglav pa še moram iti. Me je prijatelj že povabil, a čakam pravi trenutek, da vprašam soprogo. Moja soproga pa zdaj že nestrpnost čaka dopust, bo kot kamen na plaži. Ampak Triglav bo moj, slej ko prej. Me čaka.

Foto pub

»Natečaj **Fotografska izkušnja** je projekt, pri katerem mladi ustvarjalci spoznavajo in negujejo svoje lastne korenine na kreativen način skozi fotografijo. Smo v času intenzivne globalizacije in njene monokulture, ki kot poplava golta vse lokalne posebnosti in značilnosti majhnih narodov. Kulturna in naravna dediščina so majhni otočki sredi tako rekoč vesoljnega potopa, kjer se neguje in ohranja slovenska identiteta. Tema letošnjega natečaja so bili slovenski zvoniki in njihov odmev. Mlajša skupina je fotografirala zvonike s poudarkom na arhitekturno plat zvonika, starejša skupina pa se je lotila zahtevnejše naloge, vizualno ponazoriti zven zvonov oziroma njihov odmev. Natečaja se je udeležilo 33 mladih ustvarjalcev. Komisija (Meta Krese, urednica revije Fotografija, Bojan Breclj, lastnik fotografske agencije IPAK.org, Barbara Čeferin, lastnica Galerije Fotografija, in Borut Peterlin, programski vodja Fotopub) je imela težko delo ...« (Borut Peterlin ob zaključku projekta Fotografska izkušnja 2004)

Gašper Gobec – Sv. Jurij Šentjur,
2. nagrada v starejši kategoriji

Ciril Jazbec - Sv. Kancijan Kranj,
1. nagrada v mlajši kategoriji

Katarina Jordan – Novi Lurd
pri Šentjerneju, 2. nagrada v
mlajši kategoriji

Dea Ombergovič – Ob vhodu,
1. nagrada v starejši kategoriji

Gogino poletje

Barica Smole

Čisto poseben petek

Barica Smole
Kamendan

Petkovo popoldne je preživel beroč v naslanjaču pod oknom. Tega dne si ni dal vzeti; trdo ga je zaslužil.

Ko je ravno prebiral Chestertonove besede ... *Ko sta zakorakala v predverje, sta se znašla sredi sijajnega marmorja in kovin in loščev različnih barv, je v to predverje, vsaj tako se mu je zdelo, vdrla čudna rumena svetloba. Čeprav je bil Anglež mojster, je bila njegova moč omejena na besede in nikakor ne bi mogel svetlobe iz zgodbe prelini po sobi. Zato se je ozrl proti oknu; košček neba nad sosednjo stavbo je bil zares zagatno rumen in tudi dež, ki se je ulil kmalu zatem, tega rumenila ni posivil. Potem so zvečer poročali, da so imele luže v glavnem mestu na robovih vence drobcenega saharkega peska. Njihovih luž ni bilo v osrednjih poročilih, niti ne oblakov, prignanih iznad Afrike. Kljub temu jih je trenutek po tem, ko so del svoje vode popršili po njihovem kraju, aprilsko sonce prešerno nabodlo na svoje sulice. To se je zgodilo natanko štiri minute prej, preden je to igro ponovilo v prestolnici.*

Žena, ki je popravljala svoje delo v kuhinji, ni opazila, da je ozračje postalo skrivnostno, da je dobilo pridih daljnih celin in seveda niti tega, da se je to zgodilo nekaj prej kot v metropoli. Njen ostri profil se je sklanjal nad korito, neonska luč, ki jo je bila morala prižgati že sredi popoldneva, ji je osvetljevala eno polovico obraza, druga pa je ostajala v temi, samo njena, a morda ravno tako predana obupu kot osvetljena.

»Morala bi od tu,« je vrgla v pravkar odprto pločevinko, »v mestu je vse drugače ...« Sedel je za mizo, še vedno s knjigo v roki. Zajemalka in pokrovka sta togotno ropotali.

Pogled mu je polzel čez črke, vendar vsebini ni mogel več slediti. Dvakrat se je vrnil

na začetek odstavka in obakrat je na njegovem koncu odkril, da ne ve, kaj je prebral. Motil ga je tudi vonj po pireju in grahovi omaki. Ne le da so si bili njuni dnevi podobni kot jajce jajcu, tudi jedi so si sledile v povsem enakem zaporedju. Petkov večer naj bi bil izpolnjen s krompirjevim pirejem in grahom.

Ko je prinesla globoka, do roba napolnjena krožnika na mizo, je odmaknil branje.

Sedla je nasproti, na svoj stol, in zavrtala z vilicami krater v sredino krompirjevega kupa.

»A plitvih nimamo več?« je vprašal, bolj zaradi tega, kar je pravkar storila, kot pa zaradi krožnikov.

»Morda jih imajo v restavraciji,« mu je poočitala z mrtvim glasom, v katerem je prepoznal kritiko zaradi tega, ker si ni pustil vzeti petkovih popoldnevo, ker je pri večerji bral ...

»Popoldne je v Ljubljani padal dež, obarvan s saharškim peskom,« je zamrmrala s polnimi usti pireja.

Dvignil je pogled iznad knjige, ki jo je pridrževal z levico, medtem ko je v desnici držal vilice in brez teka brskal po jedi.

»Ja, drugje je drugačen dež in tudi luže so bolj zanimive,« je rekel, pa ga ni slišala, ker se je vsa predajala svojim opravilom. Krater na sredini krompirjeve kaše je bil zdaj že tolikšen, da so pobočja kupa zrivala omako prav do roba in je grozila, da se vsak čas prelje na prt. Z vilicami je gladila vzpetino in tisto, kar je ostajalo na priboru, lenobno nosila v usta. Potem je zasekala v pobočje s tolikšno odločnostjo, da je njegov pogled z vrha knjižne strani zdrnil na njeno dno.

Redka vrhnja plast omake je po kanalu z žlebičastimi robovi stekla v krater. Okrog ugaslega vulkana so ostala grahova zrna.

»Boš kruh?« je vprašala in ne da bi počakala na njegov odgovor, prinesla štruco in jo začela rezati kar na prt. Nož je odložila tako, da je bila konica obrnjena proti njemu.

»Bi že enkrat nehala!« je zarenčal.

Začudila se je: »Kaj ti pa spet je?«

Poveznil je knjigo, da je sredi mize stal šotorček.

»Kolikokrat sem te prosil, da ne obračaš noža proti meni? Kolikokrat, a?« je vprašal tresočče. »Pa da ne kuhaš po urniku in ne strežeš omake v globokih krožnikih.«

Pričakoval je, da bo vzrojila. Da bo morda zajokala. Potem bi se ji lahko opravičil in ji povedal, kako želi imeti ob petkih popoldne mir. Pa ni naredila ničesar od tega. Kot da ga ne sliši, je s topimi vilicami lovila grahova zrna. Izmikala so se ji, vendar je svoj pribor spremenila v harpuno in uspelo ji je, da jih je polovila drugega za drugim. Vsakega posebej je zmagoslavno nesla v usta.

Sunkovito je pograbil nož.

»Sijajni marmor in kovine in lošči ...« ga je prešinilo, ko se je omaka zaradi njegovega naglega giba zlila proti odloženi knjigi. Svetovljanski blišč je obrizgala moknata gošča, njegov podlaket je obtičal v zdrizasti krompirjevi kaši.

Res je bil čisto poseben petek.

Dekle z bisernim uhanom

Miljenko Jergović

Mama Leone

Besede so tekle v slapovih, se prelivale prek robov sveta, ki se je rojeval, izzivale smeh, polno smeha, ta odmeva po vseh naših sobah in po tisti največji sobi pod nebom; v njej smo še vedno vsi sami svoji in zato od veselja govorimo besede, besede brez kakršne koli potrebe in brez stika s svetom, s slikami, v katerih živimo in ki prinašajo bolečino. Besede same ne bolijo, v njih ni žalosti, nič nam ne jemljejo in ne puščajo nas samih v mraku.

Za moj prvi rojstni dan se je mami vrnila v Sarajevo; ostal sem v Drveniku z babico in dedijem, med kamnitimi zidovi in pod visokimi stropi, po katerih so se sprehajali pajki, viseli na tankih nitih, svobodni kot zrak, jaz pa sem ležal na postelji, povsem nepremičen, kot bi bil privezan na zemljo. Doumel sem, da je med mano in njimi, temi

pajki, večna razlika, da bom za vedno ostal tu dol, ležal na hrbtu, jih gledal, in da mi nič razen besed ne more pomagati, da bi se jim približal. Enkrat bom rekel, da sem zgoraj, da visim na nitih kot oni, da ponoči, ko dedi in babi globoko spita, živim med pajki in to bo resnica, to bodo besede, v besede vsi verjamejo, in sploh ne bo pomembno, da sem prilepljen na to posteljo in da nikoli ne bi mogel skočiti tako visoko, da bi ostal med njimi. Z besedami sem zmožer vse in to še preden sem jih znal izgovoriti.

Tri leta imam, popolnoma gol čepim v morski plitvini pred našo hišo. Po cesti gre barba Kruno, kliče *kaj počneš šjor Miljenko?*, vesel sem, ker sem šjor, čeprav vem, da se šali, *lovim rake*, odgovarjam, barba Kruno se smeji,

saj on sliši nekaj drugega, on misli, da pravim *lovim rake*, ker ne znam reči l in r, ampak on ne ve, da jaz samo tako rečem, da lovim rake, pa jih pravzaprav samo gledam, strah me je njihovih klešč, ampak tisto, kar pravim, je resnica; on odhaja, smeji se in verjame, da lovim rake.

Šest mesecev kasneje sem ulovil prvega raka, njegove klešče so bile šibke, poskušal me je ujeti za prst, bil je strašno jezen, pa me je s kleščami lahko le požgečkal. Odrgrgal sem mu ene, pa druge klešče, ampak on je še dalje migal z nogami, ne kot bi ga kaj bolelo, ampak kot, da je še vedno strašno jezen. Pulil sem mu noge, imel je veliko nog, več, kakor sem znal prešteti. Eno sem mu pustil in ga spustil na kamen. Migal je z njo, ni pa mogel hoditi. Nisem več vedel, ali je še zmeraj jezen; iskal sem rakove oči, ampak jih nisem mogel najti, mogoče rak sploh nima oči; mogoče poleg tega, da ne zna govoriti, celo nič ne vidi. Vzel sem kamen in tolkel po njem. Razletel se je na vse strani, v sebi ni imel krvi, notri je bil rumen; iz enega raka je nastalo mnogo koščkov, ampak niso migali. Valovi so jih kmalu nekam odnesli, na kamnu pa ni ostala niti sled, da je bil tam nekoč rak.

Tistega dne, ko je mama prišla iz Sarajeva, sem se odločil, da ji pokažem rake; pravil sem ji že, da jih lovim, ona je samo kimala z glavo, govorila *ja, ja, to je moj sin*, a so ji besede pomenile nekaj drugega. Vse, o čemer je govorila, se je moralo videti in verjela je le tistim besedam, za katerimi je stala slika. Nisem je maral zaradi tega in potem sem videl, da prav vsi počnejo enako kot mami, in da barba Kruno edini misli, da jaz lovim rake, četudi mu to samo povem. Vzel sem plastično vrečko in jo pobrisal na morje, rakov je bilo veliko, lovil sem jih in jih spravljaj v vrečko, mami me je klicala, *ja, še čisto malo*, pa me ni vprašala, kaj počnem, mislila je, da se igram, kadar pa se igraš, se ji zdi, da ne počneš nič in ni pomislila, da bi jaz sploh kdaj lahko lovil rake, saj ni vedela, da se rake lovi.

Vtihatopil sem se v hišo, odprl predal, v katerem so spravljajeni noži in vilice in stresel rake vanj. Vsi so bili živi in začeli so tekati po srebrnini; kmalu bo kosilo, mami bo pripravila mizo, ker jo vedno, kadar pride iz Sarajeva, gleda jo, odpira predal, mami kriči, mami *joka oči, glej, kaj je tisto*, dedi vrže časopis, skoči s stola, kuka v predal, smeji se *tvoj sin je lovil rake*, mami pa me gleda, njene oči so velike kot tisti največji modri okraski za jelko, ne bo se jezila name, gleda me, kako majhen sem, pa počnem nekaj, česar ona ne more in nikoli ne bo mogla, lovim rake zanjo, lovim jih, da bi mi verjela in da ne bi mislila, da so moje besede nekaj, kar ne obstaja.

In potem gre mami spet v Sarajevo. Zima je, bojim se teme, zmanjkalo je elektrike, v sobi pa sta dve luči: siva luč petrolejske svetilke in modra luč plinske peči. Ta modra luč je kot nočni sneg, ampak vseeno topla. Dedi prižiga cigareto in ves je zguban; ko se poti, mu kapljice tečejo po gubah, njegov obraz pa postaja podoben rekam sredi neke sivo rumene zemlje. Ko se poti, si lahko na njegovem obrazu predstavljam cel svet, ki tu gradi hiše, sedi v temi in se poti kot on; na dedijevem obrazu živi en mali ded, ki sedi v temi, prižiga cigareto, po obrazu pa mu tečejo reke, ob katerih živijo še manjši ljudje in še manjši dedki, ki prav tako sedijo v temi, med modrimi in sivimi lučmi, poleg svojih vnukov, ki na njihovih obrazih vidijo svetove s še manjšimi ljudmi in še manjšimi dedki. Mi pa ne živimo na obrazu nekoga; mi živimo v pravem velikem svetu, v katerem je vse resnično in grozno.

Naše sobe v Drveniku so polne slik. Večino je naslikal ded Lisse, dedi mojega bratranca Mladena; na teh slikah je Drvenik, enak tistemu, v katerem danes živimo mi, ampak veliko manjši in nekako skrivljen, kot bi ga gledale oči, polne solz. Te slike so resnične; resnične so tudi hiše na njih in ljudje, ki živijo v teh hišah, a se jih ne vidi, ker so za zidovi. Za zidovi naše hiše na slikah deda Lisseja sem tudi jaz, ampak veliko manjši, skrivljen in nevi-

den. Ko jih pred spanjem gledam, vedno vem, da bom že jutraj zunaj teh slik in da bom gledal velik, pravi Drvenik; slike so tudi naslikane samo zato, da pod večer ne pozabimo, da smo v Drveniku in da nas ne presenetijo, ko gremo spet ven.

Nad posteljo, na kateri spim, je majhna slika, na kateri je moja mami. Mami je bila moja prva beseda; izgovoril sem jo, ko sem gledal njen obraz nad svojo glavo, in ko je šla v Sarajevo, sem s prstom kazal na sliko in govoril *mami, mami*, babici pa je bilo takrat težko, ker je mislila, da tisto na sliko ni moja mami, ampak mi tega ni mogla povedati, ker se je bala, da bom začel jokati. Tako je kasneje pravila, meni pa je bilo smešno; zakaj bi jokal, ko pa vem, da je na sliko mami in da nihče na svetu ni videti tako razen moje mami, nobena druga mami, ona me gleda s te slike, daleč je in nekaj bi mi rada rekla, ampak je tako daleč, da se ne da slišati nobene besede med nama in samo gledala me bo, dokler spet ne pride v Drvenik ali dokler mi ne pridemo v Sarajevo.

V Sarajevu te slike ni; samo v Drveniku je in gledam jo samo, kadar mame ni. Slika je kot tista beseda, ki jo nekemu šepneš na uho in ki je nihče več na vsem svetu ne bo slišal, beseda, ki obstaja samo med njo in mano, medtem ko drugi mislijo, da je ni; drugi mislijo, da je na tej sliki nekdo drug, saj slike ne morejo videti z očmi tistega, ki mu je namenjena. Živel in rasel sem v Drveniku brez mame, ampak ona se je bala teme, ko sem se

bal teme jaz, ona je sanjala strašnega, črnega moža, kadar sem o njem sanjal tudi jaz, občutila je vse, kar sem občutil, ker je bila na tej sliki in ker je bila samo za sliko tako lepa in mirna.

Tisto poletje, ko smo se za zmeraj vrnili v Sarajevo, sva se z babi sprehajala po Titovi ulici. V neki izložbi je stala velika knjiga, na kateri je bila prav ta slika, prav ta moja mami. Pod njeno glavo je pisalo Vermeer. Ustavila sva se, babi ni nič rekla, čakala je in čutil sem, da se me loteva nekakšen obup, tak, ki ne pušča solzam teči, temveč te poskačejo iz oči kot kresnice. Vedel sem, kaj si babi zdaj misli; ni mi mogla povedati, ko sem bil star eno leto, tri ali pet, in zdaj se bom pač sam prepričal; bil sem obupan, saj ni ničesar razumela, njej je čas tekkel na nek drugačen način, slike in besede pa so bile z verigo zvezane ena z drugo in verjela je, da bo to, kar zdaj vidim, spremenilo sliko, ki sem jo gledal od takrat, ko sem rekel *mama* in kazal s prstom nanjo, saj se mi je takrat še zdelo, da med tistim, kar vidim in onim, kar vidijo meni dobri in ljubi, ni razlike.

Tisto je bila pa moja mami, sem rekel babici. Bi rad, da kupiva to knjigo? ... Kaj mi bo ta knjiga? ... Ja, zaradi slike ... Je ne rabim, imam jo, na njej je bila moja mami. To je bil trenutek, ko se je zgodba o sliki končala. Nihče več je ni omenjal, saj je vsem mojim odraslim prinašala bol, o kateri nisem vedel nič niti je nisem občutil. Počutili so se krive, ker nisem prav vsak dan rasel ob svoji mami, in verjeli so, da sem zavoljo tega nesrečen, ali pa, da

bodo za kazni nesrečni oni sami. In morebiti so bili v resnici že nesrečni, samo da se mi je zdela njihova nesreča majhna, saj ni zadevala mene, ne našega življenja, ampak to, da niso imeli oči za to sliko. Čudilo me je, ker bi se vsaj mami lahko na njej prepoznala, ko pa je svoj obraz prepustila naključnim angelom, da ga uokvirijo nad mojo glavo.

Bil sem v tretjem razredu osnovne šole, ko sem prvič odprl težko, debelo knjigo, na kateri je pisalo Zgodovina likovne umetnosti. Na 489. strani sem spet našel to sliko, rekel se ji je Dekle z bisernim uhanom in pisalo je, da je bila naslikana 1665. leta. Pomislil sem, kako je svet velik in čuden: tristo dve leti prej, preden sem na sliko pokazal s prstom in rekel *mama*, je nekdo videl mene, kako ležim na hrbtu v temni sobi, gledam pajke, ki povsem svobodno hodijo po stropu in lebdiijo v zraku, pa mi je naslikal mami.

Rakom nisem več pulil klešč niti jih nisem drobil v plitvini; sprijaznil sem se s tem, da o njih ne vem ničesar in da ne vidim njihovih oči, vedel sem, da so brez krvi in da niso kot jaz, se pa je nek drugačen svet že zgradil nad mojo glavo, v njem je vsaka beseda nosila samo en pomen in prav vsaka je lahko prestrašila in zbolela. Nikoli več na sliki nisem videl mame in zboleli so me vsi mrtvi raki.

Mama Leone, Založba GOGA 2003,
prevedla Teja Kleč

Sebastijan Pregelj

Ptičar

Sebastijan Pregelj

Svinje brez biserov

Ljuba duša, boš vendar naredil malo prostora, je Cilka na mizo postavila krožnik, ki ga je držala z obema rokama, in si v predpasnik obrisala rdečkaste prste, po katerih ji je stekla juha, ki je med hojo od pulta do mize pljusnila čez rob. Pazi malo, je Stanko zadnji trenutek odmaknil časopis, ki ga je bral. Vse mi popackaš. Vedno. Vroče je, kaj pa misliš?! je ženska zmajala z glavo, da krožnika tudi ne more držati v nedogled, se vrnila k pultu in pograbila še svojega. Le vzemi si kruha, je takoj zatem pred moža porinila plastično košaro, v kateri je bilo nekaj kosov. Ni svež, ampak za v juho bo dober. Greh bi ga bilo vreči stran. Greh, je ponovila nekoliko tiše, kot bi se bala, da bi jo bog slišal blebetati o tem, kaj je po njenem greh in kaj ni. Zgrabila je krajec ter ga s krčastima rokama razlomila, da je po mizi padlo vse polno drobtin, ki jih je s prsti odrinila čez rob v pripravljeno dlan, iz katere jih je stresla v juho. Pogledala je moža, zgrabila žlico in prepolovila cmok: Nekaj svežega graha sem še dobila v vrtu. In korenček. A tako, ji je možki prikimal, v usta ponese žlico in vzdihnil: Čudovita juha.

Moj Stanko že kakšnih petnajst let dela na občini. Občinski človek, da tako rečem, je Cilka ravno prejšnji dan pred trgovino govorila znanki, s katero sta pred več kot dvajsetimi leti delali v pivovarni za istim trakom. Moram povedati, da je s službo zelo zadovoljen. Kaj ne bi bil! Pa res, si je mislila znanka, kaj ne bi bil zadovoljen s službo na občini? Hudega mu gotovo ni. Sicer mu tudi prej, ko je delal v pivovarni, ni bilo slabo, ampak služba na občini je nekaj čisto drugega od tiste v tovarni. Sekira mu je padla v med. Edino, se je sama pri sebi nasmehnila, težko si predstavljam Stanka v obleki in s kravato. Je pač tak tip, da gre bolj skupaj z viličarjem kot s poslovnim kovčkom. Rekla pa ni tako. Ker ne moreš vedeti, kdaj boš koga potreboval. Namesto tega se je nasmehnila in prikimala Cilki, da je to res dobro, še posebej v teh časih, ko človeka kar tako vržejo na cesto. Pa hvala lepa. Sploh ni važno, od katerega leta delaš v tovarni in koliko si v tem času napravil za kolektiv, kaj šele koliko let delovne dobe imaš. Hvala lepa in nasvidenje. Če imaš srečo, dobiš odpravnino. Potem se pa znajdi. In to pri teh letih! Tako, tako, ji je prikimala Cilka in si mislila, naj se lisica kar zamislili. No, kje je tisti njen Tonč? Nikjer. Ampak prav nikjer! Njen Stanko, ohoho, njen Stanko je pa občinski človek.

Težko si predstavljam Stanka v obleki in s kravato, je ponovila znanka, ko se je poslovala od Cilke in zavila okoli vogala. Ampak Stanko v resnici nikoli ni nosil obleke in kravate, razen v izjemnih okoliščinah, vendar znanka tega ni mogla vedeti. Ena izmed takšnih je bila konec junija Milančkova poroka. O, ja, takrat se je pilo, da je bilo veselje! Potem pa bruhalo. Rdeče vino gre težko iz blaga. Treba ti je bilo toliko piti, je Cilka vzdihovala, ko je z milnico na krpi drgnila tkanino. Tega madeža nikoli ne spravim ven. Tako ti povem: nikoli! No, no, jo je Stanko skušal pomiriti, človek se samo enkrat poroči. In tako dobrih sodelavcev, kot je Milanček, nimam prav dosti. Zato sem tudi toliko pil. Treba ti je bilo, je ponovila ženska in zamajala z glavo. Nimaš želodca za to. Nimaš, kaj?! je možki kar poskočil. Zdaj mi boš govorila, da nimam želodca za piti. Marija pomagaj, to ti povem: nihče ni spil toliko kot jaz. Če hočeš, lahko takoj odprem

steklenico in jo spraznim. Na dušek! Prav gotovo, se je ženska zarezala in s krpo potegnili po milu.

Boš videla, je možki pohitel v kuhinjo, iz hladilnika vzel steklenico, jo odprl in se vrnil v kopalnico. Zdaj pa glej! jo je dvignil in začel piti, pa ni napravil več kot pet ali šest požirkov, ko se mu je kislina skupaj z vinom dvignila, da niti do stranišča ni uspel priti in je bruhal kar po preprogi v predsobi. O, ti prasec! je ženska na pralni stroj previdno odložila suknjič in pohitela v predsobo, kjer je njen ljubi Stanko čepel na vseh štirih in glavo, iz katere se mu je pocejala sluz, v krčih stegoval naprej. O, ti prasec nemarni! mu je požugala. Še suknjiča ti nisem očedila, pa si že pokozlal tepih! Tiho, je možki zamahnil z roko, naj se mu spravi izpred oči. Ti si kriva, kdo pa drug! si je usta obrisal v rokav flanelaste srajce in se počasi vzravnaval. Kje si še videla mešati temno in svetlo vino?! Če bi imela v hladilniku temno, se to prav gotovo ne bi zgodilo. Prav gotovo ne!

Cilka je madež v glavnem spravila iz suknjiča. Samo če zares dobro pogledaš, se malo vidi, je iz omare vzel obešalnik in suknjič obesila v predsobi, da se prezračijo. Pa ga Stanko po tistem ni več oblekel. Ker ni bilo prave priložnosti. V službo pa seveda ni hodil v obleki. Tisti, ki zares delajo, je imela navado reči Cilka, ne morejo imeti obleke za vsak dan. In moj Stanko zares dela, zato nosi kombinezon. Ampak mu ga vsak mesec operem in zlikam, če je potrebno, zakrпам kakšno manjšo luknjo. Kadar ga bolj raztrga, dobi novega. O, ja, na občini znajo poskrbeti za svoje ljudi. Kam pa pridemo, da bi občinski ljudje naokrog hodili raztrgani? Zato mu vsake pol leta dajo nov kombinezon, kadar pa ga potrebuje prej, tudi ni problema, samo reči mora. Če bi hotel, bi lahko imel vsake dva meseca novega. Ampak moj Stanko je poštenjak, da malo takšnih. Nikoli ne bo vzel več kot potrebuje. Pa lahko okoli njega krađejo, kolikor hočejo. Moj Stanko bo vzel samo tisto, kar mu pripada. Zato tudi nimava nič takšnega. Lahko bi pa imela. Prav gotovo. Ampak potem bi se zdrznila vsakokrat, ko pozvoni pri vratih.

Roko na srce: prav dostikrat pri vratih ni pozvonilo. Včasih je bil inkasant in včasih poštar, pa še ta je navadno pustil pošiljko za kakšnega soseda, ki ga ni bilo doma, vsaj ne dopoldne, ko se je raznašalo pošto. Človek se je na Cilko lahko zanesel. Če je poštar pri njej pustil priporočeno pismo, je ves dan oprezala skozi okno, tako da ga je tisti, za katerega je bilo, dobil zares v najkrajšem možnem času. Na ta račun sta potem že od marsikaterega soseda dobila zavitek kave ali kakšno drugo malenkost. Bolj zaradi pozornosti. Ampak tudi če je bilo samo zaradi pozornosti, je prišlo prav. V trgovini je bila ena stvar manj za v voziček in to se je na blagajni takoj poznalo.

Ravno prejšnji dan je Stanko iz omare vzel siv kombinezon z mestnim grbom na hrbtu in šel v službo. Cilka se je rada pohvalila, da boljši kadri ne hodijo v službo vsak dan. Samo kadar ne gre brez njih. In po tem sodeč je bil njen Stanko boljši kader. Kakor koli, nekaj pred peto se je oblekel in obul ter se s prvim avtobusom odpeljal do glavne pošte. Od tam je šel do občinske zgradbe peš. Preden je stopil skozi okovana vrata, je pogledal na uro in si zadovoljno prikimal, da je točen kot vedno. Tako je tudi prav. Če človeku zaupajo odgovorno delo, si napak ne more privoščiti. In zamujanje

park: kratke zgodbe

sploh ni tako nedolžno, kot mnogi mislijo. Takoj na vhodu je glasno pozdravil vratarja, ki je kinkal. Namesto da bi mu odzdravil, je pogledal na uro, kot bi ga hotel kontrolirati ali kaj. Prekleti pezde, si je mislil Stanko, me zanima, če pogleda na uro, ko vstopi kakšen višji uradnik. Me prav zanima! se je po stopnicah spustil v drugo klet, iz žepa izvlekel šop ključev in odklenil vrata na koncu hodnika.

Ta vrata morajo biti vedno dvakrat zaklenjena, je pred štirinajstimi leti in pol, ko je dobil službo na občini, rekel sekretar Vojko, ko ga je prvokrat peljal v drugo klet. Ne sme se zgoditi, da bi jih kdaj pozabil zapreti. Tudi če greš samo na sekret, jih zakleni dvakrat. Notri je toliko strupa, da pomoriš vse mesto. A razumeš? Razumem, mu je prikimal Stanko. Samo midva imava ključ, je sekretar opominjajoče dvignil kazalec leve roke. Če bi se kaj zgodilo, bodo od državne varnosti takoj pri nama. Z njimi se pa ni za zajebavati. Dobro, mu je Stanko še enkrat prikimal. Poglej, je sekretar odklenil vrata, vstopil in prižgal luč, vse to je od zdaj naprej tvoja skrb. Iz ključavnice je izvlekel ključ in ga dal Stanku: Dobro ga čuvaj. Zatem je stopil do kovinskih polic in s prstom pokazal na žaklje: To je vse, kar potrebuješ. Zaščitno obleko imaš v omari, je pomignil z glavo proti kotu, kjer je stala lesena omara. Najboljše, da jo imaš doma. Spodaj bomo enkrat uredili kopalnico. Takrat se boš lahko preoblačil in umival kar tu. Ampak do takrat je bolj praktično, da jo imaš doma. Kopalnice v vseh letih sicer niso uredili, Stanko je pa tudi že zdavnaj pozabil, da mu jo je sekretar Vojko pred toliko in toliko leti obljubil. Poleg tega so se od tistikrat zgodile dosti večje in pomembnejše spremembe, kot je ureditev kopalnice v kleti občinske zgradbe: najprej je iz preddverja čez noč izginil bronast spomenik maršala, kmalu za njim pa še sekretar Vojko. Nihče ni nič rekel, Stanko pa tudi ni spraševal.

Ko je sekretar odšel, je Stanko sedel za mizo in odprl predale enega za drugim. V zgornjem je bil blok s črtastimi listi in svinčnik, ostala dva sta bila prazna. No, vidiš, si je zadovoljno prikimal, zdaj imaš svojo pisarno. In to na občini! O, ja, je s členki potrkal po mizi, to pa je nekaj! Zatem je iz omare vzel zaščitno obleko in jo oblekel. Ravno pravšnja, je z rokama nekajkrat potegnili po grobem blagu, kot bi mi jo vlili. Iz kota je vzel še gumijaste škornje, jih obul in se sredi prostora razkoračil. To me bodo gledali, ko pridem domov! Ohoho, bodo rekli sosedu, tale naš Stanko pa je nekaj posebnega! In jim bom povedal, kako je, namreč, da imam službo na občini. Če bodo kdaj kaj potrebovale, naj samo rečejo, pa bomo uredili. Ah, lepo prosim, saj ni noben problem, prav res ne. Zatem je čevlje, v katerih je prišel, spravil v polivinilno vrečko in stopil na hodnik. Za seboj je dvakrat zaklenil in se po stopnicah povzpел v pritličje. Ti si pa nov, mu je rekel vratar, ko je šel mimo. Nov, mu je prikimal Stanko, ustavil se pa ni. Mislil si je, da se morajo ljudje vsaj malo ločiti glede na delo, ki ga opravljajo.

Pred glavno pošto je počakal avtobus in se odpeljal proti domu. Doma je za trenutek obstal na dvorišču pred blokom, potem je šel do okna kletnega stanovanja, v katerem sta živela z ženo, odkar sta se preselila v mesto, in s prsti na lahko zabobnal po šipi. Ker Cilke ni in ni bilo, je potrkal še enkrat, dosti bolj odločno. Ja kaj se je pa zgodilo? je ženska odprla okno. Pridi ven, pa boš videla, se je moški zarezal in pomignil z glavo, naj nikar ne stoji pri oknu in gleda gor s tako velikimi očmi. Takoj, no, saj že grem, si je mokre roke obrisala v predpasnik, nataknila copate za okrog bloka in po vrtu ter pohitela po stopnicah gor. No, poglej gal je sklenila roki, ko je zagledala moža. Kakšen pa si? Kakšen pa sem? se je razkoračil. Madonca, je zmajala z glavo, kot bi ne mogla verjeti očem, dobro so te oblekli. Zares dobro. In praktično. Pa še izgleda. Saj ne vem ... kot bi bil gasilec ali kaj. Kot bi bil gasilec?! se je moški na ves glas zarezal. Lepo te prosim, zdaj ga pa serješ. Noben gasilec nisem, pač pa občinski človek. Si moreš misliti, je govoril na ves glas, da bi ga slišala še katera od sosed, ki so vedno vlekla na ušesa, takoj so mi dodelili pisarno. No, poglej, je iz žepa izvlekel ključ, tale je od moje pisarne. Pa še kaj reci! Ni kaj reči, je odkimala ženska.

Preden se je slekel, je ženska pristavila džezvo in skuhalo kavo. Medtem ko sta srebala iz belo modrih skodelic, je večkrat ponovila, da so mu dali zares lep kombinizon. Edino, je nekoliko nagubala čelo in se z dlanj obrisala okrog ust, kot to počne, kadar jesta juho in se ji iz ust pobesi rezanec, zdi se mi, da ima prav nemoč vonj. Kaj pa vem, je moški skomignil z rameni, ker se je tudi njemu zdelo, da kombinizon smrdi. Cilka je še isti dan kombinizon oprala, zoprnega vonja pa ni izgubil. In kombinizoni, ki jih je Stanko kasneje še nove in originalno zapakirane prinesel domov, so vsi po vrsti imeli vonj, ki se ga ni bilo mogoče znebiti niti po več pranjih v vroči vodi. Zato sčasoma nista več govorila o neprijetnem vonju, ampak o prav posebnem vonju, ki jih imajo občinska oblačila.

Ženske v bloku so seveda takoj opazile, da je Stanko dosti doma, ker ga je bilo videti povsod: na zelenici pred blokom, okoli katere je zasadil živo mejo, in na vrtu za blokom, kjer je imela Cilka nekaj malega korenja in peteršilja. Vrtniček za blokom je vreden suhega zlata, je imela navado reči Cilka. Kaj pa more biti v mestu, kjer niti za avtomobile ni več dovolj prostora, vredno več od kosa ograjene zemlje, na kateri lahko človek pridela malo jušne zelenjave? Sosedu so ji navadno prikimalavale, mislile so si pa čisto drugače. Za nič na svetu, ampak prav zares za nič na svetu ne bi v juho nasekljala peteršilja, ki zraste na Cilkinem vrtu, so govorile ena drugi. Vsak pes, ki ga peljejo mimo, se malo poščije in včasih še kakšen mulc, ki se mu sredi igre ne da domov, potem pa iz same zlehtnobe pomoči ravno njen vrtniček. Ampak Cilka se je na vse skupaj poživžgala. Nevoščljivost, je zmajevala z glavo, sama nevoščljivost jih je! Da bi pa katera zavihala rokave in v roke vzela motiko, o, ne, to se pa ne bo zgodilo. Fine gospe. Zato svoje zelenjave nikoli ni ponujala sosedam. Kar naj jo kupujejo, če so tako pametne in če imajo preveč denarja.

Prav tako so ženske v bloku opazile tudi vse spremembe na boljše, ki so sledile službi na občini. Cilka po novem ni hodila v trgovino samo navsezgodaj zjutraj, da je ne bi katera srečala in videla, kako malo si z možem lahko privoščiata. Nasprotno: v trgovino je hodila nekaj po drugi, ko nakupuje največ ljudi. Vsak dan znova si je med policami vzela dovolj časa, da je pregledala izdelke, ki so jo zanimali, in se s katero izmed

prodajalk pogovorila, zakaj je kakšna stvar dražja od druge in če je tudi toliko boljša. Na koncu se je skoraj vedno odločila za dražjo rekoč, da dobre stvari dosti stanejo. Drugače ne more biti. Tudi na tržnico je po novem hodila takrat kot vsi. Boljše sadje in zelenjavo se dobi samo zjutraj. Tisto, kar imajo popoldne, so ostanki. Po pravici povedano: morali bi vreči prašičem, na pa prodajati ljudem! Pa prej? Prej je Cilka na tržnico hodila, ko so branjveke s cizami že odhajale. Tako je dobila skoraj zastonj, ker se je vsaka hotela znebiti, česar ni prodala.

O, ti pezde, si je mislil Stanko, ko je pozdravil vratarja, ki je dremal, ta pa je, namesto da bi mu odzdravil, takoj pogledal na uro, kot bi ga hotel kontrolirati ali kaj. No, saj, je momljajal, medtem ko se je spuščal po stopnicah, od vratarja človek boljšega niti ne more pričakovati. Za vratarja je vsak dober. Ampak človek ne sme biti malenkosten. V nasprotnem ima same sitnosti. Kot na primer sosedov Edo. Pa se človek res vpraša, kaj ima od tega. Še pred poletjem se je v nedeljo na poti k maši ustavil pri vhodnih vratih in jih kar nekaj časa odpiral in zapiral, pri tem pa vzdihoval, kako cvilijo. Menda noben večer ni zaspal pred polnočjo, ker so tako nemogoče zacvilila vsakokrat, ko jih je kdo odprl. In enkrat je človeku zadosti! je Edo pohitel v stanovanje ter iz stenske omare vzel kanglo masti, ki jo je že kdove kdaj prinesel z železnice, kjer je bil zaposlen kot kretničar. Takole, je nekaj minut kasneje debelo namazal mehanizem. Samo kaj se je zgodilo potem? Ravno se je spustil z lestve in si zadovoljno pomel roki, ko je vstopila sosedova Mirjana. In prav njej je potem velik kos masti padel naravnost na nos in joške. Še danes ne govori, pa čeprav ji je takoj pri naslednji plači v nabiralniku pustil desetisočaka za novo bluzo in kilo kave za povrhu. Človek ne sme biti malenkosten, je zaključil Stanko, iz žepa izvlekel šop ključev in odklenil vrata na koncu hodnika.

S kovinske police je potegnili dvajsetkili žakelj in ga postavil na tla. Nadel si je gumijaste rokavice in z obema rokama zarič v seme, ki ga je bilo skoraj do roba: Ljubice, ptičice, tole imam pripravljeno za vas! No, poglejte, kako dobro, je pustil, da mu je zrnje spolzelo med prsti, skrbno zavezal žakelj, si ga optal in pohitel po hodniku do dvigala. Na dvorišču je odklenil rumen kombi, skozi stranska vrata potisnil žakelj, sedel za volan in po prazni cesti počasi odpeljal proti parku Zvezda. Ko je stopil iz avta, se je najprej sprehodil do zelene ute, v kateri je že vsa leta droben mož pekel kostanj. In ga prodajal po tristo. Po tristo! je zamomljajal Stanko. Tistih nekaj kostanjev, pa hoče tristo! Zares oderuško, je stopil naprej in se ustavil pred velikanskim sidrom, ki stoji za avtobusno postajo. To je šele dobro, se je zarezal na ves glas in si iz nosa izpulil dlako, ki mu je grdo štrlela ven. Kaj neki so mislili, ko so sredi mesta postavljali tako veliko sidro?

Še malo, pa se je začelo svitati. Vrnil se je h kombiju, izvlekel žakelj, si ga optal in se vrnil na sredo parka, kjer so bile v krogu razporejene zelene klopi. Komunalci jih bodo vsak čas odpeljali, je na eno odložil žakelj in ga razvezal. Segel je v zrnje in zajel prgišče. Pridite, otročiči moji, le pridite, je zrnje vrgel v zrak. Z vseh strani so prileteli golobi, ki so se preivali in skakali drug po drugem, ker je vsak hotel dobiti kar največ. Tako, tako, je Stanko zadovoljno momljajal in v zrak metal še več zrnja. Dokler ni bil park poln sivih in črnih ptič.

Medtem ko so golobi še skakali drug po drugem, se je z žakljem vrnil h kombiju in odprl stranska vrata. Najprej je k sebi potegnili lopato in metlo, potem je dvignil žakelj in ga potisnil čisto v kot, da bo zasedel čim manj prostora. Z ramo se je prislonil ob vozilo in opazoval ptice: večina se jih je opotekala in krilila s perutmi, kot bi hotele vzleteti, pa ne znajo več. Tako, tako, si je zadovoljno pomel roke in kombi previdno zapeljal čez robnik. Sredi parka je ustavil, skočil ven, si nadel gumijaste rokavice in odprl stranska vrata. Zdej je večina golobov že ležala čudno pokrčenih, nekaj pa se jih je še premetavalo. Ni kaj, je moški zgrabil lopato in začel mrtve golobe metati v kombi.

Ko je bil pri koncu in v parku ni ležal niti en sam mrtev ptič več, je zgrabil metlo in pometel perje, ki ga ni bilo ne vem koliko, ampak vseeno: ni lepo, če je park nastlan z golobjim perjem. Tako so mu rekli na občini, pa tudi sam je imel toliko občutka, da ni mislil drugače. Še enkrat se je sprehodil po parku, potem je zaprl stranska vrata in zapeljal na glavno cesto.

Na odlagalšču je ustavil čisto na koncu dvorišča, pred pečjo, skočil iz kombija, odprl stranska vrata in izpod sedeža potegnili črno vrečo. Nekaj golobov je dvignil za noge, si jih dobro ogledal in jih vrgel nazaj na kup. Šele s sedmim ali osmim je bil zadovoljen. Na hitro ga je spustil v vrečo in potem še enega za vsak slučaj. Preden je

uslužbenec v zelenem kombinezonu prišel za njim, je črno vrečo potisnil nazaj pod sedež. Bo kaj? se je možakar ustavil pred njim in z glavo pomignil proti kombiju ter se zarežal. Sam poglej, je Stanko skomignil z rameni. Vzemi, kolikor hočeš. Sem prepričan, je možakar z dlanema podgrnil po hlačnicah kombinezona, da si boljše vzela zase. O, jebenti, je Stanko zamahnil z roko, poln kombi golobov sem ti pripeljal, ti pa godrnjaš, da sem boljše vzela zase. Da te ni sram! Zaradi mene lahko vse pustiš, lahko pa tudi vzameš vse in jih še zamrzneš, da bosta s staro imela za pozimi! Ampak hitro, si me slišal, hitro, ker ne mislim čakati do jutri. Že hitim, že hitim, se je možakar nagnil v kombi in začel izbirati. Tale gre z menoj, je na tla spustil enega, in tale, je takoj zatem izvelkel še enega. Čakaj malo, je z roko segel daleč naprej, ta je pa zares lep. Se tega vzamem. Dovolj bo. Dovolj, se je vzravnal in pogledal Stanka. Sem bil hiter? Dobro, dobro, je Stanko prikimal. Zdaj pa odpri vrata, da zapeljem kombi noter. Takoj, se je možakar upognil, golobe, ki so ležali na tleh, odrinil na stran, da ne bi kombi zapeljal čeznje in pohitel do težkih kovinskih vrat. Misli si je, da je Stanku lahko. O, lahko je človeku, ki ima vsega v izobilju.

Doma je Stanko na mizo postavil črno vrečo in poklical Cilko, naj pride in pogleda. Pa sta res lepa, je iz vreče potegnila enega in ga odložila v korito, potem še drugega. Se vidi, da sta mlada in zdrava. Mlada in zdrava, je odšla v kopalnico, prižgala luč in iz kadi vzela lavor, v katerem je namakala spodnje perilo. Zamašila je odtok, natočila vročo vodo in prinesla goloba. Slišiš, je zaklicala iz kopalnice, nož sem pozabila. Bodi dober in mi ga prinesi! Že grem, je možki odprl predal in vzel ukrivljen nož, ki ga je imela Cilka prav v ta namen. Ko je stal v kopalnici, je še enkrat vzdihnila, kako lepa goloba da je prinesel. Si moreš misliti, je čez čas tlesknila z jezikom, da eni ljudje nimajo nič za jesti, vi pa vsak mesec sežgete na stotine golobov! Groza me je, če samo pomislim. Ampak midva imava pa srečo, a ne? se je obrnila in nasmehnila. Ja, je prikimal Stanko, midva imava srečo. Saj bi jih lahko prinesel še več, ampak – kaj naj z njimi? Vsak dan tudi ne moreva jesti isto. Bodi pameten, je Cilka zamahnila z roko, na katero se ji je nalepilo sivo perje, vsak dan človek res ne more jesti istega.

Nekaj pred enajsto je pred vhodna vrata postavila črno vrečo in možu pomignila, naj

jo čimprej odnese v smeti, da ne bo smrdelo po hodniku, ker se bodo sosede spet jezile. In dobro zapri pokrov, da ne bodo mačke vsega razkopale. Prejšnjikrat mi je bilo prav nerodno, ker je bilo perje po vsem dvorišču. Babnice so imele kaj videti, o, ja, babnice so imele za kaj vrtni svoje ostre jezike. Veš, da bom, je možki vstal od mize, si ognil na več mestih natrgano jopo in stopil na hodnik. Prižgal je luč in se po stopnicah povzpél v pritličje. Slišal je, da se zunaj nekdo pogovarja, zato je za steklenimi vrati obstal in počakal, da so se glasovi oddaljili. Potem je stopil ven, pogledal po dvorišču gor in dol ter vzdihnil, da bo zgodnja zima. Ni bilo še konec septembra, pa je veter že vrtinčil oranžno in rjavo listje, ki ga je močno deževje pred dnevi potrgalo z vej, da so bile skoraj gole.

Cilka je medtem pomnila kad in umivalnik. Še najslabše je, če se umazani prisoši, je dvignila pokrov straniščne školjke. Po stranišču se vidi, v kakšno hišo si prišel. O, ja, je zmajala z glavo, samo v stranišče stopim in vem, pri čem smo. Stranišče je slika gosposinje. Ampak pri meni je čisto, da kar sij! Človek bi lahko jedel iz školjke. Prav zares, je sprala gobico in odšla v kuhinjo.

Kavico skuham, je rekla Cilka, ko je Stane odložil žlico in si od masti svetleče prste in ustrnice obrisal v prticek. Medtem ko je čakala, da zavre voda, je večkrat zmajala z glavo, da je bilo dobro kosilo. Ampak sosede se pa vedno nekaj zmrdujejo in vihajo nosove. Sploh ne vejo, kaj je delikatesa. Ne vejo pa pika! Česa vsega človeku ne servirajo v restavraciji! Od polžev do žabjih krakov! Tisto je dobro, kaj?! Okusno? Še kaj! Nobena skrivnost ni, da se polži sluzijo kot sam hudič, žabe pa, fej in fu! je zamahnila s krčasto roko. Ne smem pomisliti. Za nič na svetu ne bi dala v usta žabe. Pa naj bo stokrat oprana in pečena! Zaradi mene stokrat. Nasprotno pa so golobi čiste živali. Kot kokoši in race. Ne, je odkimala z glavo, nič slabši niso. Bi rekla, da je golobje meso celo okusnejše. Raca je trda. Ampak golob, o, ja, golob se pa v ustih raztopi kot maslo. Prava delikatesa.

Svinje brez biserov, Založba GOGA 2002

Raymond Carver Paviljon

Tisto jutro mi na trebuh zlije Teacher's in ga polize. Popoldne hoče skočiti skozi okno.

Rečem: »Holly, tako ne gre več naprej. To se mora končati.«

Sediva na kavču v enem izmed apartmajev v zgornjem nadstropju. Bilo je veliko prostih sob, ki bi si jih lahko izbrala, toda potrebovala sva apartma, prostor, kjer bi se lahko gibala in se pogovarjala. In tako sva tisto jutro zaklenila recepcijo motela in šla gor v apartma.

Reče: »Duane, to me ubija.«

Pijeva Teacher's z ledom in vodo. Dopoldne sva malo odspala. Potem je vstala in začela goziti, da se bo kar v perilu pognala skozi okno. Moral sem jo obvladati. Bila sva komaj v drugem nadstropju. Pa vendar.

»Dovolj imam,« reče. »Tega ne prenesem več.«

Roko si položi na obraz in zapre oči. Glavo nagne naprej in iz nje pride nekakšen cvilež.

Kar umrl bi, ko sem jo videl tako.

»Česa ne preneseš?« vprašam, čeprav zelo dobro vem.

»Saj mi ni treba spet črkovati,« reče. »Nimam več nadzora nad sabo. V meni ni več ponosa. Včasih sem bila ponosna ženska.«

Privlačna ženska je, komaj trideseto leto je napolnila. Visoka je, ima dolge črne lase in zelene oči, je edina zelenooka ženska, ki jo poznam. Nekoč sem ji govoril reči o njenih zelenih očeh, ona pa mi je odgovarjala, da prav zaradi njih ve, da jo v življenju čaka nekaj posebnega.

In kaj nisem tega vedel tudi jaz!

Počutim se grozno skoz in skoz.

Spodaj v recepciji slišim telefonski zvonec. Že ves dan zvoni. Celo ko sem dremal, sem ga slišal. Pa sem odprl oči, gledal v strop, poslušal zvonjenje in se spraševal, kaj se nama dogaja.

Mogoče pa bi moral gledati v tla.

»Srce se mi je zlomilo,« nadaljuje. »Spremenilo se je v kamen. Za nobeno rabo nisem. To je najslabše od vsega, da nisem za nobeno rabo.«

»Holly,« rečem.

Ko sva se na začetku priselila sem in sprejela službo upravnikov, sva mislila, da sva se izvelkla iz najhujšega. Najemnine in stroškov ni bilo, pa še tristo na mesec sva dobila. Padla nama je sekira v med.

Holly je vodila knjige. Obvladala je številke in večinoma je sama tudi oddajala sobe. Rada je imela ljudi in tudi ljudje so imeli radi njo. Jaz sem skrbel za posest, kosil travo in trgal plevel, redno čistil bazen, kaj majhnega popravil.

Prvo leto je bilo vse v redu. Imel sem še nočno službo in lepo sva napredovala. Imela sva načrte. Potem pa, nekega jutra, ne vem. Ravno sem položil nekaj ploščic v kopalnici ene izmed sob, ko je prišla čistiti ta mala Mehikanka. Holly jo je zaposlila. Ne morem zares reči, da sem to malo stvarco opazil že prej, čeprav sva govorila, ko sva se spoznala. Spomnim se, da mi je rekla gospod.

V glavnem, tako nekako.

In tako sem ji po tem jutru začel namenjati pozornost. Bila je luštna mala stvarca z lepimi belimi zobmi. Opazoval sem njena usta.

Začela me je klicati po imenu.

Nekega jutra sem v eni izmed kopalnic menjal tesnilo na pipi, ko je prišla v sobo in prižgala televizijo, kar čistilke ponavadi naredijo. Hočem reči, kadar čistijo. Pustil sem svoje delo in stopil iz kopalnice. Bila je presenečena, da me vidi. Nasmehne se in izgovori moje ime.

Takoj potem, ko ga je izgovorila, sva se vrgla v posteljo.

»Holly, še vedno si sijajna ženska,« rečem. »Še vedno si številka ena. Daj no, Holly.«

Odkima.

»V meni je nekaj umrlo,« reče. »Potrebno je bilo veliko časa, a zdaj je mrtvo. Nekaj si ubil, kot da bi odsekal s sekiro. Vse se je sesulo v prah.«

Raymond Carver Kolesa, mišice, cigarete

Izpije kozarec do dna. Potem začne jokati. Objamem jo. Nič ne pomaga.

Natočim nama še enega in pogledam skozi okno.

Pred recepcijo sta parkirana dva avtomobila z registrskimi tablicami iz druge države, voznika pa stojita pred vrati in nekaj govorita. Eden konča, kar je govoril drugemu, se ozre po sobah in se prime za brado. Tudi neka ženska je tam, obraz je pritisnila ob šipo, z rokami si zakriva oči in gleda skozi okno. Poskuša odpreti vrata.

Spodaj zazvoni telefon.

»Celo maloprej, ko sva počela tisto, si mislil na njo,« reče Holly. »Duane, to boli.«

Vzame pijačo, ki ji jo ponudim.

»Holly,« rečem.

»Res je, Duane,« odvrne. »Ne pripravaj se z mano,« reče. Hodi gor in dol po sobi v spodnjih hlačkah in nedrčku, s kozarcem v rokah.

In reče: »Izstopil si iz zakona. Ubil si zaupanje.«

Padem na kolena in jo začnem rotiti. Mislim pa na Juanito. To je ogabno. Ne vem, kaj se bo zgodilo meni ali komur koli na tem svetu.

Rečem: »Holly, srce, ljubim te.«

Na dvorišču nekdo pritisne na hupo, odneha, nato pritisne še enkrat.

Holly si obriše oči. Reče: »Natoči mi pijače. Tale je preveč vodena. Kar naj pritiskajo na svoje prekleto hupe. Kaj me briga. V Nevado bom šla.«

»Ne boš šla v Nevado,« rečem. »Neumnosti govoriš,« rečem.

»Ne govorim neumnosti,« odvrne. »Nevada ni neumnost. Ti lahko ostaneš tu s svojo čistilko. Jaz grem v Nevado. Ali pa se bom ubila.«

»Holly!« rečem.

»Nič Holly!« reče.

Usede se na kavč in si potegne kolena k bradi.

»Še enega mi nalij, ti pes,« reče. Pa še: »Odjebi tiste tam s hupo. Svoje svinjarije lahko opravijo v Travelogdu. A ne čisti tvoja čistilka zdaj tam? Daj mi še enega, pes!«

park: kratke zgodbe

Stisne ustnice in me ošine s tistim svojim pogledom.

Pijača je čudna reč. Če se ozrem nazaj, vidim, da sva do vseh pomembnih odločitev prišla takrat, ko sva pila. Celo kadar sva govorila o tem, da bi morala manj piti, sva sedela za kuhinjsko mizo ali za vrtno mizico ob šestih pločevinkah piva ali viskiju. Ko sva se odločala, ali naj se preseliva sem in sprejmeva upravniško službo, sva nekaj noči presedela ob pijači in tehtala argumente za in proti.

Izročim nama še zadnje kaplje Teachersa, dam noter led in še malo vode.

Holly vstane s kavča in se raztegne na postelji.

Reče: »Si ji počel tiste stvari v tej postelji?«

Ne rečem ničesar. Kot da v meni ne bi bilo besed. Dam ji kozarec in se usedem na stol. Izpijem svojo pijačo in pomislim, da nič več ne bo isto.

»Duane?« reče.

»Holly?«

Srce mi bije počasi. Čakam.

Holly je bila moja edina prava ljubezen.

Tisto s Juanito se je dogajalo pet dni na teden med deseto in enajsto. V sobi, v kateri se je pač znašla, ko je hodila čistiti. Jaz sem samo vkorakal noter in zaprl vrata za sabo.

Največkrat pa se je zgodilo v enajstici. Enajstica je bila najina srečna soba.

Bila sva nežna, a hitra. Bilo je dobro.

Mislím, da bi Holly lahko šla čez vse to. Mislím, da bi lahko vsaj poskusila.

Jaz sem še vedno imel nočno službo. Vsaka opica bi lahko to delala. Tukaj pa so stvari šle hitro navzdol. Enostavno nisva več imela volje za to.

Nehal sem čistiti bazen. Ta je bil zdaj poln zelene svinjarije, zato ga gosti niso več uporabljali. Nisem več popravljal pip niti polagal ploščic niti pleskal oguljenih sten. No, resnica je, da sva se oba močno nalivala. Alkohol ti vzame kar precej časa in energije, če hočeš s tem kaj doseči.

Tudi Holly ni več pravilno vpisovala gostov. Kasirala je preveč ali pa premalo. Včasih je spravila tri ljudi v sobo z eno posteljo, ali pa poslala enega v sobo s kraljevsko posteljo. Pritožbe so kar deževale, vam povem, včasih je prišlo tudi do prepira. Ljudje so spakirali in odšli kam drugam.

Naslednja reč je bilo pismo od direktorjev. Potem še eno, priporočeno.

Pa telefonski klici. Pa nekdo naj bi prišel iz mesta.

Naju pa ni več nič brigalo. Vedela sva, da so nama šteti dnevi. Zajebala sva si življenje in bila sva pripravljena na brco.

Holly je pametna ženska. Že takoj je vedela.

Tako sva se tisto soboto zjutraj zbudila, potem ko sva vso noč premelevala situacijo. Odprla sva oči in se obrnila, da sva drug drugega dobro pogledala. Takrat sva že

oba vedela. Prišla sva do konca nečesa, zdaj pa sva morala ugotoviti, kje naj začneva na novo.

Vstala sva, se oblekla, popila kavo in se odločila, da se pogovoriva. Ne da bi naju kdo motil. Nobenih klincev. Nobenih gostov.

In takrat sem vzel s sabo Teacher's. Zaklenila sva in prišla sem gor z ledom, kozarcema, steklenico. Najprej sva gledala televizijo, se zafkavala ter pustila, da je spodaj zvonil telefon. Po hrano sva morala ven, zato sva si iz avtomata prinesla čips s sirom.

Imela sva hecen občutek, da se zdaj lahko zgodi kar koli, potem pa sva dojela, da se je vse že zgodilo.

»Se spomniš, ko sva bila še otroka, preden sva se poročila?« vpraša Holly. »Ko sva imela velike načrte in upe? Se spomniš?« Sedela je na postelji s kozarcem v roki in objemala kolena.

»Spomnim se, Holly.«

»Saj veš, da nisi bil moj prvi. Moj prvi je bil Wyatt. Pomisli. Wyatt. Ti si pa Duane. Wyatt in Duane. Kdo ve, kaj vse sem spustila v teh letih? Ti si mi bil vse, kakor pesem.«

Rečem: »Čudovita ženska si, Holly. Vem, da si imela veliko priložnosti.«

»Vendar jih nisem izkoristila!« reče. »Nisem mogla izstopiti iz zakona.«

»Holly, prosim te,« rečem. »Dovolj je bilo, srček. Nehajva se mučiti. Kaj naj storiva?«

»Poslušaj,« reče. »Se spomniš, ko sva se enkrat peljala na tisto staro farmo pred Yakimo, tam mimo Terrace Heightsa? Samo vozila sva se naokrog? Šla sva po tisti ozki prašni cesti in bilo je vroče in se je kadilo? Peljala sva naprej in prišla do tiste stare hiše in ti si prosil, če bi

lahko dobila kozarec vode? Si lahko predstavljaš, da to storiva zdaj? Da se zapeljeva k neki hiši in prosiva za kozarec vode?«

»Tista stara dva sta gotovo že mrtva,« nadaljuje, »ležita drug ob drugem na nekem pokopališču. Se spomniš, da sta naju povabila na kolač? Pozneje pa sta naju popeljala naokrog? Tam zadaj je bil tisti paviljon? Stal je zadaj pod drevesi? Imel je majhno koničasto streho, barva se je že oluščila, po stopnicah pa je rasel plevel. Starka je rekla, da so pred leti, hočem reči, res zelo davno, ob nedeljah tja prihajali igrati muzikantje, ljudje pa so sedeli in poslušali. Pomislila sem, da bova na stara leta tudi midva takšna. Dostojanstvena. Da se bova ustalila. In da nama bodo ljudje prihajali na vrata.«

V tistem hipu ne najdem besed. Potem rečem: »Holly, enkrat se bova ozrla na vse to. In bova rekla Se spomniš motela in tiste nesnage v bazenu?« rečem. »Saj veš, kaj mislim, Holly?«

Ampak Holly le sedi na postelji s kozarcem v roki. Vidim, da ne ve.

Stopim k oknu in pogledam ven izza zavese. Spodaj nekdo nekaj reče in poskuša odpreti vrata recepcije. Ostanem, kjer sem. Prosim boga, da dobim nekakšen znak od Holly. Prosim, da mi kaj nakaže.

Zaslišim motor. Potem še enega. Žarometi obsijejo hišo, nato pa avtomobila, eden za drugim, odpeljeta stran in se izgubita v prometu.

»Duane,« reče Holly.

In tudi tokrat je imela prav.

Kolesa, mišice, cigarete, Založba GOGA 2002, prevedla Tamara Maričič

Miha Mazzini

Povezava televizije in samomorov

Miha Mazzini

Dostava na dom

Drugi november je bil zame čisto navaden delavnik in niti slutil nisem, kakšna drama se zvečer pripravlja. Bil je celo eden tistih obupno prenatranih delavnikov, ko po cel dan ne dvignem pogleda od zaslona. No, včasih – narava, narava – pač moram in tako sem opazil, da po stanovanju kroži vedno več ljudi. Eh, prazniki in če ne pobežneš zadosti zgodaj od doma, si nakoplješ obiske na glavo. Na dvorišču so avtomobile parkirali kot bi zlagali sestavljanke; v vseh mogočih kombinacijah in do zadnjega kotička. Ignoriral sem jih in delal dalje. Nenadoma pa, zvečer, me je zdramil hrup, ki naznanja katastrofo. Topot korakov, divje zbijanje vrat, naglica teles, ki drvi po stopnicah. Potres? Skočil sem pokonci in stekel na hodnik. Drveli so mimo mene. Kaj se dogaja, kam greste, sem vpil. Speed! Speed! Gremo gledat Speed! In so šli. Poskakali so v avte, speljevali s cviljenjem gum, še z ne dobro zaloputnjenimi vrati. Sestavljanke parkiranih

avtomobilov se je v trenutku razdrla in v pravem čudu brez razbitin. Vsi so šli, do zadnjega, še otroke so pobrali s seboj. Vmes so bili ljudje, za katere sem trdno vedel, da so film Speed alias Hitrost že gledali, sedaj pa so meni nič tebi nič popustili masovni histeriji in oddivjali z množico. Nič mi ni bilo jasno.

Počasi sem stopal po stopnicah in obstal pred priprtimi vrati kuhinje. Vse je ležalo v razsulu, bežeči so s police zvrgli celo 10 dag mojega ljubljenega Maasdamerja in mi ga potacali po hodniku nasproti v dobrodošlico. Televizija je modrikasto utripala in za trenutek me je obšla groza. Zastal sem z roko na vratih in zbiral pogum, da jih odprem in se soočim s tistim, kar nekateri avtorji imenujejo prezenca. Verjemite mi, v tistem prostoru je bila zaznavna prisotnost nečesa – hej, množica ljudi je klepetala, pila čaj in kavo, nato pa pobesnelo zdijvala v kino. Naenkrat. Vsi do zadnjega. Kaj lahko povzroči

v ljudeh tako blazno in neutešljivo potrebo po gibanju, premikanju, akciji in hitrosti; skratka, po adrenalinu? Poltergeist?

Odprl sem vrata. Na televiziji so neki gospodje v čudnih klafedah govorili čudne stavke v enem samem, neskončno dolgem kadru. Po dveh minutah sem spoznal vzrok množičnega pobega in zvedel, kakšna drama se je tisti dan pripravljala – nova slovenska televizijska drama, imenovana Hči mestnega sodnika. Če v dveh minutah dialoga spoznate, da so avtorji docela in obupno brez talenta, potem lahko storite le eno. Skratka, ne želim dolgozestiti; dodal bi le dve empirični ugotovitvi: 1.) začetek novembra na biciklu zebe in 2.) v filmu Speed lahko mirno uživata tudi drugič.

Moji problemi in težave vas zagotovo ne zanimajo, stalne bralke in bralci pa so do sedaj že opazili, kako zelo obožujem osnovna vprašanja, recimo, ali Bog obstaja? No, tokrat bi se lotil odgovora na vprašanje iz istega ranga: je program TV Slovenija dober ali slab? Takole: najprej predpostavimo, da je program slab. Vzemimo torej nekega Povprečneža, za katerega odgovorni na TV itak pravijo, da so mu oddaje namenjene. No, ta Povprečnež je moškega spola le slovnično, drugače je hermafrodit; ne po zaslugi narave, marveč statističnega povprečja.

Povprečnež prižge televizijo in gleda. Ker smo predpostavili, da je program zanič, bo Povprečnež med vsako oddajo le stokal in se prijel za glavo. Hej, kje najdejo

tako štoraste voditelje? Ja, to bi jaz bolje naredil! Ha, to naj bi bil zabavni program, za njih sem kralj duhovitežev, godrnja Povprečnež in ko je programa konec, sklene z ugotovitvijo, da je srečal množico ljudi, ki so bili vsi po vrsti štorasti brezvezniki in nesposobni gumpci. Počuti se lepo in je zadovoljen sam s sabo.

Sedaj pa predpostavimo nasprotno: program je odličen. Povprečnež spet prižge televizijo in že prve minute prve oddaje ga udarijo v glavo. Voditelj je šarmanten, duhovit, zabaven, koncept domisel, oddaja neverjetna. Povprečnež med gledanjem skoraj pozabi dih. Konec oddaje, ravno hoče zajeti sapo, ko udarijo reklame. Duhovite, šarmantne in tako dalje. Nato naslednja oddaja. Spet isto. Noro. V divjem ritmu do konca sporeda. V Povprečnežu raste vednost, da je on tisti guppec in nesposobnež – v enem večeru je srečal mnogo ljudi in vsi so bili šarmantni in duhoviti znalci, ki so mu z vsako potezo in besedo jemali dih. Ko je sporeda konec, Povprečnež obsedi globoko depresiven. Počuti se kot zadnji drekec. Vstane, zavzdihne, odide na stranišče in se obesi na vrvico izplakovala.

Slovenija je v samem svetovnem vrhu samomorov glede na število prebivalcev, ergo spored TV Slovenija je med najboljšimi na svetu.

Dostava na dom, Založba GOGA 2002

Damijan Šinigoj

Sreda, 18. junij 2003

To seveda veste (upam, da ne zgolj po moji zaslugi), da otroci ne lažejo do določene starosti, ko pa se začnejo zavedati, da jim resnicoljubnost lahko prinese tudi kakšno po riti, se mirno zlažejo. In zlažejo se seveda tudi kar tako, brez koristi. Trenirajo za kasneje. Ko bodo odrasli, se bodo morali večkrat zlagati. Da jim bo v življenju lažje.

Pred leti, ko sem bil še prost kot ptiček na veji, sem se vračal z neke večdnevne žurke. Sonce je pravkar vzhajalo, k maši pa še ni zvonilo. Bil sem bolj švoh v nogah in sem pred očmi videl le posteljo, zato tudi pri najboljši volji nisem mogel razumeti starejšega sosedu (ki je bil tedaj recimo mojih let), ki je navsezgodaj že nekaj ropotal po garaži. In me, ko je poznavalsko prečnil moje stanje, zarotniško poklical k sebi. Da bova nekaj na zob dala, po načelu *klin se s klinom izbija*. Požirek sem odklonil (in je on potegnil za dva, skoraj za tri), sproti pa, ko si je zadovoljno brisal brke, razložil, da ima alkohol v garaži samo zato, da ko kdaj iz *kurbarije* domov pride, mimoregre naredi požirek, potem pa soprogi, ki ga v spalnici seveda očitajoče čaka, po resnici pove, da je bil v *kurbariji*. Soproga seveda zavoha njegovo sapo in le zamahne z roko, češ, *pijandura, spet si se nalival s prijatelji in pozabil, kje si doma!*

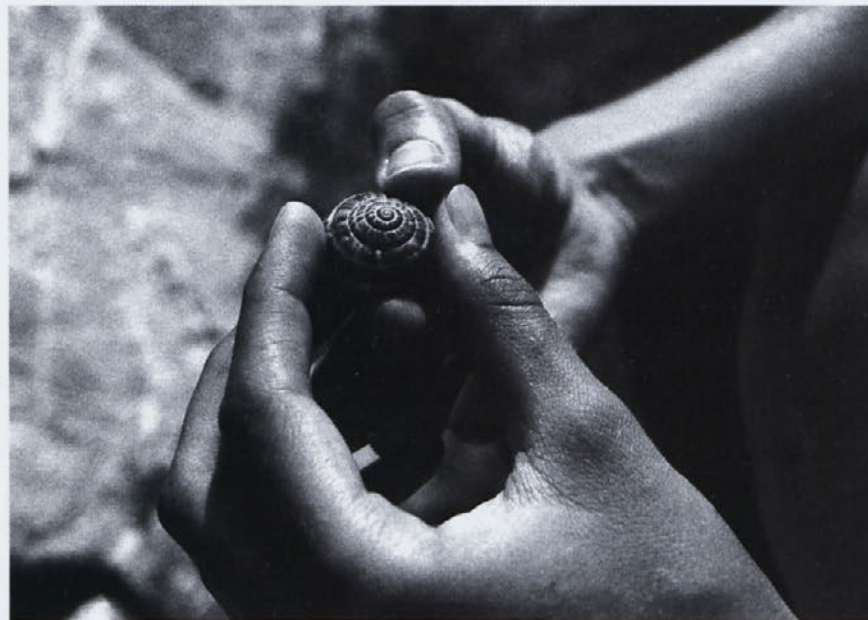
Dobro, to ni bil najboljši primer. Ker je sosed govoril resnico. Moral bi se pa zlagati, da bi podkrepil mojo tezo. Kako z lažjo včasih lažje krmariš skozi življenje. Ampak, saj vsi vemo, da je tako, mar ne? Naj vrže kamen, ki še ni lagal. Zaradi ljubelega miru ali česa drugega ...

A naj se vrnem na resnicoljubne otroke. Ki so resnicoljubni le do določene starosti. Gašper je to starost že dosegel. Ves od čokolade okoli ust mi bo mirno gledal v oči in zatrjeval, da on pa že ni čokolade pojedel. Maks je seveda še hujši. Ker je starejši, pa že v šoli kakšno pobere. Gašper je ravno v tistih letih, ko morda še kaj pove po resnici. In po Murphyjevem zakonu bo resnicoljuben ravno takrat, ko je to najmanj potrebno. Dobro, z avtobusom se ne vozimo, da bi moral lagati za cenejšo vozovnico, pri smučarskih kartah pa tako in tako zahtevamo skoraj rojstni list, če hočeš kupiti otroško karto. Resnicoljuben je tam, kjer se mu niti sanja ne, da bi se lahko mirno zlagal. Ker bi bilo to recimo boljše zame.

Bom navedel primer. Kot verjetno večina družin (in vsi ostali, jasno!), tudi midva z Moniko potrebujeva nekaj časa samo za naju. Za *partijo šaha*, recimo. Recimo enkrat mesečno, vsega vam pač ne smem povedati, že tako me bo moja boljša polovica zaradi tegale, kar ravnokar berete, gledala postrani. Ujeti trenutek samo za naju pa je pri naju že logistična nočna mora, kaj bi tajil. Dva sinova in moj povsem nemogoč bioritem, ki prijatelje in znan-

ce na vrata pripelje tudi ob dveh zjutraj, zadeve nikakor ne olajšajo. In ko sva se pred dnevi nekako odločila, da bova, hm, odigrala *partijo šaha*, recimo, kar popoldne, sva morala najprej zanimirati Maksa in Gašperja. Kar se je izkazalo še kot najlažji del naloge. Maksu sem dovolil, da igra računalniško igrico, Gašperju pa, da lahko gleda. Ker ga namreč od takrat, ko mi je z barvo prebelil vse pohištvo z računalnikom vred, ne pustim več samega v mojem kabinetu, niti z Maksom ne. Jasno. Ker bi to bilo isto, kot bi krta postavil za čuvaja v sadovnjaku.

Ta problem sva torej rešila. Mulca sta se zapodila v kabinet in lahko bi odigrala tudi *maratonsko šahovsko partijo*, če bi želela, ker ko sta za računalnikom, ne potrebujeta ne hrane ne pijače ne dnevne svetlobe. Oba sva ugasnila tudi mobilne telefone in se zaprla v spalnico. A še preden sva dobro, hm, postavila *šahovske figure*, recimo, je Maks pri igrici naletel na težavo. In ker sem mu prepovedal, da po hiši vpije (enkrat sem zunaj pral avtomobil, Maks pa je skozi okno kričal spraševal, kako zamenja puško, da bo ubil nekega nepridiprava v igrici, naključnega moidočega bi pa kmalu kap!), je kot iznajdljiv fant po rešitev poslal svojega mlajšega bratca. Ki ima še prve noge, Maks ima namreč že zadnje. Z Moniko, kot sem že povedal, še nisva začela *partijo šaha*, sva pa figurice, recimo, že razpostavila. Gašper je priletel v spalnico kot buldožer samo po odgovor, ker je vprašanje že itak po stopnicah grede izkričal in sem mu rešitev Maksove težave posredoval, še preden je dobro odprl vrata. A ker otroku še ne petih let izrazi kot so *shift in control* in *miškin kolešček* seveda ne pomenijo kaj dosti, je še trikrat prišel vprašat isto vprašanje (Maksu je seveda posredoval napačen odgovor), dokler nisem prekršil lastnega načela, da po hiši ne vpijemo in Maksu tako naglas zakričal, kaj mora storiti, da so me menda slišali tudi sosedje v sosednjih hišah. Kaj sem pa hotel drugega, če sva končno hotela odigrati tisto partijo, hm, šaha. Vse je bilo OK, partija je dobro potekala (če bi tukaj napisal, da se je soproga dobro borila, pa res verjetno ne bi bilo primerna metafora!), dokler moje prelube tašče ni zmotil hrup iz mojega kabineta. Ker ponavadi, če sem doma, ne dovolim takšnega kravala.

Kaj počneta? ju je vprašala in dobila zelo izčrpen odgovor z vsemi detajli, tudi iz kakšnih orožij je ustrelil koga. Mirno ju je poslušala in potem, seveda, logično, zastavila naslednje vprašanje:

Kje sta pa mamica in očka?

Tukajle bom nekaj priznal. S soprogo sva odrasla človeka in menda lahko počneva karkoli, tudi, hm, *šah igra*, a v pričakovanju odgovora sva *partijo* začasno prekinila. In prisluškovala.

V *spalnici* sta, je mirno odgovoril Gašper in v mislih sem ga kar pohvalil.

Dober odgovor je dal. Saj sva bila res v spalnici. In v spalnici se seveda lahko počne milijon stvari. Pospravila posteljo, omaro, zлага perilo, zrači posteljnino ... Res, kar koli. Dobro, tudi *šah* se lahko igra, ampak podnevi nekako ni velike verjetnosti za kaj takšnega. Še enkrat sem ga mislil pohvaliti v mislih, tega mojega najmlajšega, ko je še dodal:

Mamica je že slečena.

Bemtivraga, me je kar zmrazilo. Le kaj ga je sililo, da je to dodal? Tašča je seveda bruhnila v smeh in se vrnila v svoje prostore, moja prestolonaslednika sta se vrnili k računalniški igrici, jaz pa ... Mislite, da sem se vrnil k *šahovski partiji*? Ne, kje pa, mislite, da je bila sploh kakšna možnost?! Kako naj človek igra *šah* s svojo soprogo, če se pa le ta tako smeji, da ji kar solze brizgajo iz oči, vas vprašam!?

Evo, to je moj dokaz, da so otroci resnicoljubni in pošteni. Ko bo pojedel čokolado pred kosilom ali ko bo razbil okensko steklo, seveda ne bo tako resnicoljuben, sladki otročiček, jasno, ampak to je pa že druga zgodba ...

Očkov kotichek, Založba GOGA 2003

Driska

Nič nisem slišal, da bi bila to prav posebno opisovana plat klatenja; zato ji kot zvesti intimni spremljevalki popotnikov, ki se ne ustraši še tako zahtevnih destinacij, tukaj namenjam dolžno pozornost.

Santiago, Čile

O Santiagu, čilski prestolnici, torej nimam povsem izdelanega mnenja. Pravega časa za to niti nisem imel, pa četudi bi me še tako zamikalo pogledati mu v radoživo mestno drobovje. Z Raflom sva se s kolesi, kot že rečeno, prekotčila z vzhodne na zahodno obalo južnejše od obeh Kolumbovih najdb, potem ko sva zlezla na najvišje segajočo izboklino kontinenta. Iz Santiaga, ki je od obale Pacifika, najinega cilja tistega bicikliranja, oddaljen dobrih sto kilometrov, sva se ravno nameravala vrniti domov, kar vsakega popotnika vsaj potihoma silno vzradosti, če ga doma ravno ne čakajo kakšne zoprnije, ki jim je bil začasno utekel v širni svet.

Do tu torej vse lepo in prav in skladno z načrti.

Na samem koncu tistega najinega klatenja, v Santiagu, pa se me je polotila. In to v kraljevski izvedbi. To ni bilo niti skladno z načrti niti prav, kaj šele lepo. Vzrok mi ni znan, kar pa je v bistvu nepomembno. Bil sem tako odprt, kot še nikoli poprej, morda sem podobno stanje odprtosti (enosmerne – le navzven) kasneje dosegel le še v Egiptu.

Z Raflom sva se po prihodu v Santiago nastanila v neki skromni, a čisti hiški, malo drzno poimenovani hotel. Jaz sem poležaval in se prekladal po njej, v glavnem na relaciji med posteljo in obškrbljano školjko, Rafel pa se je prešerno potepal po mestu in mi iz sveta prinašal novic pa tudi s sadjem in svežim sočivjem, ki mi naj bi pomagala pri hitrejšem okrevanju, me je izdatno oskrboval. Z novicami si nisem znal prav veliko pomagati, sadje in sočivje pa je kmalu po zaužitju romalo se ve kam.

V družbi lastnice najinega začasnega bivališča, starejše bolehné gospe, ki naju je bolezen zblížala, kot pač lahko spolne tujce zblížajo le razne tegobe, sem negoval svojo bolezen. Saj ni lepo, če je človek v nesreči sam. Smilila sva se drug drugemu, predvsem pa vsak samemu sebi. Ona je skrbno gojila nekakšno revmo, putiko, protin ali nekaj podobnega (ali pa morda vse te bolezni skupaj in še katero drugo), jaz pa sem na veliko goltal črno živalsko oglje, od katerega sem imel sivorjave zobe kot kakšno prastaro kljuse. Oglje je svoje učinkovanje pokazalo tako, da so se iz mojega notranjega sveta izločene vsebine obarvale temno sivo, svojega agregatnega stanja in pogostosti pojavljanja pa zaradi tega niso čisto nič spremenile, pa čeprav naj bi tisto oglje služilo prav temu.

Družbo sta nama delala predpotopen, kakih sto ali več let star pes bolj ali manj slep in nepokreten ter mlad in neznansko svojevoljen maček, ki je hodil scat in srat pod, spat pa na mojo posteljo (še dobro, da ne obratno). Od tu sem ga, od zahrbtne trebušne bolezni ves oslabil in nič kaj bojevito razpoložen, lahko pregnal le ob izdatni pomoči lastnice. Stara gospa je imela še enega mladega in povsem zdravega psa, ki se je prešerno potepal po mestu in hodil domov le jest in spat, svežih novic in sočivja pa ga nisem videl prinašati domov.

Ponoči sem mi je zaradi vročine bledlo. Prikazovale so se mi vse mogoče stvari, v glavnem jako čudne in obskurne pošasti neopisljivega izgleda, pogrešal pa sem kakšne dražeče, pomanjkljivo oblečene lepote bronasto porjavele polti, bujnih oprsij in rod-nih bokov, in seveda sebe v tej družbi, vsega poskočnega in na vsako pomoč pripravljenega junaka.

Na srečo me je – driska, namreč – nekoliko spustila iz svojih zdrizastih, a kljub temu nenavadno čvrstih krempljev še pred odhodom domov. Vseeno sem se moral na letalu potrpežljivo – kar je bilo glede na nepotrpežljivost mojega črevesja bolj ali manj nemogoče – pogajati s stewardesami, če lahko za čas leta po nevihtnih predelih, ko morajo biti potniki lepo privezani na svojih sedežih, posedam na stranišču, ko me je neugledna nadloga spet zgrabila z vso močjo. V glavnem so letalske točajke pokazale precej poslušna za moje tegobe, le ena tečna in grda babnica, ki ji sam nikoli ne bi dovolil vstopa v vrste stewardes, mi tega nikakor ni pustila. Zagrozil sem ji, da se bom ponečedil v hlače, a je tudi to ni ganilo, in tudi ko sem si v maternem jeziku srdito zamomljal v brado, da jo bom vrgel skozi vrata letala, se ni niti najmanj omeščala. Obveljala je njena, sam pa sem stiskal kolena in sestavne dele riti tesno skupaj ter molil za skorajšnje lepo vreme, ko se bom lahko odlepil s sedeža in poromal k svetemu kraju, po katerem sem tako goreče koprnol, da bi me nepoučeni lahko imeli za verskega fanatika.

Nekako je bil tisti let mimo, po zapletih takšne in drugačne sorte sem potem končno prišel domov, kjer sem imel na razpolago neizmerno število lepih stranišč, s katerih me ne bi nihče preganjal. Večkrat sem zato zavil v gostilno, bife, javno stranišče ali na kako drugo mesto, kjer bi se dalo v miru postoriti svoje, sedel na školjko, z veliko truda malo prdel vanjo, sicer pa se iz tega posedanja ni izcimilo kaj prida. Ne bom rekel, da sem bil razočaran ...

Kako sem bil bolj tečen kot driska, ko me je v Santiagu mučila driska, in mi Rafel po mojem mnenju ni izkazoval potrebne pozornosti in sočutja, kakršnega je treba izkazovati bolniku, ki so se mu vse težave tega sveta dušeče sesedle na prsi, pa vam bom raje (a še vedno nerad) kaj več povedal ob kakšni drugi priložnosti. Tudi Rafel mi je o moji takratni tečnosti pravil šele mnogo kasneje.

Marjan Žiberna

Beznica v Kitalah

Pireneji, Španija

Mama mi zelo rada poočita, da sem se odrekel domačemu kraju, pozabil na svoje kmečke korenine in se čisto pomeščanil, ker je mestno življenje mnogo udobnejše. (Kar se tega tiče, ne more biti resnih dvomov, da to ne bi držalo kot pribito. Nič namreč ne vem o tem, da bi me posebej mikalo netiti jutranji ogenj v ledeno mrzli zimski izbi, vleči že zarana otožno mukajoče, težko prestopajoče se šekaste frizijske mlekarice za prepolno vime in početi še druga, tem podobna domnevno boguvšečna dejanja).

Seveda ima mama s trditvijo o mojem pomeščanju in pomehkuženju docela prav, kot se za mamu spodobi, in vendar se tudi malo moti. Včasih se namreč izredno natančno zavem svojih ljubljenih korenin, najbolj jasno in nedvoumno pa se moje domoljubje izkaže v času kolin. Ko nesrečno, cvilečo žival peljemo pod nož, se oprimem njene zadnje noge, po možnosti tiste, na katero sta že pritrjena dva krepka vaška možakarja. Na vse pretege skušam dati vtis koristnosti in predanosti temu opravilu, sam sebi pa dopovedujem, da s to krvavo raboto nimam nič, da sem tudi sam pravzaprav žrtev okrutne kmečke tradicije.

Nekoliko kasneje, ko prašič nič več ne cvili in je že čisto mrtev, se moja ljubezen do doma dodatno razmahne; tedaj nestrpnost postopam po kuhinji, okrog piskrov, kjer se veselo brbotaje kuhajo zelje, repa in krompir in kjer v slastni vroči masti že cvrčijo najsočnejši deli malo prej okrutno umorjenega. Mama me odganja, češ *kaj pa bodo rekli ljudje, če te vidijo, kako šariš po loncih, v katerih kuham za krepke držače*, in da se to ne spodobi, še zlasti ne za človeka moje starosti, mi še skuša dopovedati. Tu in tam jo ukanem s kakšno nedolžno otroško potegavščino, kot je denimo tista, ko glasno vzkliknem, kakšen silno nenavaden in že kar nekam nezemeljsko lep ptič da čepi na veji jablane pred hišnim oknom, in ko se tako prevarana ozre proti tisti neobstoječi ptičici, široko zajamem iz ponve z jetrci in drugimi mesnimi dobrotami, pri čemer se ponavadi v hitenju popečem po jeziku in ustni duplini. Čez čas, ko je pujs v kosih in se meso hladi v kleti, varno zaprto pred pogoltnimi mačkami, pa lahko tudi povsem legitimno, v družbi držačev, nosim slastne grizljaje v usta, zalivajoč jih s premišljenimi požirki domačega vina.

Naslednjega dne, ko se meso primerno ohladi, zavijam rokave in lastnoročno gnetem zmletto mesno maso za klobase, da me je veselje pogledati. Mesar odobravajoče kima, mi podaja sol, grobo zmleti poper in zmečkan, dodobra prekuhan česen, za aromo dolije mesu tu in tam kozarec vina ter podeli kakšen droban nasvet, mama, ki pride občasno nadzirat položaj, pa zmajuje z glavo in mi pove, da je to tista stvar, ki bi jo moral v življenju početi, saj sem kar spreten, z malo vaje pa bi lahko postal še bolj. Čez dan bi lahko posedal v kakšni udobni in varni državni službici, ne preveč odgovorni, popoldneve v času kolin pa bi lahko posvetil temu cenjenemu opravilu in si pošteno prislužil še kak krajcar ...

Zadovoljno sem se gladil po trebuhu; sredi dežele španske pač ne je ravno vsakdo pravih kranjskih klobas domače izdelave. Seveda je več kot očitno, da so bile sad dela mojih pridnih, že skorajda spretnih rok. Nekateri (pravijo da) živijo za višje cilje, sam pa sem zelo vesel že, če lahko kaj dobrega pojem in popijem ali se poveselim s kakšnimi drugimi, temu sorodnimi posvetnimi početji.

Z Marino sva se potikala po Pirenejih in si seveda nadela trofejo: Pico de Aneto, najvišji vrh v pogorju. Po sestopu pa se je spodobilo nekako obeležiti uspeh. V prtlačniku avtomobila sva imela steklenko rdečega španskega vina, ki pa ga nisva popila več kot požirek ali dva vsak, saj se ga tako vročega in *sklumpanega* ni dalo piti, sam pa sem v prtlačniku skrbno hranil še zadnje domače klobase. Vroče je sredi meseca julija v deželi torov, matadorjev in ognjevih španskih ljubimcev, zato sem jih skril v teman, hladen kotiček, da se ne bi, bogneđaj, pokvarile. Marina je bila v vročini nekam vegetarijansko razpoložena; nisem je prav posebej prepričeval o zmotnosti njene trenutne prehranjevalske usmeritve, saj je tako pač ostalo zame več tistih čudovitih, lastnoročno in pod maminim budnim očesom narejenih mesnih zvirkov, ki sem si jih preudarno rezal na kolesca in s slastjo dajal v glavo (kot je moj nečak pri štirih letih imenoval prehranjevanje).

Po obedu pa sva jo mahnila naprej, a tista vožnja ni trajala prav dolgo. Najprej sem postal grdo zbit; no, pa saj se po takem vzponu to pač spodobi, mi je bilo jasno. Nato me je začela nekam topo boleti še glava. Verjetno zaradi močnega sonca v visokih hribih, kjer sva se še malo prej potikala, sem bil sprva prepričan. Potem sem moral hitro ustaviti in izskočiti iz avtomobila, klobase in spremljajoče vsebine pa so v velikem loku letele iz mene, zdrizasto prežvečene in od delovanja želodčnih sokov že malo kiselkaste (po vonju, poskusil jih nisem več), malo po cesti, malo pa v obcestni jarek. S tigrovskim skokom sem prodril v grmovje, si strgal hlače z riti (tako, približno, kot to počno *mačoti* v nekaterih erotičnih filmih) in se brezpogojno vdal neznansko veliki potrebi.

Naslednjih nekaj dni je bilo bolj klavnih. Moje zavedanje kmečkih korenin in ljubezen do doma sta močno opešala. Poležaval sem po sencah pod obcestnimi drevesi in čakal na okrevanje, Marina pa se je kratkočasila ali dolgočasila, kakor je pač vedela in znala, saj od mene ni mogla pri tem pričakovati nikakršne pomoči.

Precej časa sem potreboval, da sem se svoje ljubezni do doma spet jasno zavedal in vzljubil njegove dobrine; od vrnitve iz Španije je minilo vsaj dober mesec, preden sem bil spet pripravljen pozabiti zahrbtnost domače klobase, si jo narezati na kolesca in se veselo mastiti z njo.

Od tistih časov slastnih kranjskih klobas domače izdelave ne vozim več kot teden ali dva v temnih, hladnih kotičkih avtomobilskega prtljažnika, če se dnevne temperature ne spustijo pod 30 stopinj. Človek se pač vedno uči, če je le dovolj odprt.

Suez, Egipt

Egipčani so se mi zdeli silno tečni, to pač moram priznati. *Fehtali* so čez meje vsakega okusa, tako čez meje dobrega, kot tudi slabega, in to mene, ki sem bil zaradi vročine, ki me je povsem dotolkla, vsaj tako tečen kot oni! Zaradi tiste peklenske julijske vročine mi celo hrana ni nič kaj prijala; le tu in tam sem začutil prijetno žgečkljivo lakoto tam doli po črevesju. Takrat pa sem se začel urno razgledovati po okolici, če bi se dalo dobiti kaj slastnega za pod zob, izpod katerega bi tista prežvečena pridobitev tolažilno poromala tja doli v razigrana čreva.

A da se na mestnih ulicah malo bolj eksotičnih dežel ni najbolj bistro prehranjevati, je jasno celo vrabcem na strehah (ali kakršna drobna perjad se, glede na geografsko umestitev pregovorne strehe, že potika tam gori). Zlasti ne v poletnem času, ko se razne drobnoživke v hitro pripravljene, torej napol surove hrani razmnožujejo s svetlobno hitrostjo. Kot prekaljenemu in v vseh mogočih preizkušnjah duha in telesa preverjenemu popotniku mi je to več kot jasno. Toda tale *burekdžinica* sredi Sueza, kjer so pred dobrim stoletjem skopali znameniti sueški prekop, je izgledala drugače. To sem vedel, bila je lepa in urejena, čista in vabljiva, to sem preprosto čutil, tako kot pač lahko danes vsepovsod preberemo, kako da določene stvari človek enostavno intuitivno čuti.

Marina je nad mojim povabilom, da si privoščiva slasti domačega egipčanskega *fast fooda*, sprva nekaj negodovala. Sicer pa mi je vedno prikimala in se strinjala z mano, ko sem pripomnil kakšno tehtno o tem ali onem; ženske pač pravim moškim vedno zaupajo. Tako je bilo za vse najbolj prav – ona si je potihem o stvareh mislila svoje, jaz pa sem prišel do poglobljenega prepričanja, da imam – tako kot vedno – prav. Danes jo je najbrž zdelala vročina, sem sklepal, pa sitnari, vsega ima pač polno glavo. Po nekaj tednih potikanja po deželi daljnih potomcev faraonov tudi sam nisem bil posebno dobrovoljen. Temperature so julija bolj primerne za lazenje po deželah, ki leže nekaj tisoč kilometrov bolj stran od ekvatorja, kot leži eno od legel sodobne civilizacije. Oba sva bila od tiste nemarne vročine in neskončno vsiljivih domačinov že precej nasršena in popadljiva.

Ko pa sva po mojem precej dolgotrajnem prepričevanju malo kasneje oba z velikim zadovoljstvom cmokljala, uživajoč slasti hitre egipčanske hrane, je pač morala sprevi-deti, da imam prav. Ta *šiš-kebab*, ali kar koli je že bilo tisto meso, je bil preprosto slasten. Vrečko z nekakšno kuhano repo, ki sva jo dobila zraven, sva – prav tako preprosto – odvrгла. Seveda ne v koš za smeti, ti so v teh logih redki kot zobje pri kurah, in tudi z grmovjem, kamor razumen človek zadega nerabno šaro, je Suez bolj

slabo opremljen. Ko potujem po tujih deželah, se namreč skušam živeti v tamkajšnje dogajanje, saj zelo nerad vidim, da v meni že iz letala prepoznajo tujca. Med črnimi ljudstvi se resda ne namažem ravno s črno pasto za čevlje, toda smeti v mestih, kot je Suez, v velikem in elegantnem loku zalučam v najbližjo stransko ulico po vzoru domačinov.

Ne vem več čisto natančno, kdo je koga prvi pomenljivo pogledal. Na srečo je bila najina kamrica, vroč, zatohel in poceni brlog, kamor sva se bila ob prihodu nastanila, sorazmerno blizu. Zlasti sorazmerno. Ne vem, koliko stvari v življenju se mi je zdelo tako zelo in neznansko oddaljenih. Potem pa še tista potrditev Murpheyevih zakonov in Einsteinove relativnostne teorije naenkrat: dolžina minute je odvisna od tega, na kateri strani vrat stranišča si ...

Naslednjih nekaj dni sva preživela na skromni, dobro znani relaciji: postelja – školjka in obratno. Najin sekret je imel na srečo pravo pravcato školjko, tako, kot so jo njega dni izumili na Angleškem. Ob vsakem posedanju na njej sem globoko tiščal rit vanjo, da ne bi neznansko smrdeče vsebine iztirile na svoji poti iz moje notranjščine. Seveda pa je treba opozoriti, da ima angleško stranišče s školjko v muslimanskih deželah svojevrstno nadgradnjo, pravzaprav dodatek. Vanj je vgrajena cevka, natančno pod epicentrom zadnje plati se nahaja, ko sedete nanj. Na dosegu roke se nahaja še nekakšna pipica, ki jo pravoverni musliman, ko opravi svoje, odvijte, tako da mu rit, predvsem njen ključni osrednji del, kamor je usmerjena cevka, vseočiščujoče poškropi voda. In ne samo ta. Ker je cevka, kot že rečeno, natančno pod epicentrom izločevalčevega izločala, se mu ob oškropitvi nanj povrne tudi nekaj od tistega, kar je odložil sam nanjo ali kar so pustili njegovi predhodniki ob poprejšnjih obiskih ...

Po nekaj dneh sva za silo okrevala od boleznin in se drzno napolila po bližnji okolici. Saj ne da bi bilo mogoče v Suez, mestu, ki izgleda, kot da bi ga pred desetletji zbombardirali, potem pa prepustili zobu časa, kaj zanimivega videti, a najina mračna in soparno zatohla čumната je postajala že dolgočasna. Potem pa me je nenadoma, neznansko daleč od nje in sekreta spet zgrabilo. Nemočno sem begal sem in tja in se nato zatekel v nekaj, kar bi bilo pogojno mogoče poimenovati restavracija. Stranišče ni bilo ravno angleško, pač pa iz JLA dobro znani mi *čučavac*. Strgal sem si hlače z riti in počepnil, nato pa je letelo vsepovsod, po tleh, po stenah, stropu in seveda po meni. Glavo sem si zavaroval s kapo in rokami, tako kot so nas v vojski učili ravnati v primeru atomske eksplozije, in čakal, da bo najhujše mimo ...

Beznica v Kitalah, Založba GOGA 2003

Nejc Gazvoda

Najlepše

Všeč mi je bilo, kako si je grizla noht na kazalcu; prst je malce usločila in se rahlo praskala po spodnji ustnici. Vsake toliko časa je najbrž začutila moj pogled in me pogledala. Takrat sem hitro obrnil oči kam drugam, zazrl sem se v skodelico kave na mizi, sladkornico, igral sem se z žličko. Toliko časa, da jo je bilo varno spet pogledati. Seveda sva se včasih srečala s pogledi, vendar se nisem nasmehnil, tudi ona se ni nasmehnila, samo zelo hitro sva jih umaknila. Na njenih licih sem sicer videl zasnove tistih gubic, ki jih dobi ob smehu, ko pokaže vrsto ravnih belih zob in me naredi srečnega. Vendar se ni nikoli nasmejala.

Jan je sedel nasproti in govoril, govoril in govoril. Njegov okrogli nos je kar žarel od zadovoljstva. Včasih bi ga poslal stran, tudi ona bi ga nagnala; tako pa sva se delala, da poslušava. V resnici sva samo hlepela drug po drugem, po toči besed, ki sva jo včasih zmogla izustiti v sekundi, ko sva se pogovarjala o vsem nemogočem, utihnila sva samo toliko, da sva se poljubila.

»Veš?« je rekel Jan in se zazrl vame.

»Kaj?« sem nerodno rekel in se odkašljal. Nisem ga poslušal.

»Kaj kaj? Nimaš časa zame, ko se moraš ljubici posvetiti, a? Saj vem, kako je, ko ti roka tam pod mizo ne da miru.« je blebetal in se režal. Z *ljubico* se nisva niti spogledala. Jaz sem imel roke na mizi, ona prekrižane v naročju. Jan pa se je še kar režal.

»Kaj – če vem?« sem rekel. Pogovor je bilo nekako treba nadaljevati, pa čeprav z Janom.

Takrat je prišel natak. Vzel je pepelnik in brisal mizo, Jan pa se je začel pogovarjati z njim, začel mu je razlagati o naju. Očitno je mislil, da sva še vedno skupaj, da sva tisti prototip idealnega para, kakršne je gledal na televiziji, a resnica je bila daleč, daleč. Bila sva le zdolgočasena najstnika. Pojma nisva imela, kaj hočeva, in igrala sva se ljubezen kot igro s kartami. Kar pade, pade. Kdo meša? Ni važno. Karte se lahko pospravi. Zloži se jih in zapre v škatlo.

Ko je Jan hotel naročiti pivo, ga je natak nadrl, da še ni osemnajst. Jan se je histerično upiral, čeprav je na koncu le priznal, da mu manjka še en mesec. Natak ga ni poslušal in zapodil se je za njim, da bi ga prepričal v svoj prav. Tako sva ostala sama. S tišino, ki je visela nad nama. »Daj, prelomi me, daj,« je šepetala. Kdo si upa kaj reči. Tekma.

Roko je položila na mizo in s prsti sem jo pobožal po koži. Zavzdihnila je in jo umaknila.

»Ne bo šlo,« je rekla.

Samo pokimal sem.

»Sem jaz kaj narobe naredil?« sem vprašal.

»Ja ... ne. Ne vem. Najbrž. Oba sva kriva,« je rekla.

»A jaz?« sem še enkrat rekel.

»Ja, pizda, ti! Saj si vedno ti, ne?« je rekla in zavzdihnila.

Bil sem tiho.

Jan je prišel nazaj, s pivom. Zmagoslavno si ga je prislonil k ustnicam in naredil dva velika požirka, nato pa rahlo rignil.

»Aja, veš tisto od prej?« je rekel.

»Ja, povej že enkrat, no« sem rekel.

»Uh, smo tečni,« je rekel Jan in še enkrat srknil iz kozarca, nato pa svečano in teatralno oznanil: »Polona je naredila samomor.«

»Katera Polona?« sem vprašal.

»Tvoja sosedica, katera!« je rekel.

Ljubica je vstala in rekla, da gre. Da je dobila prevoz. Ni mi rekla adijo.

»Kako ... kdaj?« sem rekel.

»Ne vem,« je rekel Jan. »Jeba, a?«

Pivo je spil do konca in rignil ter se popraskal po nosu, kot da bi povedal najbolj vsakdanjo stvar. Ampak smrt ni nikoli vsakdanja stvar.

Polona je živela v majhnem in zaniknem stanovanju nadstropje nad mano. Imela je samo mamo, oče je odšel nekaj let prej, pravili so, da ju je pretepal in preveč pil. Včasih je bilo slišati kričanje in loputanje z vrati, ampak v bloku nikoli ne veš, kje se dogajajo hude stvari. V majhnih, stisnjenih stanovanjih je očitno vseeno dovolj prostora za prepire. Vrata tako loputajo povsod. In žvenket posode in kriki, ki sledijo, lahko prihajajo iz katerega koli nadstropja. Izza katerih koli vrat.

Polona je bila lepa. Njen obraz je bil ozek, kratke rjave lase je imela vedno spete v čop. Nikoli ni imela kakšne sodobne, resaste frizure, kot jih nosi večina mojih sošolk in prijateljic. Nikoli ni nosila lepih oblek kot moja *ljubica*. Skoraj vedno je bila tiho. Ko sva se srečala na stopnišču in sem jo pozdravil, se je sramežljivo nasmehnila in stekla naprej. Včasih sem poskusil navezati pogovor z njo, pa ni šlo. Preprosto je bila tisti tihi tip človeka, ki ne rabi veliko besed. Včasih je bila videti malce ponosna, ker sem jo

ogovoril.

Dvakrat ali trikrat na leto sem njeni mami pomagal pri čiščenju. Nisem hotel in vedno sva se z očetom skregala, preden sem končno godrnjaje obul čevlje in odšel v zgornje nadstropje. Pozvonil sem in odprla mi je Polona; sramežljivo se je nasmehnila in me spustila noter, nato pa se vrgla na delo. Ponavadi je pomivala kuhinjo in dnevno sobo, jaz pa sem delal bolj moška dela, recimo belil ali pa premikal pohištvo in čistil za njim. Njena mama je kadila cigareto, namestila si jo je v kot ustnic in klečala na tleh; njena debela rit je molela kvišku kot turen na cerkvi in mastni lasje so ji štrlenasto obdajali okrogel obraz. A kljub vsemu temu je bila njena mama lepa. Samo leta in nezdravo življenje so jo malce obdelali. Kljub vsemu je imela še vedno lep smehlaj in oči. Razmišljala je hitro in ostro; med pospravljanjem sva se zapletala v pogovore in se smejala, medtem ko je Polona tiho delala svoje delo. Med delom sem se večkrat ozrl proti Poloni. Ni bila tisto, kar sem iskal, a mi je bila vseeno všeč. A nikoli nisem poskusil nič več. Ni se mi dalo. Zdelo se mi je preveč ... preprosta.

Zdaj je bila mrtva. Predstavljam sem si, kako leži na obdukcijski mizi in jo zdravniki režejo s skalpeli, kri pa jim brizga po zaščitnih očalih.

Vso pot domov sem mislil nanjo.

Doma je smrdelo po cigaretnem dimu in pomislil sem, *hudiča, zakaj pa ne*, in si še sam prižgal eno. Sedel sem za kuhinjsko mizo, nato pa vstal in si natočil kozarec soka. Zaslišal sem ropotanje. V kuhinjo je prišel brat, zavil v kopalni plašč. Lase je imel razmršene in izpod gostih obrvi je kupal vame tako zaspano, kot da bi spal medvedje spanje najmanj en mesec, jaz pa sem ga zbudil pri zasluženem počitku.

Stopil je k mizi; nič me ni pozdravil, samo v roke je vzel škatlico cigaret.

»Rdeči?! Ti nisi normalen,« je rekel in se odpravil k hladilniku.

»Niso imeli lahkkih,« sem pojasnil in potegnil dim v pljuča.

»Spet je mama kupila slabe kumarice ... niso od Ete,« je rekel. »Saj vem, da nimamo denarja, ampak to me čisto razpizdi. Namesto da bi nehala piti tisto svojo vodko in kaditi pet škatlic na dan, bi lahko kupila vsaj malo boljše kumare. Na, pa poglej to popukano majonezo. Veš, da ima tisto trdo rumeno ... nekaj po vrhu. Najbrž je spet ni zaprla.«

Brat je mogoče pil, kajti govoril je malce nenavadno. Ali pa je bil samo zaspan, ne vem. Dve leti starejši je od mene in vedno obvelja njegova beseda pri družinskih prepirih. Hkrati sem ga spoštoval in sovražil. Misli je imel ostrejše od mojih. Včasih je zašel v resne težave zaradi svojega jezika in mama je imela z njim več težav kot lepih trenutkov. Zdaj se je praskal po kratkih črnih laseh in zabodeno gledal v hladilnik.

»Je še kaj salame? Naredi mi sendvič,« sem mu rekel.

»Pizda, si len,« je odgovoril, ampak hkrati je že odvijal salamo, »kaj je s tabo?«

»Kaj je z mano kaj?«

»Mah, saj veš ... čuden si. Tečen, kot da bi te kdo v rit nategnil.«

»Ha. Ha. Ha.«

»Ti se kar smej. Vedno imaš te svoje štose.«

»Kakšne štose?«

»Tiste ... nihče me ne mara, nihče me ne razume in vsi so zlobni ... ue, ue, ue. Povej, če imaš še tisto punco?«

»Pa kaj te to kurac briga?« sem rekel, zdaj že pošteno tečen.

»Seveda me, saj sem tvoj brat. In čeprav je težko verjeti, mi ni vseeno zate, pa čeprav si gnoj.«

»Hvala, res,« sem rekel.

»Ni za kaj,« se je zarežal. »No, povej, si še z njo?«

»Ne vem,« sem odgovoril, tokrat po pravici.

»Ti kurac mali leni. Nimaš pojma, kaj pomeni imeti nekoga rad.«

»A ti pa veš, pizdun? Koliko si pa starejši od mene? Vedno si najbolj pameten, pizda,« sem zaklel.

Brat se je samo režal. Prinesel mi je sendvič in ga postavil pred mene. Odrinil sem ga.

»Ne bom,« sem kljubovalno rekel.

»Ueee, ueee!« je začel oponašati majhnega otroka. »Tečen si kot driska. Pojej, no. Dal sem ti kumarice notri, pa čeprav so zanič. Zate vse,« je rekel in mi vrgel poljub.

Začel sem oklevajoče jesti in nastala je tišina. Tudi brat je nekaj grizljal. Vedel sem, da me gleda. Čutil sem njegove oči na mojem tilniku.

»Se spomniš očeta?« je naenkrat rekel.

Malce sem se zdrzil. Oče je umrl v prometni nesreči. Bil je najin zaveznik, zaupnik. Vedno smo počeli vse bedarije skupaj. Rad je ribaril in povsod naju je jemal s sabo. Z njegovo smrtjo so nastopili grozljivi časi za našo družino. Izgubili smo glavni dohodek in preselili smo se v to majhno stanovanje. Mama je začela piti.

»Seveda se ga spomnim,« sem rekel.

»Dve leti je tega, kar je umrl,« je rekel brat in se zazrl skozi okno.

»Ja ... dve leti,« sem rekel.

»Vidiš ... zato pizdim nate ... zato vedno pizdim nate,« je rekel.

»Kaj ... zakaj? Zaradi očeta?«

»Ne ... ne. Zato ker gledaš samo te majhne, nepomembne stvari. Nikoli ne vidiš, kaj vse se dogaja okoli tebe. Nič ti ni jasno. Samo naprej gledaš. V resnici si egoist.«

»Pa kaj kurac ti je danes?« sem rekel. »Bi res rad, da grem spat pa da te prej še pljunem, ali kaj?« sem zavpil.

»Ne, saj ... Oprost. Nisem tako mislil,« je rekel in tudi jaz sem se umiril. Nisem bil navajen tako hitrega opravičila. Vzel je stol, ga potegnil bliže, prisedel in se zazrl vame.

»Samo ... zaradi tega sem včasih tako jezen nate. Ker ne vidiš tistega, kar dela življenje lepo. In samo pizdiš. Nenehno. Vse je za en kurac. To mi gre na živce. Res.« Nekaj časa sva bila tiho.

»Saj si ti danes najbolj pizdil o kumaricah,« sem rekel in se nasmehnil.

Brat se je zarežal in me počohal po glavi.

»Pojdi spat,« je rekel in vstal.

»Aja,« sem se spomnil, »si slišal, kaj je bilo s Polono?«

Brat se je prijel za glavo: »Dobro, da si me spomni! Sem slišal, ja, seveda sem slišal! Čista jeba. No, njena mama je nekaj prinesla za tebe. Mislil sem ti dati jutraj ...« je rekel in se odpravil v svojo sobo.

»Zame?«

Prinesel je kartonsko škatlo in jo postavil predme. Na njej je z rdečim flomastrom pisalo moje ime.

»Kako ... kako je to mogoče?« sem rekel, čisto šokiran.

»Saj veš, da je bila potihem zaljubljena vate. Njena mama je večkrat prišla k najini na kavo in je pripovedovala, kako ji Polona govori o tebi.«

»Fak ... ne me jebat,« je bilo vse, kar sem lahko izdaval.

Brat je dvignil obrvi in me potolkel po kolenu: »Ja, tako je to. To je to, kar sem ti jaz govoril. Saj je bila tudi ona tebi všeč, ne?«

»Ja ... ne ... ne vem,« sem rekel.

»Evo ... spet nekaj, česar nisi videl, ker misliš samo na trapanje, pa s svojim kurcem. Zdaj grem pa spat. Vsaj poglej, kaj je notri,« je rekel.

»Bom, kakšen pa misliš, da sem,« sem rekel.

Brat se je rahlo nasmehnil: »Lahko noč,« je izustil, potem pa se odmajal iz kuhinje.

Ostal sem sam, pred mano pa je bila velika kartonska škatla, na kateri je pisalo moje ime.

Odprl sem jo v svoji sobi. Brat je prej najbrž gledal televizijo, ker je še vedno gorela, vendar se mi je ni dalo ugasniti. Okoli mene je bilo vse tiho in spokojno, samo za škatlo se mi je zdelo, da kar vpije. Motila me je. O Poloni nisem vedel ničesar. Zakaj torej ta škatla zame? Nisem mogel verjeti svojim očem. Punca, ki sem jo videl nekajkrat v življenju, mi je po svoji smrti pustila darilo. Scenarij je bil za triler. Predstavljal sem si, da bo notri sporočilo, kjer bo pisalo *Prosim, najdi mojega morilca*, ali kaj takega, butastega. Bil sem malce prestrašen.

Škatlo sem počasi odprl. Zgledal sem kup pisem. Vendar to niso bile navadne pisemske ovojnice ... bile so čestitke. Na vsaki je bilo napisano moje ime, z različnimi barvami. In bile so oštevilčene. Začel sem jih odpirati po vrsti. Majhno kuverto sem raztrgal po robu in ven vzel čestitko. Na njej je bil narisana medvedek, ki objema drugega medvedka, notri pa je pisalo: *Vse najboljše za tvoj 13. rojstni dan.*

Voščilnice ... nikoli oddane voščilnice.

Odpiral sem jih po vrsti, bilo jih je pet, do sedemnajstega leta. Nekaj časa sem samo tiho sedel. Nato sem spet segel v škatlo in privlekel iz nje plišastega slončka, ki je imel za vratom obešeno čestitko. V njej je pisalo: *Vse najlepše za tvoj 18. rojstni dan.*

Nisem imel pojma, kako je vedela, da zbiram slončke. To je bila moja strast od malih nog in samo moja družina je vedela zanje.

V rokah sem držal svoje življenje, kot ga vidijo drugi. Nekdo, ki ga nisem dobro poznal, me je imel rad.

Vse skupaj sem spustil iz rok in si z dlanmi prekril obraz. Ko sem spet pogledal v škatlo, pa sem videl še nekaj. Videokaseta. Tam, kjer ponavadi napišemo naslov filma, je pisalo moje ime. Pomislil sem: *Menda se ni posnela, ko se je ubila, kako se je sploh ubila, kaj je na kaseti ...* Ampak stisnil sem zobe in odrinil misli stran. V rokah sem držal plišastega slončka in vključil sem video.

Najprej je bilo nekaj sekund modrega zaslona. Nato sem zagledal sebe, kako si umivam zobe.

Nasproti našega bloka je bila stara, zapuščenca hiša, kamor smo se kot otroci hodili igrati in prestrašeno vriskali ob vsakem nenavadnem šumu, kajti stari ljudje so govorili, da tam notri straši. V resnici je bila to le podrtija, kjer bi se nam res lahko kaj zgodilo, saj je bila bajta majava in prhla. Edino streha je bila še cela in večkrat smo splezali nanjo in gledali proti našemu bloku. Tudi Polona me je snemala od tam, perspektivo sem prepoznal takoj. Le redko smo imeli zagrnjene zavese in videle so se vse naše sobe.

Kadri so se menjavali. Umivanju zob je sledilo gledanje televizije. Ozrl sem se naokrog, kot da me ravnokar snemajo. Spoznal sem, kako me vidijo drugi. Kako tečno gledam. Bilo je tako nenavadno gledati svoj obraz. Naenkrat sem bil soočen sam s sabo. Pobegniti ni bilo mogoče.

Kader se je zamenjal in videl sem se, kako serjem na stranišču in berem časopis.

Skočil sem do televizije in jo ugasnil, kaseto pa sem izstrelil iz videorekorderja. Hotel sem jo razbiti, zmaličiti, uničiti. Počutil sem se ponižanega. A hkrati me je na prav perverzen način imelo, da si ogledam, kako serjem. Kajti redko vidiš svoje sranje iz kakšne druge perspektive.

Kaseto sem potrsnil nazaj.

Kader sranja je trajal še nekaj sekund, nato se je zamenjal. Z očetom sva stala v kuhinji in se pogovarjala.

Slončka sem spustil iz rok in se približal televizorju. Roke so se mi začele potiti, dobil sem mehka kolena. Oče ... spet sem ga videl. Nečem uva se smejala. Se pogovarjala. Potrepljal me je po glavi, nato pa odšel iz kadra.

Naslednji je bil moj brat, preprič z njim. V bistvu sva se samo pričkala, a moj obraz je bil neznansko grd, spačen.

Naenkrat se je zamenjal tudi prostor. Zdaj je bilo videti moj najljubši lokal in z *ljubico* sva sedela objeta čez rame in se smejala, listala sva revijo, *Playboy*. Gledala sva poster na sredini, ona ga je hotela iztrgati iz revije, sam pa sem si ga dajal na obraz in delal smešne spake. Smejala sva se. Bila sva videti srečna.

Nato sem bil spet doma, v stanovanju. Pogovarjal sem se po mobitelu in bil sem

park: kratke zgodbe

videti besen. Nekaj sem vpil, se vrtel v krogu, mahal z rokami. Spomnil sem se tega pogovora. Takrat sva se z *Ljubico* prvič skregala. Od takrat je šlo vse samo navzdol. Vrgel sem mobilni na mizo, pograbil plašč in odšel.

Naslednji kader pa je bil meglen. Bilo je ponoči in slabo se je videlo. Vendar sem kmalu razločil obrise in ugotovil sem, da sem to jaz, da sedim na okenski polici, vendar me delno zakriva zavesa. Strmel sem v neznano. To je trajalo dolgo časa. Videti sem bil žalosten.

Moder zaslon in šumenje. Nekaj časa sem še strmel v televizor, nato pa vse skupaj ugasnil.

Naslednji dan sem pozvonil pri Poloninih. Odprla mi je njena mama. Objokana. Nami gnila mi je, naj vstopim.

Stanovanje je bilo majhno in slabo opremljeno. Na mizi je bil velik oglat pepelnik in Polonina mama si je prižgala cigareto ter sedla. Nič mi ni ponudila, nič ni rekla. Samo gledala je nekam mimo mene. Ura na steni je tiho tiktakala. Sekundni kazalci se niso premikali, ampak so lezli. Vedno sem se spraševal, ali so te ure sploh natančne. Zdelo se mi je, da prehitujejo.

»Kaj gledaš? Uro?« je vprašala in pokimala sem.

»Polona mi jo je poklonila predlani,« je rekla in globoko potegnila iz cigarete.

Nisem vedel, kaj naj sploh rečem. Nisem vedel, kaj delam tukaj.

»Prišel sem izreči sožalje ...« sem začel.

»Nikamor ne greš,« me je prekinila in vstala, napol pokajeno cigareto je grobo zmečkala v pepelniku. Stala je pred mano z razmršenimi lasmi, podočnjaki in ognjem v očeh. Počutil sem se kot mušica.

»Niste pokadili do konca,« sem tiho rekel.

»Ti ... če bi se vsaj zmenil zanjo,« je siknila. Govorila je tiho, a razjarjeno. »Če bi jo vsaj enkrat pogledal ... če bi se vsaj kdaj spomnil nanjo, tako kot je ona mislila nate ves čas, tako kot mi je vse dneve govorila o tebi. Svinja egoistična.«

»Gospa ... jaz ...« sem začel, ona pa je zakričala. Onemel sem in jo samo gledal. Usule so se ji solze.

»To je zato, ker nimaš pojma. Ker nič ne veš.«

»Lahko bi mi kaj rekla ...« sem jo hotel prekiniti, pa se je naslonila na mizo in se mi čisto približala z obrazom. Iz ust ji je smrdelo po tobaku in močni alkoholni pijači.

»Si slep?« je rekla, a tokrat nič več jezno, samo žalostno, tragično. »Si slep, ali kaj? Ti je treba vse poriniti pod nos? Samo kdaj bi se oglašil. Samo ... kdaj bi jo poklical. Razumeš? Pa tega mogoče ne bi bilo. Mogoče,« je dodala in začela jokati. Obraz je pokrila z dlanmi in obilna ramena so se ji tresla v silovitem ihtenju. Nisem vedel, kaj naj storim.

Naenkrat me je objela.

Najprej sem bil šokiran, potem pa sem ji počasi vrnil objem. Pustil sem jo, da se je zjokala.

Čez nekaj časa je odmaknila roke in se vzravala. Bila je rdeča in zabuhla v obraz. Nos si je obrisala v rokav.

»Pojdi zdaj,« je rekla s hripavim glasom.

Luč na hodniku ni delala.

Brat je spal, ko sem prišel domov. Sedel sem na rob postelje in ga stresel. Samo zaprl je in se obrnil na drugo stran. Še bolj sem ga stresel in godrnjaje se je prebudil.

»Pa kaj ti je, kurac?« je zaspano zamomljal.

»Rabim cifro od Ferija ... za kamero.«

Dvignil se je na komolce in me gledal skozi priprte oči.

»In zakaj me zdaj budiš? Veš, da delam ponoči? Ti si čisti bedak, ej.«

»Oprosti, res,« sem rekel. »Ampak rabim ... nujno.«

Zavzdihnil je.

»Mah ... moj mobilni je v predalu. Pa ga pokliči, je v imeniku. In če me še enkrat zbudiš, ti bom odtrgal jajca!« je zarenčal in se zvrnil nazaj v posteljo.

Jan je bil popolnoma šokiran, da sem ga povabil na pijačo. Prišel je nenavadno urejen in umirjen. Sedel je nasproti mene in me nekaj časa samo gledal, nato pa mi podal roko.

»Zakaj pa to?« sem v smehu vprašal, ko sva se nehala rokovati.

»Zato ker si prvi, ki me je sploh kdaj povabil na pijačo,« je preprosto rekel.

Pogovarjala sva se dve uri. Vmes sem izvlekel kamero. Najprej je bil Jan malce negotov, vendar se je kmalu razgovoril kot vedno, čeprav je videl, da ga snemam. Kamera je bila majhna in lepo mi je sedla v roko in naenkrat sem se počutil čisto drugače. Bil sem prisiljen nadzorovati roko, kader in Jana sem videl drugače ... barve so bile bolj intenzivne, njegov izraz na obrazu je bil presenetljivo nov in zanimiv. Poslušal sem ga, kaj govori, in ga opazoval. Njegove kretnje, premikanje njegovih ustnic. Njegove oči. In videl vse tisto, kar sem zamujal vsa ta leta.

Vztrajal je, da plača pijačo. Preden sva se pred lokalom razšla, me je objel.

Poklical sem *Ljubico*. Šla sva na sprehod pod brezami blizu mestne reke. Ustavila sva se na mostu. Gledal sem jo in občudoval njene čokoladne oči. Strmela je v reko in s kono čevlja trkala po lesenem mostu. Na roki je imela rdeče rokavice.

Že vso pot sem jo snemal s kamero. Ko je videla, kaj počnem, se je samo zaničevalno nasmehnila. A vendar, med sprehodom je dobila drugačen pogled. Mogoče sem bil drugačen tudi jaz. Veliko sem govoril. Se šalil. Privabljal sem rahle smehljaje na njen obraz in iz nje izžubljala tiste stare kretnje in grimase, ko nama je bilo najlepše. Obujal sem spomine in vse se je zapisovalo na trak.

Kakšnih pet minut je strmela v reko. Nato se je obrnila in me pogledala.

»Zakaj to delaš?« je vprašala.

»Kaj?« sem naivno rekel.

»Ah ... dobro veš. To. S kamero.«

Nekaj časa sem bil tiho. Približal sem njen obraz in vprašujoč pogled. Zavzdihnila je in začela hoditi stran. Roke je dala v žep.

»Ker si očitno ne moreva več gledati v oči,« sem zaklical.

Postala je. Počasi se je obrnila in prišla nazaj.

»Žalostno, ne?« je rekla in se naslonila na leseno ograjo.

»Ne vem. Najbrž. Ampak tako te bom imel vedno pri roki. Da te gledam v oči. Brez očitkov. In brez slabe vesti.«

Počasi je stopila proti meni in mi vzela kamero iz roke. Obrnila je objektiv proti meni.

»In jaz tebe,« je rekla in se nasmehnila.

Dokler ni noč zaobjela mesta, sva se sprehajala. In se gledala v oči. Kasneje sem ji presnel to kaseto in rekla je, da jo gleda vsak dan. Da ne more verjeti, kako sva se spremenila. In zato to gleda, je rekla. Ker je kamera zabeležila korak naprej. In vedno, ko ji je težko, gleda ta trenutek na mostu. Ko se je vse začelo spreminjati.

Tudi jaz jo pogosto gledam. Še večkrat pa gledam Polonino. Še posebej takrat, ko se preveč nalezem samega sebe. Vidim očeta, brata ... In čisto se streznm, ko se pogledam, kako serjem. Zares vidim sebe. In lažje iskreno pogledam druge.

Vevericam nič ne uide, Založba GOGA 2004 (v pripravi)

Matjaž Brulc

Izpadanje las

On se vozi s kolesom, vedno in v vsakem vremenu, on tega sploh ne jebe. Nad sprednjim kolesom ima na blatniku prišvasano trgovinsko košarico, ki jo enkrat najde pod kupom ta plitkih lesenih gajbic na tržnici. V tej košarici ima zmeraj natlačeni nekaj plastičnih vrečk, ker nikoli ne ve, kdaj mu pridejo prav. Kolo je prebarvano, a se ponekde že lušči barva, od spodaj sije izdajalska zelena. Tudi z njega se že lušči barva, a on tega sploh ne jebe, ker on se vozi s kolesom.

Ta trenutek ga najdemo na cesti, ravno se prevaža s svojim kolesom. Itak. Vanj sije sonce, ki lebdi nekje nad strehami, tem ni videti konca. V košarici ima poleg vrečk še komplet zarjavelih francoskih ključev, ki jih prejle pobere na pločniku pred neko bajto. On je oblečen tako kot vsak dan, ne bi zdaj še o tem. Pod njim je slišati škripanje zadnjega kolesa, to vedno nekaj poškrpava, poleg tega pa še promet, ki ga je tega dne kar precej in je povsod naokoli.

Ustavi se pred semaforjem, za njim je ogromna trola, veliko prednjo steklo se v soncu blešči le kake pol metra za njegovim hrbtom. Ko se prižge zelena, on valda ne spelje dovolj hitro in trola za njim pohupa. Ampak on tega ne jebe, počasi se prepelje čez križišče in na drugi strani zavije pred eno stolpnico. Takih stolpnic je v mestu vse polno, ima osem nadstropij in izstopajoče balkone. Trola hropeče zdrvi mimo, šofer se nekaj malega pizdi.

V tej stolpnici pozna eno žensko. Kolo priklene ob ograjo na zunanjih stopnicah, iz košarice vzame komplet francoskih ključev in se poda do zvoncev. Na dolgo stisne tipko, čaka, potem zvoni še enkrat in naposled se oglasi tista ženska.

»Kdo je?« vpraša prek domofona.

»Jaz sem,« reče on.

»O, ti si,« odvrne ona, »pol pa kar gor.«

Gre v četrto nadstropje, na njenih vratih še enkrat na rahlo potrka, potem vstopi. Francoske ključke pusti poleg

svojih čevljev in z žensko se objameta. Zaradi snidenja sta oba precej vzradoščena, objameta se kar dolgo, vmes se še malo zalizeta. Onadva sta namreč par, ljubimca in vse to.

»Veš, sem nekaj skuhal,« reče ona.

»Kaj pa?«

»Krompir.«

On zadovoljen pokima, pol se še enkrat zalizeta, njuna jezika se jeguljasto prepleteta, on jo poboža po hrbtu, ker ve, da jo to vzburja, s prsti spolzi v naborke njenega tkiva. Potem gresta v sobo, ona ga posede za mizo, kjer sta že nameščena dva krožnika z vzorčki ribic, pribor ter prtiček.

»Kako je kaj kolo?« vpraša ona, ko iz velikega piskra jemlje ven velike, neolupljene krompirje in jih daje v stekleno posodo za solato.

»Kar dobro,« reče on, »nekaj škripa, ma jaz tega sploh ne jebem.«

»Po starem torej,« se zasmije ona.

»Po starem,« se zasmije on.

Potem ona na mizo prinese skledo za solato, polno kuhanega krompirja, zraven polkilski zavoj finomlete morske soli. Iz hladilnika prinese še litrsko steklenico ohlajenega vina plus dva kozarca. Vsak od njiju si vzame na krožnik po en krompir, ga olupí in malo posoli, voščita si kao dober tek in začneta jesti.

»Tale krompir je pa okusen,« reče on. Ona se posmehe, hvaležna je za ta kompliment. Zaljubljeno ga pogleda. Ona je zaljubljena vanj in obratno. Spoznata se na tržnici, on stika po kupu ta plitkih gajbic, najde neko res brezvezno malenkost in ko se zavihti na kolo, ga ta malenkost med vožnjo v toliko zamoti, da se s kolesom zabije direktno v to žensko. Njej se ob padcu raztrga vrečka in ves nakupljen krompir ji zleti po tleh. On ji ponudi eno izmed svojih vrečk iz košarice, skupaj pobereta krompir, nato gresta na meter špricerja k Darinki. Tri ure kasneje pa k njej v četrto nadstropje, kjer se on še enkrat zabije vanjo.

»Ja, s tržnice je,« razloži ona to o krompirju.

Ko pojedata, si zvijeta debeli cigareti in jih prižgeta. »Veš,« reče ona, »danes sem bila na razgovoru za službo.« On je nad tem prijetno in vidno presenečen, usta se mu spotegnejo v nasmeh. »Pa menda ja ne,« reče, »in kako je šlo?«

»Trinajst nas je bilo tam, od vseh sem bila jaz najdebelejša.«

»Ma dobro,« se zresne on, »saj bo še kakšna priložnost.«

»Ja,« reče ona, »življenje je ena sama velika usrana

priložnost.«

»Pa ko jebe to,« reče on, se vstane, gre na drugi konec mize in jo objame. »Jaz te imam vseeno rad.«

»Tudi jaz tebe,« reče ona. Spet se zaližeta, v njunih ustih je obojestranski okus po tobaku in krompirju. Potem se z vlečeta na drug konec prostora, kjer je spalnica, tam se slečeta in se na starem kavču pofukata.

Ko obema pride, nekaj časa ležita na kavču. Spet kadita cigarete. Otresata v pepelnik, ki je v bistvu školjka, ona jo dobi od neke prijateljice, ki gre v Libijo. Prvi spregovori on,

»A, še to: danes sem našel eno fino stvar.«

»Kaj pa?« sprašuje ona.

»Komplet francoskih ključev. Čakaj, ti jih pokažem.« Gol se sprehodi preko prostora in gre na hodnik. Tam vzame komplet francoskih ključev in se vrne nazaj.

»Lej jih.«

»Pa so res lepi,« reče ona. »Kaj boš z njimi?«

»Lahko bi popravljaj svoje kolo.«

Aha, pokima ona, vsaj škripal ne bo več.

Spet se objameta, res se imata rada, vsak posebej se zazre drugemu čez ramo, gledata po sobi, po vsem tistem, kar je tam notri. Prižgeta televizijo, zijata v poročila in nek film, ki je preveč dolgočasen, da bi vztrajala do konca. Potem zaspita, sanjata to in ono, vsak po svoje.

Naslednji dan se zbudita ob pol enajstih. Še enkrat se

pofukata, pojedata mrzle krompirje, ki ostanejo od včeraj, potem se on posloví. Ne pozabi na francoske ključke. Spodaj odklene svoje kolo in se usede nanj, francoske ključke spusti v košarico. Spet sije sonce, on se vozi naprej po ulicah, gre proti tržnici. Zrak je nenavadno svež, prometa je veliko. Na tržnici se ustavi pri kupu ta plitkih gajbic in malo pošnufa. Danes ne najde ničesar koristnega. A on tega sploh ne jebe, lasje mu pa vseeno izpadajo.

Diznilend, Založba GOGA
(v januarju 2005)

Klemen Pisk

Visoko in nagubano prapočelo

Oporoka

Grenkobo erotiki, kravato Eriki, crescendo skladatelju, akademikovo hčer prijatelju, pošastno noč prebujanju, votlo glavo norcu, stržen, stržen možganov, zgrizen na mizi samostana, poklanjam vsakomur od dedičev iz stare zapuščine mrzlih prednikov, poklanjam orgle jonskim stebrom in čistost moškosti, polito s polnim vedrom, podarjam vodo pretečeno, krvavo trato, včeraj pokošeno, zapito suktno prekrtučeno, krilo v možganih večkrat slačeno, podarjam tistemu, ki se groteskno mi reži v siromašno lice, podarjam vojski ostre in bodeče žice, podarjam note luni šestosminski, da zagode naricalko na polomljena pedala.

Češki kurbi v pozdrav

Tvoje prsi so ostre kot Krkonoši, jednate kot kratki stavki, čvrste kot jekleni možje iz sokolskega društva, razvite kot češko gospodarstvo, kipeče kot Jozef Švejk od veselja ali kot mošt v moravskih zidanicah; bujne kot zelenje v Petrinu, sočne kot Hrabalovo izrazoslovje, vitalne kot dolgoproglaš Zátapek, obilne kot porcija cmokov, lepe kot češka miss '96, pripravne kot A je to možička, finančno uspešne kot Eva Herzigova, zanesljive kot golman Hašek in vroče kot Jan Hus na grmadi.

Založba GOGA 2000

Milan Markelj

Praskanke

Vse po vrsti

Vse po vrsti vas imam rad:
juhica opoldanska,
zarja večerna,
raztegovanje v topli postelji,
tebe, moja izgubljena deklica,
in ptički božji.
Kako vas rad imam!
Oj, radost moja, veselje moje,
kako blazno rad imam ta svet!
In korake po ulici
in vodnjak na trgu
in usta moje ljubljene,
kako vas rad imam.
Mar mi je, kaj pravite,
vi tako in tako,
namreč, kako se reče,
zelo radi govorite.
Ampak jaz vas imam rad!

Vsak čas bo deževalo

V senci oreha na starem divanu ležim,
gledam listje in nebo,
pa si domišljam težke stvari:
smrt in večnost.
Iz banalnih resničnosti tega sveta
se oglasi mama in mi reče:
»Lenoba, vstani!
Bova divan dala pod streho.
Vsak hip bo deževalo.«
In ni več ne smrti
ne večnosti,
le vonj bližajočega se dežja.

Založba GOGA 2002

Plonkec – naloge iz napač z nakazanimi rešitvami

Mater. MAter.

Daj, špilaj mi menuet za kitaro. Obrni me v centralnoafriško sonce in pusti me samo do polnoči. Ampak trava naj ti poka pod nogama. Odprla bova konzervo špricajočega vodnjavega šampanjca – potem. Potem bova zažurirala. Zdaj pa mi daj menuet. Ploskala ti bom. Potem. Zdaj ti bom samo mravljinčasta mižala.

Hijena je toliko časa grčala v lovori, da mi je začelo laskati. V lovori in bonsajih. Kar en cajt si je prisebičila, preden je prišla ven. Kraljevsko grda. Ampak prej se je dala pregovarjati. In jaz sem ji zelo zavestno nasedla. Najprej pokroviteljsko otročja (»prid, no! Prid!« z okroglimi očmi) in potem s totalnim šmekerajem in z narejenim self-esteemom, čeprav sem se že vohala, STRAH, in ona tudi. Samo potem sem se imela zadost. Naredila sem strašen ruker v tistem oklepu, ki ga je nametavala name dolžnost o popolnosti. Zakričala sem, da me šejka absoluten strah in hočem, da pride. V mikrofón in kamere. Obrnila sem se sicer stran in rekla tiše »Vem, da ti tega ne razumeš« – ta hip pa je odkrila glavo izpod lovorovja in me preiskala do dna. Točno sem se zavedela, da spet omalovažujem in sem zafarbala. Bilo je prav pedersko.

Ko se je pripravljala, se je najprej zdela suha, potem pa polnejša od zrele banane, ko je sedla s kitasto hrbtnico obme in se je njen pogled v daljavi tik nad črno-rdečim spojem horizonta in sončne krogle zadel z mojim. Streslo me je od ugodja. Jaz in Hijena. Štiri oranžne preslice so se zvižale lagodno v španski rumbi in pele na a, visoko in toplo. Neizživeta hitrost, ki jo rastline imajo v sebi, a se ne morejo pač izraziti, je kapljala sršeč, noseč slad z njihovih stebel.

Priznala sem hijeni, da ne vem, kako boš ti reagiral, ko jo vidiš. Obljubila sem ti bila šampanjec iz piksne, ta pa je za vojaške ljubimce in ne za neke alternativne oblike družinskih trianglov. Jaz in ti sva živali, človeka sva midve s hijeno. Ne vem, zakaj, toda mislim, da boš ti hijeno vzela za hišnega ljubljence in mene za mamiko. Sam bi bilionkrat rajši izvisel kot pa bil oče, kar je pa tudi prav. Naroben je začetek. Ampak ti tega ne razumeš. Samo ne poglej me zdaj izpod – Oo Blaž!

let's make love

ššš nobenmu povedat

ššše rjuhe ne bojo vedle, zakaj so mokre
ššše ti ne boš vedu, zakaj si moker
ššše jaz ne bom vedla, od kdaj sem skrivna tantrična boginja 007

čudež v budističnem templju

šššeee

Založba GOGA 2001

Drget

Ljubezen ne prizanaša.
Plasti se v najbolj nasprotujoča si
In najmanj pričakovana razpoloženja.
Njen obstret se zdaj širi zdaj oži.

Pod pretanko povrhnjico
Utripa
Nebogljena,
Pa najsi je še tako močna.

Vselej je premagljiva.
Često premaguje.
Ranljiva je in umrljiva.

Kadar je pesilovita,
Je komajda kdaj stanovitna.
In komaj kje.

Vštric z Erato

Že dolgo živim to ljubezen.
In njena sled
Je hrepenenje kot krepost,
Je hrepenenje kot slabost.

Obseda me.
Le stežka ji tešem obliko.
Nikdar se mi povsem ne poseči.
Nikdar je do podrobnosti ne dokončam.

Dokler vstopam vanjo kot prvič:
vsa negotova,
karseda oprezna,
nikdar docela domača,
se zdi velika
ljubezen.

Zamižim.
Spričo njenega sija
obstanem,
obnemim.

In hrepenenje opiše krog.

Založba GOGA 2000

Ptič

Le še enkrat mi zapoj,
pisani ptič, o svoji dragi,
ki na vetru valovi,
se v bistri vodi gizdali.

Samo še enkrat mi zapoj,
pisani ptič, o moji dragi,
ki so jo božali odmevi
tvoje pesmi, skoz megle,
vsako noč, vse do dne.

Tam nad vodo
vsako jutro vstane dan
in prešteje zmagovalce
in žrtve nočnih sanj.
Tam nad vodo
se še vedno svet vrti
in odnaša sanje,
ki si jih zbudila ti.

Le še enkrat mi povej,
tulpika bejla v temni vodi,
da vsak tvoj cvet se krasoti,
za vse dneve in noči,
za vse drage,
ki jih več ni.

Tam nad vodo
vsako jutro vstane dan
in prešteje zmagovalce
in žrtve nočnih sanj.
Tam nad vodo
se še vedno svet vrti
in odnaša sanje,
ki si jih zbudila ti.

Pikapolonica

Povej, pikapolonica, ti pikica leteča,
v štero stran sveta
de ljubav vodila me večna?

Med križpotji in ognjišči,
duga ali kratka,
v glasna in gizdava mesta
pela tvoja cesta.

Povej, povej marjetica, ti roužica dehteča
al' ljubi me, al' ne ljubi me,
naj kupim prstana zlata?

Ne vidim daleč, ne vidim fejest,
ne vidim, ne ščen znati,
mi rosa pala je v oči,
ka s tvojo ljubof se godi.

Povej mi, čarni kouvrn ti,
ka tou pri srci me boli,
zakoj mi pika ne leti,
pa rouža ne diši?

Pika ti več ne leti,
pa rouža tebi ne diši,
edino ka te šče boli,
je tvoja srčna kri.

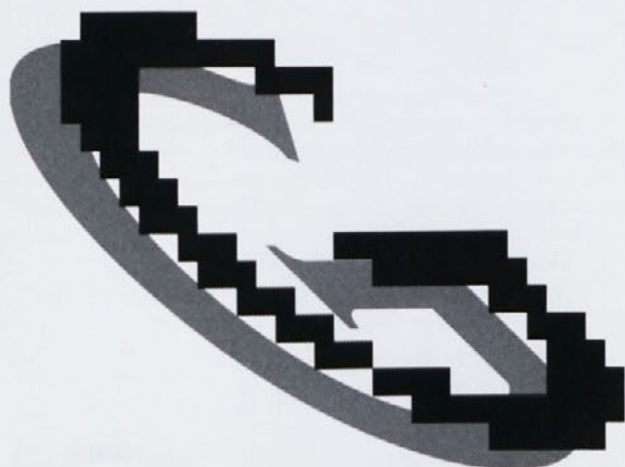
Založba GOGA 2002

Nismo enostranski.

**Znova na Bienalu
oblikovanja.**

**33 knjig.
> 5000 strani.**

Založba GOGA.

Septembrska ljubica

Mota se mi med nogama:
črna črna
sredi temno modrega modrega

Kamorkoli grem
se me oprijemlje
Gladi po dlakah
Se slini
Spušča vonj
Rada bi se mi prisesala
Vtisnila v kožo
(iz strahu pred odpadlim listjem?)
Našla pot
v moje življenje
Mala črna zmuzljivka
Spolzko vodno bitje
s kakavnimi očmi

In enkrat (ko je september v zenitu)
ji popustim
In ona mi za kazen spi je kri
Poseba besede
ki nikoli niso bile namenjene njej

Potem me povsem mirno
zapusti
(kot temno modro zapusti september)
In si najde drugega

Moj dragi oče II

Rekel si mi
naj te pridem pospremit na letališče
Nisem prišel
ker je bilo predaleč
Preveč kilometrov
Tokrat sem zamudil priložnost
da bi te videl zadnjič

Zate se je zdela razdalja
sto kilometrov majhna
saj si se toliko vsak dan
in celo življenje vozil
v službo

Jaz pa sem spal
v postelji tisto jutro
ko si ti do zadnjega čakal
na letališču

Razdalja med nama
je bila prevelika
In trajala je štirideset let

Založba GOGA 2003

Šola tišine

Ne mine dan, da ne spregovorim.
Že prvo srečanje
raznese molk v mozaik glasov,
ki spodmakne jezikavo domino.
Rečem kava – in stvari zaživijo,
dve žlički sladkorja in madež mleka,
izgovor ustaljenega jutra.

Preden zaživim v samostanu,
me čaka osamitev,
da se očistim hrupnih usedlin sveta.
Hodim – na južni obali otoka –,
postopoma poniknem v prisotnost,
ko se misel pretopi v morski val
in odpluje iz telesa.

V samoti enega.
Doživljam večer ognjene lune,
ki odslavlja sonce.
Sem bitje čudenja,
uglaševalec tišine – srečala sva se na kozji stezi,
z molkom prepoznanja.

Sveta družina

Stopim na ulico, Baqueria. V sobi hotela Palermo pustim dva izmišljena mrliča.

Barcelona je ognjemet spogledovanj. Hodim s koraki vojakove vrnitve.

Čas je labirint poti, ki me vodi skozi sanje. Čakam na zasedo.

Upanje mi brusi ožuljena stopala. Ne čutim januarske zime.

Za menoj izginjajo sledi imena. Nikar ne zapusti kitare, si dopovedujem,

čeprav me žge ročaj usnjene kože in strune hli-pajo v spominu vrtnice.

Prebujam se v noč izgnanstva, noč brez jutra.

Srebrne sveče migotajo v megleni sapi ulic.

Zlate lučke prepletenih cest potujejo domov.

Bolero, ples španske neveste zazveni, ko trūd-no ležem

na umazana tla ... nad menoj zasije podoba odpuščanja:

Sagrada Familia, usmiljena, me sprejme v svoje zavetišče.

Založba GOGA 2004

Vzljubljam križ

Velik in bogat je kot darilo kralja,
zaman ga po trščicah odstranjam s svojih pleč,
le moj je in boj proti njemu je boleč,
ječim, ko zavračam smisel, ki mi ga podarja.

Ujet v željo, da bi vsak trenutek bil vesel,
brez muke in skrbi, lovim utrinke malih sreč,
lepota zvezd pa se izmakne v soj prižganih sveč,
jasnino v globinah skrrije oblak skrivnostno bel.

A bolj ko se vdam, bolj jasno slutim
moč, ki lahko s trpljenjem očisti moje rane,
križ bolečin objamem, denem ga na rame,

resnico sprejemem, da jo čist začutim
in potopim se vdano v njene sodbe darovane,
živim, moj križ je tolažba in darilo zame.

Odpotovati

Upam, da bom srečen s krili lahкими svetost častil.
Tu zemlja težka je, trpeča in nežno kruta,
pota zemeljska so vsa s kamenjem posuta;
morda sem tu zato, da bi v trpljenju se umil.

Križ odneha le, kadar poslanstvo svoje izpolnjujem,
takrat s svojo pesmijo v oblake poletim,
košček sreče in nebes ujamem in živim,
a vedno spet pristanem v svetu, duši tujem ...

Zato po tistem nežnem, toplen bistvu hrepenim,
ki včasih mi odpre srce in ga silno potrebujem,
zato že zdaj včasih z zemlje odletim

in v mislih le še en načrt skrivnostno snujem,
da odlepim se s teh lepih travnatih nižin
in zagotovo v srečno večnost odpotujem.

Založba GOGA 2004

Bermudski trikotnik

Enigmatični navidezni trikotnik

Aleksej Metelko

Verjamem, da se je letnica 1492, ko naj bi Krištof Kolumb kot prvi odkril Ameriko, vsem prav dobro vtisnila v spomin. Ta letnica pa ima še en velik pomen, ki pa ga največkrat ne pozna tako velika množica. Iz tega leta se je namreč ohranil eden izmed prvih, če ne celo prvi zapis o nenavadnem dogajanju na območju, ki ga danes imenujemo Bermudski trikotnik. Avtor pa ni nihče drug kot Kolumb. V svoj dnevnik je zapisal, da je njegov kompas popolnoma ponorel ter da so na nebu lahko opazovali skrivnostne luči. Največ prostora pa je namenil nenavadni ognjeni krogi.

Govora je o navidezem trikotniku, ki se razprostira od Bermudskega otočja na severu pa do južne Floride, potem navidezni rob zavije proti vzhodu mimo Bahamskih otokov in Portorika spet nazaj proti Bermudom. Že od nekdaj velja to območje za zelo skrivnostno in se tudi v najstarejših zemljevidih ponaša z imenom Hudičevi otoki. Govorilo se je o smrtonosnih valovih, o napadih zmajev, o prekletstvu območja, o morskih pošastih in podobno. Danes za skrivnostna izginjanja ladij in letal iščemo druge vzroke in nastalo je kar nekaj zanimivih teorij.

Mary Celeste in Flight 19

Mary Celeste je ladja, ki je dala Bermudskemu trikotniku prvo večjo veljavo. Ladjo so našli zapuščeno 5. decembra leta 1892, točno mesec po njenem izginotju. Imela je desetčlansko posadko, o kateri pa ni bilo ne duha ne sluha. Resda je manjkal en rešilni čoln, toda nanj so se lahko v najhujši sili zrnili največ trije ali štiri člani posadke. Zakaj naj bi uporabili rešilni čoln, če so ga, ostaja neznanka. Nekateri celo pravijo, da so jih ugrabili Nezemljani, ki naj bi se skrivali pod morsk gladino na tem področju, saj so bili ljudje kar nekajkrat priče nekakšnim letečim, svetlečim cigaram, ki so se s strahotno hitrostjo izgubile v ocean oziroma iz ocena naenkrat vzletele proti nebu.

Naslednji odmevnejši primer, ki je dvignil

na noge tudi samo vodstvo Združenih držav in povzročil preplah ter vsesplošno zmedo, je povzročila reševalna akcija, ki je bila sprožena zaradi izginotja poleta Flight 19, ko je 5. decembra 1945 pet bombnikov avanger med splošnim urjenjem izginilo neznan kam. Prav tja so izginila tudi številna reševalna letala, ki so skušala najti ostanke in preživete. Izginotja se dogajajo še dandanes, vendar v veliko manjšem številu. Bodisi zaradi izogibanja ladij in letal temu območju bodisi zaradi kakšnega drugega neznanega vzroka. Nekateri viri trdijo, da je bila pred kratkim pogrešana še ena ladja, vendar ameriška vlada tega noče priznati.

Zakaj je trikotnik tako lačen?

Številna skrivnostna izginotja so privedla do najrazličnejših možnih teorij. Ena pravi, da so izginotja posledica matere narave. Gre za tako imenovane *modre luknje* v apnenčastih stenah in drugih apnenčastih tvorbah, kjer so velike strmine in jarki. V teh luknjah so potapljači opozorili na nastajanje nevarno močnih tokov.

Druge teorija govori o nepričakovanih visokih valovih (tsunamiijih), ki nastanejo ob podmorskih potresih. Ti lahko dosežejo višino tudi sto metrov. Toda kljub poznavanju teh dveh teorij, je nemogoče razložiti, zakaj v območju Bermudskega trikotnika podivjajo vse aparature in kompasi in zakaj v ljudje videli nenavadne nebesne pojave.

Obstajajo tudi razne *ufo-variante*. Ena pravi, da so Nezemljani naši čuvaji oziroma *angeli varuhi*. Teorija se opira na dejstva, da je bilo največ zabeleženih izginotij v času hladne vojne. Nezemljani naj bi tako vsake toliko časa ugrabili kakšno letalo ali ladjo z namenom, da vidijo, kako je napredoval človekov razvoj. In tako bi *mali zeleni možički* v primeru, ko bi ljudje dosegli takšen napredek, ki bi lahko ogrozil celotno populacijo na zemlji in celo v vesolju, posredovali in nas rešili. Druga, bolj črnogleda teorija pa pravi, da nas

Kontrolni stolp: "Sporočite svoj položaj!" Pilot: "Ne vem, kje sem, vse naprave so mi podivjale. Nič ne vidim, vse je zamegljeno!" Kontrolni stolp: "Slabo slišimo, ali lahko ponovite?" Pilot: "O moj Bog! Pred mano se nekaj odpira. Izgleda kot vrtinec! Ta pogovor je bil posnet med nekim poletom prek Bermudskega trikotnika. Nato je bilo slišati le še šumenje, kontrolni stolp je še nekajkrat ponovil vprašanje in začela se je reševalna akcija, ki pa žal, tako kot še nobena, ni obrodila sadov. Nesrečni pilot je bil le eden izmed mnogih, ki so brez sledu za vedno izginili v območju Bermudskega trikotnika.

Nezemljani ugrabljajo zaradi raznih eksperimentov, ki jih nato izvajajo na nas.

Najzanimivejša razlaga pa je po mojem mnenju tista, ki govori, da so izginotja posledica še vedno delujočih inštrumentov skrivnostno izginule Atlantide. Poznavalci pravijo, da je imela Atlantida ogromne vire energije, in prav ta energija naj bi še danes iz morja povzročala vse te nenavadne pojave.

Govori pa se tudi, da gre za potovanje skozi čas in vrata, ki vodijo v druge dimenzije, saj so v nekaterih primerih ljudje z obale opazovali nenavadne dogodke. Letalo je na primer z veliko hitrostjo padalo proti morsk gladini, ko pa naj bi se razletelo, je nenadoma izginilo. Obstajajo tudi pričevanja, ko so ljudje kar naenkrat zagledali na morju ladjo, ki pa se je čez nekaj sekund pojavila na drugi strani, in vsi osupli so bili priča tudi njenemu izginotju.

Strah v kosti vlivajoči posnetki

Obstajajo posnetki med kontrolnimi stolpi in piloti, ki nam po žilah nekontrolirano poženejo kri. Eden izmed takih je tudi naslednji posnetek pogovora med kontrolnim stolpom in pilotom.

Kontrolni stolp: "Sporočite svoj položaj!" Pilot: "Ne vem, kje sem, vse naprave so mi podivjale. Nič ne vidim, vse je zamegljeno."

Kontrolni stolp: "Slabo slišimo, ali lahko ponovite." Pilot: "O moj Bog! Pred mano se

nekaj odpira. Izgleda kot vrtinec! Sliši se samo še šumenje, kontrolni stolp še nekajkrat ponovi vprašanje, nato se je začela reševalna akcija, ki žal ni obrodila sadov. Številni zvočni posnetki so si zelo podobni. Piloti govorijo o odpovedih inštrumentov, ponorelemu kompasu, izgubi nadzora, izgubi orientacije ... Zadnje besede nekaterih so bile skrajno nenavadne, saj so govorili o hudem neurju, oblakih in vrtincih, a nihče drug s kopnega, niti širne analize meteorologov, niso mogle potrditi njihovih besed. Nebo je bilo jasno in brez oblaka kot še nikoli, pravijo.

Po neki dokumentirani statistiki naj bi v Bermudskem trikotniku izginilo najmanj 143 več vrst ladij in letal. Od manjših jadrnic, večjih tankerjev in velikanskih ladij do raznovrstnih vojaških morjeplovk. Enako je z letali. Predvideva se, da je *hudičev trikotnik* do zdaj posrkal že najmanj 1000 življenj. Vsekakor nič kaj spodbudna statistika, pa vseeno verjamem, da bi bilo križarjenje po Bermudskem trikotniku enkratna adrenalinska izkušnja. Takšno križarjenje predlagam tudi PARKOVIM ekstremovcem, čeprav vem, da iz te moke ne bo kruha. Pa ne zaradi tega, da bi jih ne bilo dovolj v hlačah, temveč zaradi omejenih denarnih sredstev. No, morda je še bolje tako. Kaj vemo, če bi se jim uspelo vrniti nazaj. Češnje zobati z Bermudskim trikotnikom je tako, kot bi se peljali v avtomobilu, ki ga vozi vinjen voznik. Nikoli namreč ne veste, ali ste na poti brez vrnitve ...

Parkove naslovnice

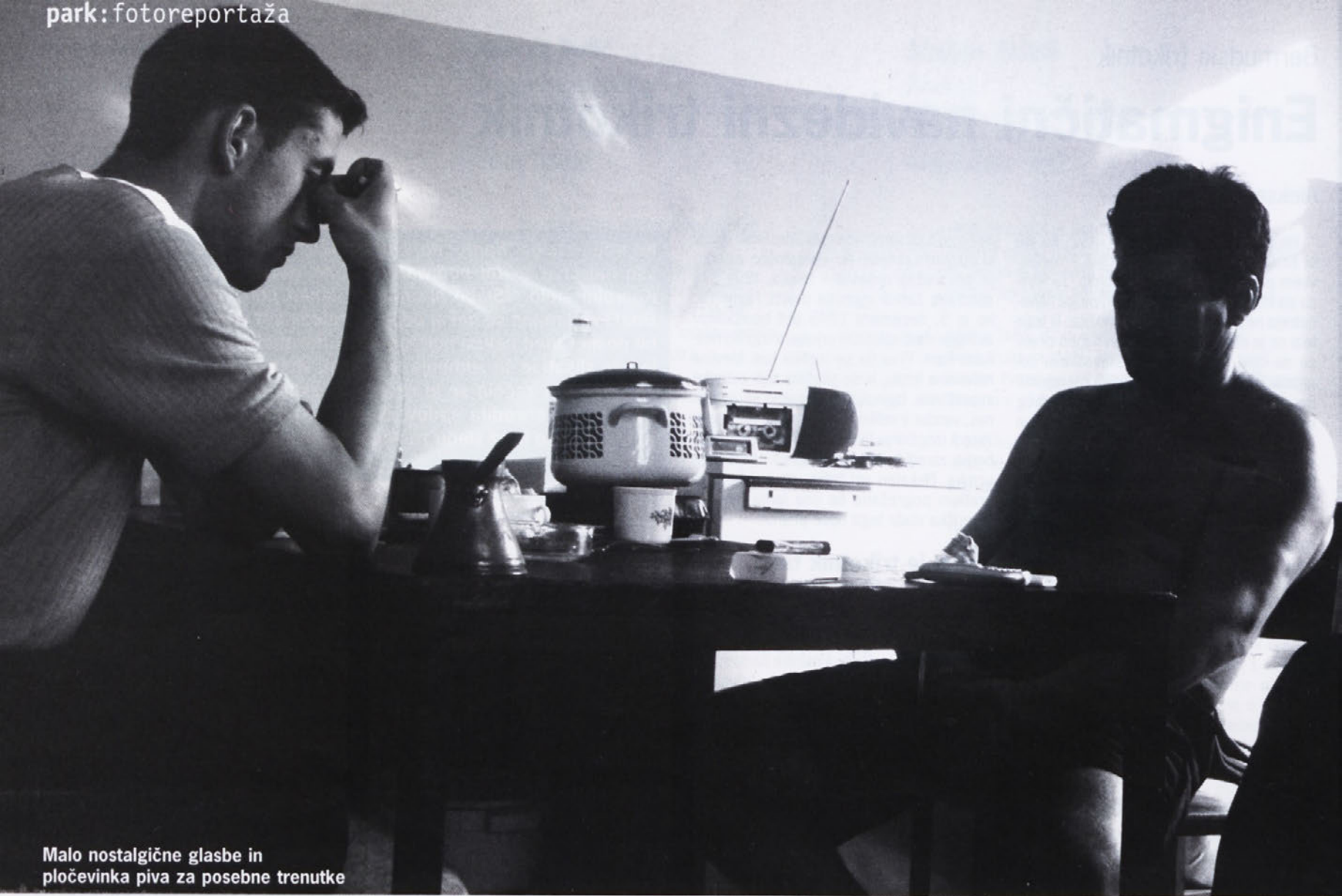
Znova na Bienalu oblikovanja

Uroš Lubej, foto: Žiga Virč

Parkove naslovnice, plod dela novomeškega arhitekta Iztoka Kovačiča, so bile med številnimi prijavljenimi deli že drugič sprejete na Bienale industrijskega oblikovanja. BIO 19 bo primerjalna razstava dobro oblikovanih slovenskih in tujih industrijskih izdelkov in celovitih vizualnih komunikacij. Razstava si za cilj postavlja predstavitev aktualnih tokov v sodobnem industrijskem oblikovanju, poudarek je predvsem na tistih izdelkih, ki iščejo odgovore na probleme današnjega življenja. In ravno to želijo biti Parkove naslovnice. Izražati in sooblikovati duh časa in postavljati aktualna vprašanja v njihovi večpomenski. Niso toliko klasične revialne naslovnice, saj imajo samostojno, včasih od vsebine revije neodvisno pomensko. Njihova končna podoba nastane z računalniško tehniko, občasno kombinirano s fotografijo, vse pa se začne s pogovorom na uredništvu, z idejo in s prvo skico.

Parkove naslovnice in drugi izdelki bodo na ogled od 15. septembra do 15. oktobra na Gradu Fužine v Ljubljani.

Malo nostalgčne glasbe in pločevinka piva za posebne trenutke

Novomeški gastarbajterji

Tekst in foto: Gea Gerstenhofer

Foesterjeva ul. 1, to je tam pri železniški postaji v Bršljinu. Stavba, ki ji rečemo samski dom, ker tam biva delovna sila iz

Bosne, Makedonije, Albanije, Slovaške ... Vedno se peljem mimo, a tokrat me je zamikalo, da pogledam notri. Ura je odbi-

la 17. Takrat se delavci vračajo iz gradbišč. Utrujeni, prepoteni, v roki vrečka s kruhom, sokom in kakšno pločevinko piva

za zvečer. Začudeni, da je prišla ženska v stavbo, takoj sprašujejo po namenu obiska, a kljub vsemu prijazni in gostoljubni. Sledila je kavica, prava bosanska, in zgodba dveh bratov iz Makedonije, ki sta tu že nekaj let. Pridno delata in skromno živita, da bi se nekoč lahko vrnila domov in se tam srečno poročila ... Večina, ki jih živi v samskem domu, so neporočeni, nekateri pa so doma za sabo pustili družino. Tja se vračajo bolj redko, enkrat na tri mesece ali še to ne, saj delajo od ponedeljka do sobote, včasih je delovna tudi nedelja. V kleti bivajo Slovaki, ti so prišli pred dvema tednoma, ne poznajo jezika nekdanje Jugoslavije, zato se držijo bolj zase. Zanimalo jih je, kje je stadion, da bi ob nedeljah hodili na nogomet. V ostalih nadstropjih živijo mešano, ne glede na nacionalno poreklo ali versko obarvanost. Pa se kar razumejo in tolerirajo med sabo, pravijo. Vsaka soba ima štiri postelje, miza, omara je prestiž, električni kuhalnik in TV, obešalnike za delovne obleke, kasetofon z obvezno kaseto najljubše narodne pevke (za »tužne dane«, pravijo). Po stenah izobešene razgaljene lepoticke kažejo na osamljenost in močno moško potrebo po ženski. Drugače se ne pritožujejo nad garaškim življenjem. Še vedno se znajo pošaliti, ko se po službi zberejo v eni izmed sob ob svoji glasbi, pijači iz domačih krajev in domačem tobaku. Samo še, če bi prišla kakšna mlada punca ... bi na oddaljene domače kraje skoraj pozabili.

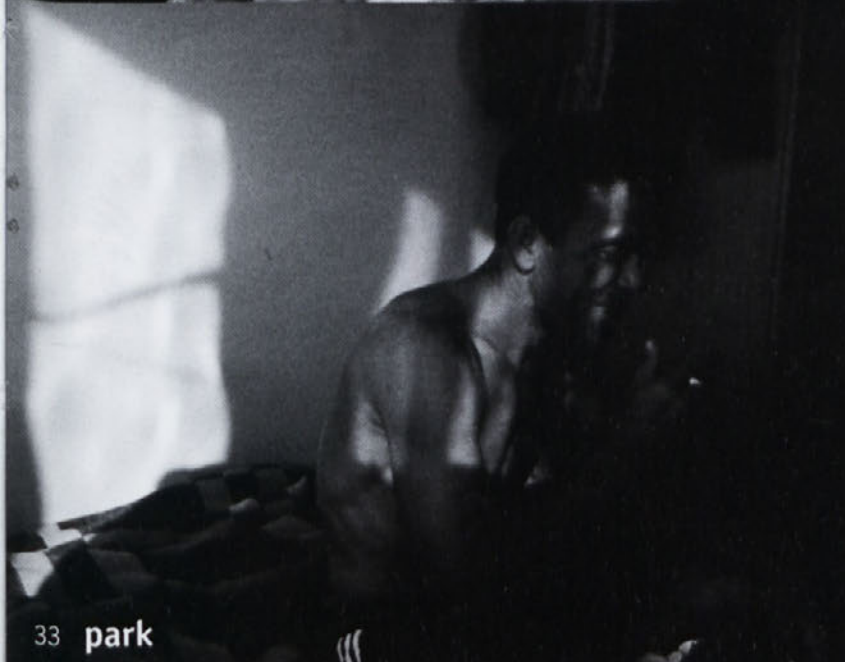
»Ti povem en vic o Muju in Hasu?«

Jutri pa spet nov delovni dan ...

Počitek po napornem delovnem dnevu

SNIFF vrača udarec

Simon Bizjak, foto: Boštjan Pucelj

Letošnja izdaja SNIFF-a je bila gotovo najbolj zahtevna doslej. Razloga ne bi iskal v obsežnosti festivala, ki se je razrasel prek meja obvladljivosti prve ekipe, čeprav tudi ta terjaja svoj davek. Ključne so bile nekatere druge stvari. Med njimi najbolj izstopa problem financiranja, saj letošnji festival ni imel finančnega kritja, kot je bila to praksa v prejšnjih letih. Ustanovitelj DNS je v projekt sicer še vedno namenil zajeten del proračuna, vendar pa se je kritju nenačrtovane izgube odrekel. Kar je gotovo edino smiselno, saj se mora po treh letih festival tudi finančno počasi postaviti na svoje noge. K sreči pa večjih težav ni bilo, saj so na podlagi dosedanjih uspehov festivala svoj kulturni interes v SNIFFu prepoznale občina, država in celo Evropa.

Igra je letos postala bolj kruta in pravljica požrtvovalnih zanesenjakov se s tem končuje.

Tak razvoj dogodkov je eno izmed najlepših priznanj, ki jih festival lahko dobi. Morda pa je še pomembnejšo zmago festival dosegel z lepim obiskom projekcij in delavnice. Tudi krstna izdaja SNIFF-a po SNIFF-u v ljubljanskem Kinodvoru je imela odličen obisk, navkljub težki konkurenci nogometnega prvenstva, Ane Desetnice in Jazz festivala s svetovnimi zvezdami na odru Križank. Festival se je torej z vsemi svojimi aktivnostmi konsolidiral, utrdil temelje in zgradil prepoznaven imidž ter se medijsko prebil med pomembnejše kulturne dogodke. Dogodke, ki lahko suvereno privabijo profesionalce, tuje in domače goste, katerega odpre kulturna ministrica ali obišče nizozemski veleposlanik.

Kot je že davno zapisal legendarni Ježek pa: "Zlato rado v ljudeh pohlep rodi". Daleč od tega, da bi gledal na SNIFF kot suho zlato, vendar ima očitno dovolj mikaven lesk. Vsaj za nekatere. Težavam, ki so spremljala letošnji festival, namreč kar ni bilo videti konca. Vse pa so imele praviloma isti namen: prevzeti ali vsaj okrniti festival, v katerega je bilo vloženi že nekaj tisoč ur prostovoljnega dela in več sto tisoč tolarjev lastnih sredstev ekipe, ki je festivalu zvesta že od začetka SNIFF-ovega štetja. Nekaj ur pred zaključno slovesnostjo in podelitvijo nagrad je čez mizo priletela celo 5 milijonov tolarjev težka ponuda za odkup festivala. Z nekaj tedensko distanco mi gre ob tem le še kislina na smeh, čeprav ponudba ni bila mišljena kot slaba šala, temveč je bila bolj kulminacija aktivnosti dveh članov ekipe, ki sta zadnjega pol leta sistematično rušila dobro atmosfero. S trohico razuma bi bilo lahko takim prostim strelcem jasno, da festivala ne moreš prevzeti ali kupiti kar prek šanka, saj za celim projektom stoji trdna ekipa, zaščitena blagova znamka, ustanovitelj, nekaj soorganizatorjev in močni partnerji. Nedoumljivo pa ostaja, zakaj si takšni veleurni preprosto ne omissijo lastnega festivala in tam dokazujejo svoje intelektualne premoči, marveč raje vohljajo naokrog in stikajo za lahkim plenom. Precej slabše kot novomeški festival, ki takim mrhovinarjem ni podlegel, pa jo je odnesel na primer ljubljanski PIFF, kateremu se je zaradi prevelikih pritiskov ustanoviteljica že po enem letu odpovedala.

Prav nič presenetljiva pa tudi ni javna zamera Filipa Robarja Dorina, katere glavni namen se zdi brezpogojno odrekanje kakršni koli javni funkciji ali vidnemu položaju in izpostavljanje dejstva, da je za novomeško kulturno in politično srenjo že lep čas neviden. Vse lepo in prav, Nerodno je le to, da si je za tarčo svojega manifesta izbral prav SNIFF, ki je na sceni šele tretje leto in z minulimi zamerami nima nič skupnega. SNIFF je zelo garaško (z večinomam prostovoljnimi, na trenutke celo humanitarnim delom) gradil sloves dobrega festivala in si gotovo ne zasluži trpkih besed nekdanjega direktorja Filmskega sklada RS, ki festivala ni podprl v času, ko je najbolj rabil finančno pomoč. Ob rojstvu festivala (v času, ko je Filmski sklad RS še vedno vodil prav Filip Robar Dorin) namreč Filmski sklad **NI** podprl SNIFF-a, to pa z utemeljitvijo, da zasnova festivala ne ustreza pogojem razpisa, kar je sicer paradoksalno, saj letos z isto programsko shemo festival ustreza celo evropskim kriterijem. Minule škode res ni mogoče popraviti, pa vendar SNIFF stopa naprej z optimizmom in pripravljenostjo na sodelovanje z vsemi, ki pokažejo interes po skupnem delu in kulturnem dialogu.

S tem pa se seznam nevšečnosti, ki jih je festival letos pretrpel, še zdaleč ne končuje. Važno pa je, da se je v enem tednu vseeno odvrtilo prek 150 filmov, ki jih v Sloveniji verjetno sploh ne bo več mogoče videti, da je Filmsko šolo Fabrika obiskalo nekaj mladih filmarjev, ki so se prijavi tudi na sprejemne izpite ljubljanske AGRFT, ter da je festival postal razpoznaven doma in na tujem. Ob podpori stroke, ki postaja vsako leto bolj neomajna, in močnih partnerjev (predvsem mestne občine Novo mesto in Društva novomeških študentov) pa čaka SNIFF lepa prihodnost.

Igra je torej letos postala bolj kruta in pravljica požrtvovalnih zanesenjakov se s tem končuje. Po treh letih odrekanja skopni entuziazem še tako zagnanemu študentu in štipendijo zamenjajo drugi prihodki, ki niso več tako redni in zanesljivi. Na ta račun pa SNIFF končno postaja profesionalni festival, v okviru katerega ni več prostora za neodgovorne in muhaste posameznike. Festival, ki si je prihodnost jasno začrtal že na začetku svoje poti in ki je velik del obljub izpolnil, še preden jih je zares izrekel.

(Simon Bizjak je direktor festivala SNIFF.)

Glasbe ne igraš, glasbo izražaš

Tekst in foto: Rasto Božič

1. maja, ko je Slovenija zaznamovala vrsta socrealističnih proevropskih proslav, je v novomeškem Kulturnem centru Janeza Trdine predstavil prvenec, ploščo z naslovom *Inner-Textures*, domači saksofonist po rodu iz Lešnice pri Novem mestu Igor Lumpert. Po koncertu sva spregovorila nekaj besed in se zatem čez slab mesec dogovorila za intervju, ki sva ga naredila (spet, kako simbolično) na dan pred praznikom državnosti. Trajalo je kar nekaj dni, da sva se našla in omenjena dne mi je z avtobusa na poti iz Ljubljane poslal SMS, da bo »štiri in deset« na avtobusni postaji. Tam sem ga počakal in ga s torbo in kovčkom za saksofon odpeljal k sebi domov, kjer sva v vrtni uti v družbi mojega psa in s pomočjo hčerkinega MP3 snemalnika (hvala, Metka!) posnela naslednji pogovor. Preden se ga lotimo, sledi nekaj osnovnih podatkov: Igor Lumpert, tenor saksofonist in skladatelj, se je rodil leta 1975 v Novem mestu, odraščal je na bližnji Lešnici, po osnovni šoli končal srednjo kemijsko, hodil v novomeško glasbeno šolo, kjer se je učil harmoniko in sam predsedal na saksofon. Zatem je v Ljubljani obiskoval delavnico Braca Doblekarja, za štiri leta odšel v avstrijski Linz, kjer je na jazz oddelku Konservatorija Bruckner študiral pri Dougu Hamondu, Adelhaldu Roidingerju in Harryju Sokalu. Pot ga je nadalje za štiri leta peljala v svetovni center jazz glasbe New York, kjer je obiskoval New School University, z učitelji kot so George Garzone, Reggie Workman, Buster Willimas, Billy Harper, Chico Hamilton in Chris Potter. Že na začetku študija leta 2001 je za promocijske potrebe posnel v glavnem lastne skladbe, ki so pri novomeški Gogi izšle kot njegov debitantski album. Tri mesece bo preživel doma, jeseni pa se vrača v New York. Veliko nastopa, bil je na turneji, nekaj dni pred pogovorom je nastopal v Ljubljani, dva dni zatem v istrskem Rovinju, odpravlja se v Berlin, pripravlja novo ploščo za špansko založbo Fresh-sound Records.

Na ovitku plošče berem v zahvali za »maksimalno vizijo zvoka, ljubezni in humanosti« naslednja imena: John Coltrane, Joe Henderson, Wayne Shorter, Lester Young, Coleman Hawkins, Bill Evans, Brad Mehldau, Theolonious Monk, Elvin Jones in Tony Willimas. Kaj ti pomenijo ta imena in zakaj jih navajaš?

V bistvu zaradi vpliva, zame je to neskončen vir, iz njihovega dela črпам najrazličnejše ideje in se od njih učim. So moji učitelji in vzorniki.

Kot je razvidno, sta glasba in z njo jazz zaznamovala tvojo življenjsko pot. Kako si pravzaprav prišel v stik z jazzom? Ali si imel pred tem že kakšno glasbeno izobrazbo, ali se kako drugače ukvarjal z glasbo?

Najprej sem kot vsi igral harmoniko. Hodil sem v glasbeno šolo k Zdravku Hribarju, osem let celo, nakar sem si med obiskovanjem srednje šole čez počitnice v glasbeni šoli izposodil saksofon, šel na nekaj učnih ur in zatem harmoniko povsem opustil ter nadaljeval kot samouk.

Zakaj te je saksofon tako pritegnil? Poznamo recimo zgodbo Jana Garbareka, ki je bojda po radiu slišal igrati Johna Coltrana in takoj tekkel v trgovino po saksofon. Kako je bilo s teboj?

Ne vem, to je bilo res v nekaj dneh. Začutil sem, da je to moj instrument, in z njim sem doma »rutil« okoli hiše. Na nacionalnem radiu sem začel poslušati oddajo V soju

žarometov in v njej slišal igrati saksofonista Sonnyja Rollinsa - kar sem se šele sedaj resnično spomnil (*smeh*). Dotlej pravzaprav saksofona v pravem smislu sploh nisem slišal.

Potem sem čez mesec dni začel igrati v novomeški pihalni godbi, sicer sem igral še čisto »mimo«, vendar za igranje na pogrebih to ni bila ovira. Pri tovrstnih muziciranjih smo se tudi izvrstno zabavali, saj je bilo v godbi več novomeških glasbenikov, recimo Radiojevič (Santana, op.avtorja) itd.

Kako je šlo potem naprej, kakšen je bil naslednji korak?

Takrat sem igral še z Mrtvaki (Društvo mrtvih pesnikov) in šel do Braca (Doblekarja). Spoznal sem ga po nastopu v Črnomlju, kjer je igral tudi on, in kmalu zatem začel obiskovati njegovo šolo. Po kakšnih treh letih sem v Ljubljani dvakrat neuspešno poskusil priti v srednjo glasbeno šolo in zatem po priporočilu Igorja Bezgeta (mariborski kitarist), ki je tam že študiral, odšel v Linz.

Kako je bilo z denarjem, kdo te je ta čas vzdrževal?

Sprva sem se financiral sam, saj doma niso bili nad mojim početjem najbolj navdušeni. Za preživljanje z igranjem še nisem imel zadostnega znanja. Počel sem razne stvari, tudi prodajal preproge v trgovini. Imel sem težave z jezikom, saj sem se moral nemščino še priučiti. Hotel sem igrati in temu sem moral podrediti vse.

Ali si zaprosil za kakšno štipendijo ali podobno pomoč?

Seveda sem, vendar na začetku nisem dobil ničesar. Šel nekaj časa, po kakšnih dveh letih, sem začel dobiti pomoč novomeške občine. Sicer pa se vsega težko spomnim. Proti koncu študija so se zadeve že začele urejati.

V Linzu si bil štiri leta?

Ja, tam sem dobil super znanje. Vmes sem igral tudi nekaj s Krunom Levačičem (vodilni hrvaški bobnar, tolkalec), kar je bila posebna izkušnja.

Kako je bilo po Linzu, ali si že takrat nameraval oditi v Združene države?

Ne, to sem nameraval že pred odhodom v Linz, saj pravzaprav druge poti ni.

Kaj se je dogajalo zatem? Kaj potrebuješ za tako šolo?

V glavnem le denar. Ko sem prišel na sprejemne izpite, mi je pomagal Reggie Workman (svetovno znani kontrabasist, poročen z Mariborčanko). Poravnati sem moral šolnino, nekaj denarja sem dobil od mesta Linz. Ker sem tamkajšnje šolanje končal z odliko in igral za njihov klub, sem brez prošnje dobil štipendijo 5000 dolarjev. Letna šolnina je znašala 24.000 dolarjev, kar je bilo težko zbrati. Nekaj je dala šola sama, del naše ministrstvo za kulturo in novomeška občina, novomeški Lionsi, ves čas mi je pomagal tudi slikar Jože Kumer. Vmes sem počel razne stvari, nastopal in opravljal različna honorarna dela, v računalniškem centru in podobno.

Kakšno je bilo življenje v New Yorku?

Tri leta in pol sem bil šoli. Veliko sem nastopal, že po šestih mesecih tudi z lastno skupino in glasbo. Če imaš avtorske posnetke, hitreje prideš do nastopa, in tako sem na hitro z najetimi glasbeniki posnel skladbe, ki so izšle kot moj prvi album. Snemali smo res na hitro in brez vaj, zaradi tega na posnetkih ni toliko »ognja«, kot bi ga moralo biti.

Med študijem si nekajkrat prišel domov in večkrat nastopal. Kako si videl prihodnost, kaj si načrtoval?

Doma nisem videl nobene prihodnosti, tukaj prave publike sploh ni ali je slaba. Jo je tudi zelo malo in mediji tovrstni glasbi niso naklonjeni. Ko sem z Jonathanom Blakeom igral na turneji po Italiji, sem opazil, da ljudje resnično poslušajo. Pri nas doma se ga večina »naseka«, in to je to, dostikrat. Z jazzom je težko, kot improvizator potrebuješ publiko, rabiš poslušalce. Pri nas ni prihodnosti, lahko si edino v big bandu (ljubljski Big band), nekaj napišeš in tam igraš za denar in se kaj dosti ne obremenjuješ. Da bi igral pravi jazz, brez ustrezne publike sploh nimaš pravega občutka. Pri nas razen peščice zanesenjaških glasbenikov nihče ne dela dovolj.

Počasi, ko sonce zaide, ko dnevno soparo zamenja svežina večera, ko se bobnarski komplet zasveti v odbleskih barvastih reflektorjev in na odru kluba zlato zasijejo prvi saksofoni.

Sedaj sva že pri oceni slovenskega prizorišča, nekaj skupin sicer imamo, nekaj se snema in nekaj minimalnega tudi izda, večina pa se vrti okoli Ljubljane.

Ljubljana pač. Predvsem ni povratne informacije, feedbacka, publike ni, vse je enako, ne glede na kvaliteto.

Kako razlagaš na primer ljubljanski jazz festival, ki je relativno dobro obiskan?

Zato ker to je »in«. Ljubljana je tako zlagana, sama fasada, ljudje se pridejo v glavnem kazat. Veliko so za tako stanje krivi mediji in ljudje jim preveč nasedajo.

Kakšna bi bila po tvojem mnenju primerjava med Ljubljano in Novim mestom, kjer se zadnja leta le nekaj premika. Dokaz je tudi tvoja plošča. Fantje se precej trudijo, izšla je vrsta jazzovskih plošč, nastal je jazz festivalček, skušajo ustvariti pravo publiko?

Tako je treba. Če še tega ne bi bilo ... tega je potrebno čim več. Večkrat sem nastopal na Ptuj, ves čas imajo koncerte in nenehno se nekaj dogaja. Zagotovo je v teh manjših krajih boljša publika, sicer maloštevilna, ampak bolj iskrena.

Prihodnosti zase doma ne vidim, sicer bi bilo po vsem, kar sem dosegel, smešno, če bi ostal tukaj. Mislim, da bom v tujini z glasbeniki, s katerimi sodelujem, uspel narediti še veliko stvari. Vsaj tako čutim. Sedaj doma čakam na ameriško artist viso, s katero bom tam lahko delal. Sicer rad prihajam domov in nastopam, vendar imam v Združenih državah večje možnosti. S špansko založbo Freshsound records se dogovarjam za novo ploščo, posnetki so že zmiškani. Veliko znanih ameriških glasbenikov je začelo prav pri tej založbi.

Kako drugače na splošno ocenjuješ stanje jazz v svetovnem merilu?

Po mojem je pravo to, da greš na koncert in se odlično počutiš, si brez besed in greš domov in ti je lepo. Ko sem prišel v New York, sem videl, da te glasbe še zdaleč ni konec in se izredno razvija. Pri glasbi je pomembna iskrenost. Če je zadeva iskrena, najde tudi poslušalca. Če ne misliš biti iskren, je boljše, da se glasbe sploh ne lotiš. Iskrenost mora seči do srca in tega po navadi pri lokalnih glasbenikih ne občutiš. Saj ni važno, da je ravno jazz, gre na splošno za glasbo.

Glasba je torej tvoja življenjska pot. Kaj bi rad s to glasbo dosegel, mogoče kaj tudi v duhovnem smislu?

Z glasbo prineseš veselje in radost na način, kot so to počeli že moji vzorniki. Če na primer omenim reklamni oglas za saksofon firme Selmer: pravi »Za vse, ki vedo, da se glasbe ne da izvajati, ampak izraziti«, nekaj takega.

Imaš »selmerja«? Kako je bilo z instrumenti, saj gre za velik strošek?

Sedaj imam dva saksofona. Pri prvem so pomagali starši, zatem se je pojavil nek denar in zatem še instrument z ugodno ceno.

Poglej, sedaj si star 29 let, v bistvu si že kar veliko naredil zase.

28 let. Sem sicer redkobeseden in težko vse to opisujem, z besedami mi ne gre najbolje. Ja, zase sem naredil veliko, zlezal sem iz ene take čiste anonime.

Dvakrat si že nastopil na ljubljanskem Jazz festivalu, potem dvakrat v sklopu Jazz abonmaja Cankarjevega doma, ali še nameravaš kaj podobnega?

Prihodnje leto naj bi zopet nastopil na Jazz festivalu v Ljubljani, vendar je to odvisno od organizatorja. Nastopam tudi v Avstriji, bil sem na turneji po Italiji, v drugih zasedbah sem do sedaj posnel dve plošči, na katerih so tudi moje skladbe. Čez poletje bom še veliko nastopal, vendar ni moj namen samo nastopati, ker ti to pobere veliko časa in energije.

Kako pa zasebno življenje, družina?

O tem ne razmišljam. Ne vem. Zaenkrat kaj takega ni v načrtu.

Dobro. Če se sedaj vrneva k vzornikom, ki sva jih omenila na začetku. Sonny Rollins te je prvi pritegnil? Katera imena se ti danes zdijo posebej pomembna?

Seveda, dosti jih je. Tudi Theolonious Monk, pa Bud Powell mi je všeč, Greg Osby in ti modeli. Potem Brad Mehldau, Mark Turner, eden najhujših mi je Robert Glasper, tudi Joe Lovano. Sicer pa je veliko odličnih bandov z lastnim zvokom.

Imaš za konec kakšen lep stavek, tak pameten in visokoleteč?

(tišina)

Lokalna party scena

Na partyje zaradi droge?

Dijana Matkovič

Lokalni DJ-ji so nam spregovorili o partyjih v Novem mestu in lastnikih klubov, o glasbi z dušo in o drogah ter nenazadnje o tem, kaj je mislil Franci Kek, ko je rekel »n'č tuc tuc«. **Dj Mate** prihaja iz Posavja, natančneje iz Jesenic na Dolenjskem. Z vrtenjem glasbe se je začel bolj intenzivno ukvarjati leta 98. Želja po tej vrsti ustvarjanja je nastala, ko so nekoč s prijatelji »po nesreči« zašli na nek party v Zagrebu in ga je to, kar je videl, predvsem pa, kar je slišal, popolnoma prevzelo. Konec lanskega leta je s prijatelji ustanovil društvo SOUND VISION, ki se ukvarja tako z organizacijo partyjev kot tudi koncertov in športnih prireditiv. Novomeščan, **Stripy D**, se z elektronsko glasbo ukvarja deset let. Na tekmovanjih Suport your lokal dj je bil večkrat v vlogi sodnika, drugače pa je leta 2000 tudi poučeval vrtenje elektronske glasbe v Patriotovi poletni dj šoli. Ravno v tej šoli se je didžejanja na začetku učil tudi trójti sogovornik, **Dj Gavió**. Od takrat teče že četrto leto, skupaj z leti pa naraščajo tudi njegovi glasbeni uspehi. V tem času je, ravno tako kot Mate in Stripy D, gostoval že praktično v vseh večjih klubih po Sloveniji in nekaterih v tujini. Gavió je tudi tonski tehnik Studia D.

Kakšna je bila prvotna »party scena« v Novem mestu?

Stripy D: 10 let nazaj scene ni bilo. Orali smo ledino, tako bom rekel. Bila je sicer neka diskoteka tu v centru mesta, kjer sem se moral prav kregati z ljudmi, da so nam dovolili kak nastop. Potem so bile tu še takšne in drugačne privatne zabave. Imel sem pa enega kolega iz Ljubljane, ki me je hitro potegnil v ljubljansko sceno, tako da sem videl, da to res obstaja, da ni to samo nekaj na MTV-ju ...

Pa kasneje, ste imeli kak svoj prostor za partyje?

Stripy D: Prva prava lokacija, ki smo jo imeli v Novem mestu na voljo, je bila Kapucinka. Mate in Cama (dj iz Posavja, op. p.) sta dostikrat gostovala pri nas, ekipa iz Brežic je vedno prišla in tudi mi smo šli vedno v Brežice. Od leta 99 do neke 2001 se je potem tudi pri nas dogajalo več na tem področju. Sedaj tega več ni.

Kaj se je zgodilo?

Mate: Ne vem, če bi znal to kdo povedati. Mislim, da se je za menjala generacija.

Ampak saj imamo nove generacije ...

Mate: Mladi se spreminjajo. Zgleda, da je zdaj bolj popularen hip hop in podobno. Pa tudi malo bolj komercialno je postalo vse skupaj, se mi zdi. Prej je bilo vse underground, vse na skrivaj ... Takrat je bilo še drugače. Se mi zdi, da gredo danes vsi na party zaradi droge, prej so prišli plesat, danes pa se hodijo drogirat. Vsaj jaz imam tak občutek.

Se je v povezavi z drogo spreminjala tudi glasba?

Mate: Glasba se spreminja vsak dan. Vsekakor ni enaka, kot je bila pred petimi leti, to ne ptegne. Glasba ima še vedno v sebi svojo dušo, ampak ljudje več niso isti.

Koliko je novomeška »party scena« razvita v primerjavi z drugimi, nekoliko manjšimi mesti v Sloveniji?

Gavió: V Sloveniji je nekaj podobnih krajev kot je Novo mesto, pa se tam recimo več dogaja. Lep

primer so Brežice, ki so zelo obiskane, ali pa recimo Hrastnik, ki velja za neko rudarsko mesto, pa sem tam vrtel v nekem majhnem prostoru, tako rekoč sredi gozda, pa so bili vsi tam, pride vedno ekipa in se žura. Ne vem, kaj bi bilo pravzaprav krivo, da Novo mesto ni razvito na tem področju ... Mogoče so velik krivec tudi lastniki klubov, ki nimajo primerne posluha za te stvari.

Kakšne bi bile prednosti in morda tudi slabosti, če bi Novo mesto imelo neko diskoteko z slovesom, kot ga je imela včasih zloglasna Ambasada Gavióli?

Stripy D: Novo mesto je pre-majhno za kaj takega. Problem je tudi v tem, da tukaj nimamo študentov.

Gavió: Mislim, da sploh ne potrebujemo nekega večjega kluba, ampak samo prostor, kjer bi se dalo delati z ekipo. Zato ne potrebujemo Gavióli.

Kaj pa Lokal Patriot? Tam se občasno odvijajo partyji.

Stripy D: Oni imajo sicer dobro začrtan kulturno-umetniški in glasbeni program, samo mene in moje kolege moti to, da zanamarijajo dolenske dj-je. Namesto nas raje pokličejo npr. DJ-ko iz Ljubljane in ji plačajo »polno tarifo«, nam bi najraje dali samo za pijačo. In potem gremo, jasno, tudi mi raje v Ljubljano.

Gavió: V Patriotu se res trudijo delati program za čim širši spekter ljudi, ampak se mi zdi, da pri elektronski glasbi delajo napako. Mislim, da bi lahko enkrat na mesec dobili svoj dan. Ogromno dogodkov je, ki se ne morejo primerjati z enim večerom, ki bi ga pripravili mi. Ne rečem, da bi morala ravno Stripy ali jaz vrte, saj imamo tudi druge DJ-je.

Povejmo še kaj o drogah na partyjih ...

(smeh in odklanjanje bližine diktafona)

No?

Stripy D: Pa saj ravno v tem je problem, ko v vsakem intervjuju napačno povezujejo droge in partyje.

Torej lahko razjasnimo, kako je s tem v resnici ...

Stripy D: Prav zaradi napačnih zaključkov je takšna negativna naravnost do partyjev.

Kakšni so ti zaključki? Na začetku ste ugotavljali, da se sedaj vsi hodijo na partyje samo še drogirat ...

Gavió: To je dejstvo.

Stripy D: Koliko je pa alkoholiziranih na cesti in smrtnih žrtev zaradi alkohola. Grdo bom povedal, ampak tisti dve žrtvi, ki na leto »krepnejo« na partyju, so minimum v primerjavi z ostalimi stvarmi. Moram tudi reči, da do sedaj še nisem videl, da bi se kdo na partyju pretepal, kar pa opažam na vsaki veselici ... Kar pa se drog tiče, tudi na Rock Otočcu jih vsaj četrta kadi travo. No, saj Rock Otočec je drugače čisto dober festival in vrtel sem že tam, drugače nimam pripomb.

Bo na Rock Otočcu tudi letos predel za elektronsko glasbo?

Gavió: Kek je rekel »n'č tuc tuc!« (smeh)

Stripy D: Ja, točno tako je rekel! Živčen je, ker je bilo na koncu več ljudi pri nas. Morali smo uga-sniti, ker so bili rockerji utrujeni in so šli spat ...

Gavió: Ja, ker ne jejo »cukrov!« (smeh)

Kakšni so načrti za prihodnost?

Stripy D: Ko se bomo lotili urejanja vseh teh papirjev, kot so to storili Mate in njegovi kolegi, bomo prijavi svojo DROP CHOP organizacijo. V Ljubljani se odpira studio, kjer bomo delali. V Sloveniji ne gre drugače, kot da si producent, pa še takrat je treba v tujino ...

Gavió: Želim si uspeti, tako kot vsi. Čeprav uspeh je relativen pojem. Pravzaprav najti svoj prostor v tej glasbi in da te ljudje spoštujejo in poslušajo.

Mate: V načrtu imamo čim več delati z našo SOUND VISION organizacijo, vzpostaviti stike z drugimi društvi in organizacijami po Sloveniji. Drugače pa kmalu doma odpiram studio.

Infopark - napovednik za julij in avgust

do 30. julija

FORMA VIVA - mednarodni kiparski simpozij. Sreten Milatovič (Srbija in Črna gora), Nicolae Seaptefrati (Romunija), Boštjan Drinovec (Slovenija). Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki.

do 29. avgusta

MIHAJLO J. HARDI: IKONE - razstava ikon in predstavitev grkokatoliške zgodovine Žumberka. Lapidarij Galerije Božidar Jakac.

do 29. avgusta

POGLED 3 - tematska razstava na temo dolenske likovne umetnosti. Lamutov likovni salon, Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki, vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure, vstop prost.

do 5. septembra

JOŽE MARINČ, STOPINJE. Nekdanja samostanska cerkev, Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki, vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure, odrasli 600 sit, otroci 300 sit.

Četrtek, 22. julij

KUD VESEL TEATER - ulična igra. Avtokamp DolenjskeToplice, 21.00, vstop prost.

Petek, 23. julij

CHANSON RUSSE - koncert. Alternativen projekt na osnovi tipične meščanske ljudske glasbe. Knjigarna Goga, 21.00, vstop prost.

DUBSYSTEM - DJ večer. LokalPatriot, 21.30, vstop prost.

Sobota, 24. julij

TOPLIŠKA NOČ - prireditev. 16.00 - gledališče/otroška igra, 17.00 - nastop folklornih skupin, 20.00 - koncert / Zmelkoov, Res Nullius in Podžlejn. Dolenjske Toplice, vstop prost.

BOBNARS UNITED - koncert. Skupina, inspirirana z afriškimi ritmi. Park EU, 21.00, vstop prost.

Torek, 27. julij 2004

SLIKARSKI TRENUTEK - razstava. Razstava likovnih del in nastop skupine Tihožitje. Hudičev Turn, 20.00, vstop prost.

Četrtek, 29. julij

FORTUNA DESPERATA - koncert srednjeveške in renesančne glasbe. Kapiteljska cerkev, 21.00, vstopnina: ni podatka.

Petek, 30. julij 2004

BANJALUČANKE - koncert. Etno, zimzelene melodije svetovne uspešnice ženskega pevskega zbor. Atrij Proštije, 21.00, vstop prost.

TILIS 24 CARAT BLACK GROOVES - tematski dogodek. Rola Tilen Š. LokalPatriot, 20.00, vstop prost.

LUCE FERRINI s čembalisti - koncert. Cerkev sv. Ane v Dolenjskih Toplicah, 20.15, vstop prost.

Sobota, 31. julij 2004

RUSKI PRAVOSLAVNI PEVCI - koncert. Koncert ruske cerkvene glasbe 16. in 17. stoletja. Fračiškanski trg, 21.00, vstopnina: ni podatka.

Torek, 3. avgust

CORTESIA - dvorni plesi in glasba renesanse. Atrij proštije, 20.00, vstopnina: ni podatka.

Četrtek, 5. avgust

AKADEMIA MUZYCZNA W KRAKOWIE - koncert klasične glasbe. Kapiteljska cerkev. 21.00, vstopnina: ni podatka.

Petek, 6. avgust

UGLAŠENI ZA POLETJE: PESMI MEDITERANA - predstavitev ljudskih pesmi. Knjigarna Goga, 21.00, vstop prost.

Sobota 6. avgust

RUSKI PRAVOSLAVNI PEVCI. Nekdanja samostanska cerkev, Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki, ob 21. uri, 2500 sit.

Od 16. do 21. avgusta

JAZZINTY JAM SESSIONS. LokalPatriot, 21.30, vstop prost.

Četrtek, 19. avgust

JAZZINTY GOGA LATINO BAND. Knjigarna Goga, 19.30, vstop prost.

Petek 20. avgust

JAZZON 2004 - skladateljska nagrada Jure Pukl "Jazzon" Quintet. Izvedba šestih najboljših skladb z natečaja za skladateljsko nagrado Jazzon in svečana razglasitev zmagovalca. Muzejski vrtovi, 20.00, vstopnina: ni podatka.

Sobota 21. avgust

ZAKLJUČNI KONCERT JAZZINTY. Muzejski vrtovi, 20.00, vstop prost.

ZORAN PREDIN & ŽIVE LEGENDE in THE FOOL COOL JAZZ ORCHESTRA **NA KRILIH PRVEGA POLJUBA.** Dvorišče Galerije Božidar Jakac, Kostanjevica, ob 21. uri, 3500 sit, predprodaja 3000 sit.

26. in 27. avgust

MUZEJSKI VRTOVI - poletni festival glasbe in poezije. Muzejski vrtovi, 20.00, vstop prost.

Sobota 28. avgust

NOČ NA KRKI. Zaključek novomeških poletnih večerov. Splavarjenje nenavadnih plovil, koncert skupine Kostelci - tamburaškega orkestra Prifarski fantje, Novomeška godba ter modna revija. Loka, 20.00, vstop prost.

3. september

PARK LIGA. Turnir za dame in gospe. Odbojka na mivki, mali nogomet, košarka, plezanje.

9. julija je v okviru Novomeških poletnih večerov v mestnem gozdu Ragov log gostoval priznani slovenski orgličar **MIRO BOŽIČ**.

Od 1. do 3. julija je na različnih lokacijah v mestnem jedru potekal prvi festival pouličnega gledališča **RUDI POTEPUŠKI**. V organizaciji Založbe Goga in pod modrim vodstvom Sandre Hrovat Grum se je zvrstilo deset dogodkov in napoveduje se, da jih bo čez eno leto še več.

23. junija je MO Novo mesto odprla **PARK EVROPSKE UNIJE**, hkrati pa tudi novo otroško igrišče v njem. Ob otvoritvi so številne otroke zabavali glasbeniki, klovni, animatorji in lutkarji.

skupina DNŠ

LokalPatriot

ZALOŽBA GOGA

infoTočka

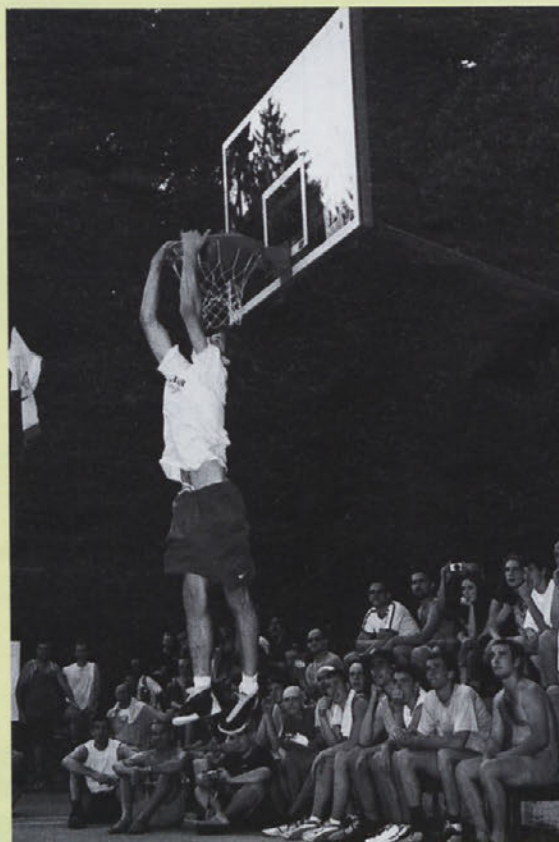
Infotočka DNŠ
Prešernov trg 6,
8000 Novo mesto

tel. 07 3374 374
www.novomesto.info
info@novomesto.info

vir:

Od 10. do 12. junija se je na Muzejskih vrtovih odvijal prvi lutkarski festival **GUNCL FEST** v organizaciji novomeškega Taus Teatra. Tri dni, šest predstav: skupina Labirint iz Ljubljane, LG Tri iz Kranja, Barbara Bulatovič iz Ljubljane, LG Koruzno zrno iz Slov. Bistrice, skupina UŠ iz Ljubljane in Taus teater. Jeseni se bo zgodba po željah organizatorjev nadaljevala z malim lutkovnim odrom v Narodnem domu. V letu 2005, ob 100-letnici smrti Janeza Trdine, Taus teater načrtuje tudi spektakularno zaokrožitev trilogije Zgodbe z Gorjancev.

19. junija je v Dolenjskih Toplicah potekal že deseti **TURNIR TROJK** z več kot 200 udeleženci. V glavni kategoriji so zmagali Odpisani, pri pionirjih Spider man, pri osnovnošolskih Pšemeki, pri veteranih pa Dream team. Organizatorji, Košarkarski klub Dolenjske Toplice, naslednje leto napovedujejo še enajsto ponovitev, že jeseni pa se obeta nova velika rekreativna prireditev **PARK LIGA**. Turnirji v košarki, odbojki na mivki, plezanju in malem nogometu bodo potekali 3. septembra v športnem parku Loka.

Od 28. junija do 3. julija se je četrtič zapored na različnih lokacijah v novomeškem mestnem jedru odvijala **POLETNA FOTOGRAFSKA DELAVNICA FOTOPUB**. Številna predavanja, razstave, tribuna in večer dokumentarne fotografije so v Novo mesto privabili 25 uka željnih fotografov, ugledne mentorje: Leonie Purchas iz V. Britanije, Beso Uznadze iz Gruzije, Meta Krese, Bojan Breclj, Jože Suhadolnik, Borut Peterlin in Joco Žnidaršič iz Slovenije. Delavnica je letos poleg mentorskega dela obsegala tudi predavanja, javno tribuno, večer dokumentarne fotografije in številne razstave po novomeškem mestnem jedru. Zavod LokalPatriot, ki pod vodstvom B. Peterlina organizira festival, naslednje poletje načrtuje nadgraditev te nacionalne fotografske delavnice v regionalni fotografski festival.

26. junija se je zaključil tretji **FESTIVAL KRATKEGA FILMA SNIFF**. 150 filmov, izobraževalna delavnica in predavanja so privabile prek 2000 obiskovalcev. Nagrado občinstva so prejele Majhne stvari Daniela Greavesa, nagrado strokovne žirije je prejel film Brezglavi mož Juana Solanasa, nagrado strokovne žirije za najboljši študentski film pa je prejel Kontrolor Petra Vogta. Drugo leto novič v Novem mestu.

24. junija, na dan, ko so naši predniki z ognjenimi obredi želeli prepričati Sonce, da ohrani svojo moč, je društvo Naprej Nazaj organiziralo **KRESOVANJE** na Marofu. Poleg užitka ob kresu so bili obiskovalci deležni še nastopa folklorne skupine Kres, nastopa virtuozov z ognjem in animacije cirkusantk iz Ljubljane. Naslednji projekt društva bo sejem rokodelcev in obrti 12. septembra na Glavnem trgu.

ROCK OTOČEC, 9. do 11. julij: vrnitev v blato ... pardon ... raj ...

TV Novo mesto, d.o.o.
Podbevškova 12
tel.: 07/39 30 860
trženje: 07/39 30 872
faks: 07/39 30 870
e-pošta: uredniki@tv-nm.si

Radio Krka
106.6 MHz

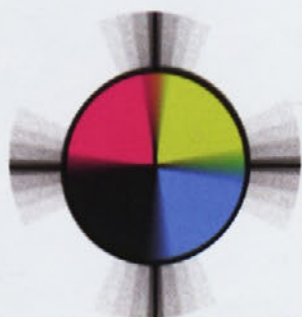

radio
max
87.6 & 88.9

grafika
novo mesto d.o.o.

- Grafična priprava za tisk
- Osvetljevanje filmov **B2**
- Skeniranje diapozitivov in negativov **A3**
- Računalniška montaža - impozicija
- Barvno fotokopiranje
- Barvno lasersko printanje **A3**

Ljubljanska cesta 42
Tel.: 07 30 20 220, 07 30 20 221
GSM: 041 348 718, 031 377 165

HEIDELBERG

Big Foot Mama

Sing, Nika Records 2004

Pravijo, da se Big Foot Mama z zvokom vrača k lastnemu zgodnejšemu obdobju, kar bodo bolj presodili zagreti »feni« skupine, sam, priznam, to nisem, zato sem se odločil peti redni album skupine z naslovom 5ing le opisati, kot sem ga doživel, točneje slišal.

Big Foot Mama deluje neke od leta 1990 naprej, s prvim albumom Nova pravila je postregla leta 1995, sledil je leta 1997 Kaj se dogaja, temu 1999 Tretja dimenzija in Doba norih 2001, lani smo dobili še The Best Of.

Zadnji izdelek, novi album »Petin«, je sestavljen po zelo enostavnem principu. Kratek instrumentalni uvod, osem udarnih pesmi, dve baladi in dodatek z gostom, v tem primeru Petrom Lovšinom. Glasba več ali manj navaden pop rock, ki se skuša prodati za kaj tršega, vendar je to vse, kot bi rekli »stari rockerji«, zgolj le rock'n'roll. In če to glasbo gledamo skozi zahtevnejšo prizmo okusa, najdemo še manj. Glasbo, ki z malo domišljije, če že ne navdušenja, služi le zabavi, kar pa je končno tudi eno izmed poslanstev glasbe. V tem primeru jo krasijo plehka besedila, nezahtevna glasbena oprema in izvedba, najdemo še kakšno pesmico za na radio tipa »Vrn' se k' men« (??), mogoče še kakšen potencialni radijski hit za jesen, pa smo pri koncu. Ne še čisto, na koncu je bonus dodatek, nova verzija italijanske partizanske revolucionarne pesmi Bandiera rossa, ki so jo pred dvajsetimi leti priredili in posneli Pankrti s Petrom Lovšinom. Nova različica prinaša novo kitico. Ni več »eviva comunismo« ampak »eviva anarhismo e la liberta«, pač sprememba časa primerna.

Snemali so v Studiu Tivoli in Garbage, produkcija, miks in snemanje je delo Dejana Radičevića, ki je med drugimi imel opravka tudi s Sidharto itd., kar je že druga zgodba.

*ovitek 3, plošča 2

Rasto Božič

Katalena

Babje leto, Dallas 2004

Lani na Koupafestu, letos na Rock Otočcu, če ste obakrat Kataleno zamudili v živo, sta vam sedaj na voljo plošča, prva že leta 2001 pri ZKP izdana (Zgodbe in nova, letošnja, za založbo Dallas Babje leto.

Zakaj babje leto ali mogoče s tujko »indijansko poletje«? Tisti topli dnevi okoli svetega Martina, tik pred nastopom zimске zmrzali? Se zadnji topli dihi jeseni ujeta v najlepše barve, preden se usuje listje in nastopi zima in z njo mitska smrt. Je to Katalena, je to njena glasba? »Ne,« pravi gospodična v tople jesenske barve odeta Katalena. »Naše poletje se je res začelo leta 2001, vendar še vedno traja. Odtod Babje leto.«

No, začelo se je nedaleč od nas v nekakšni glasbeni delavnici v vasi Črmošnjice na robu Bele krajine, nedaleč od Dolenjskih Toplic ali Semiča, odvisno, s katere strani prihajate. Od takrat je v slabih treh letih obstoja Katalena postala uveljavljeno in cenjeno ime slovenskega glasbenega prostora.

Časi enostranskega in strogo akademskega tolmačenja slovenske ljudske zapuščine so na srečo preteklost, vendar (sic!) ne preveč oddaljena. Slabi desetletji nazaj je bilo vsako tolmačenje ljudske godbe, ki se je oddaljevalo od podajanja pevskih zborov, bogokletno ter prepuščeno zgolj na milost ali predvsem nemilost narodnozabavnim ansambli. Danes je nasprotno čas prepoda in vnovičnega iskanja korenin naše ljudske glasbe, čas reinterpretacije in spajanja s sodobnimi glasbenimi stili. Katalena je v vsem tem le del mozaika, njena glasba ali početje vsekakor ni vsem všečno, vendar na splošno sprejemljivo in za generacije, na katerih Evropa stoji zabavno ter zanimivo. Kaj torej prinaša novi album Babje leto?

Posnet na Koroškem v slovenjegraškem studiu Melopoja, snemalec Janez Križaj in zasedba z vsem ostalim navedena na ovitku (zato tudi je!). Nova plošča prinaša najst skladb, 4 prekmurske, 3 belokranjske, 2 koroški in 2 gorenjski, od tega tri instrumentalne teme. Če bi imeli še primorsko, bi to bila Slovenija v malem. Slovenija, kakršno redko slišimo in je nismo vajeni, vse skupaj v sedaj, po drugi plošči to že lahko rečemo, prepoznavnem stilu Katalene, katere pevkava Vesna Zornik je še vedno glavni adut skupine.

Plošča sicer v celoti ne deluje preveč veselo, mogoče je izbor tem le preveč žaloben, prav tako pri poslušanju ponekod zbone »štrikanje« s kitaro (ampak tega smo vajeni že s prve plošče), tudi priredbe s klarinetom sčasoma postanejo enolične in monotone. Še gost s saksofonom, Mariborčan Vasko Atanasovski, tega ne more rešiti. Na splošno je vtis dober in konča se veselo z Rožmarinom.

*ovitek 3, plošča 3/4

Rasto Božič

Alanis Morissette

So-Called Chaos, WB/Maverick/Nika 2004

Da ne bi kdo menil, kako se z plankani ukvarjamo le z domačo glasbo, imamo tokrat v Tlačenki eminentno gostjo, znamenito kanadsko glasbenico, pesnico in pevko Alanis Morissette z novim studijskim albumom za Madonnino založbo Maverick.

Alanis je leta 1996 s tretjo ploščo Jagged Little Pill postala svetovna

super zvezda in dobila zanjo več nagrad grammy, med njimi za album leta. Njen sloves brezkompromisne in osebno izpovedne, cinične ter včasih zagrenjene glasbenice se je z vsako novo ploščo le potrjeval. Sledilo so še štirje studijski in koncertni album, letos že streže z novim So-Called Chaos.

Njena zvezda danes pri njenih tridesetih ne sveti več tako sijajno kot leta 1996. Okus se pač spreminja, generacije z odrasčanjem ali staranjem posegajo za novo glasbo in podobno. Vendar Alanis ne skriva, da je zopet srečna in zaljubljena, njen novi album je dokaz. Zopet je iskrena, samozavestna in taka kot smo jo pred leti spoznali. Njena glasba je spet brez predsodkov, za podlago ji še vedno služi melodični rock, ki na trenutke postane oster in trši, včasih zaide celo v nežno občutje folk-rocka. Nekaj je tudi elektronike, vendar le za občutek, ponekod koketira s hip-hopom in večkrat dodaja celo ščepce Indije, kar smo, čeprav bolj posredno le v besedilu, čutili že na njenem prejšnjem izdelku.

Album s poslušanjem sproža več asociacij, vrstijo se teme: uvodna udarna Easy Street; odlična melodična Out Is Through - morebitna uspešnica; ritmična Excuses; zapeljiva Doth I Protest Too Much; z Indijo oplemeniten psihadelična z gostom na sitarju Knees Of My Bees; naslovna So-Called Chaos, zopet je prisotna indijska ritmika; še ena melodična Not All Me; zatem umirjena This Grudge; kritična Spineless in zaključku, tudi prvi single, ki ga uho ujame šele po več poslušanjih, Everything.

Skratka, Alanis Morissette se vrača skozi velika vrata, album je izpoveden, sočen, sodoben ter dinamičen in niti za trenutke dolgočasen. Vendar to še ni vse, prinaša tudi CD rom s filmskimi posnetki koncerta, filmskim zapisom snemanja plošče, posebno akustično izvedbo pesmi This Grudge in še povezave s filmi in video posnetki.

Kaj se čakate?

*ovitek 3, plošča 5

Rasto Božič

Edo Maajka

No sikiriki, Menart 2004

Dve leti po izdaji prvenca Slušaj mater, je Edo Maajka vnovič navdušil z albumom No sikiriki. Ta težko pričakovani CD je bil že v prvem tednu prodaje dobesedno pograbljen, saj se je prodal v rekordnih 5000 izvodih, s čimer si je simpatični MC

prislužil srebrno plato in nominacijo za album leta na Hrvaškem.

Maajka, kar v osnovi pomeni osebo, ki ima rada ljudi, se je rodil leta 1978 v Brčnem, a od 1992. živi na Hrvaškem, saj ga je vojna vihrala, ki je takrat divjala po Balkanu, prisilila, da zapusti Bosno. Tako je v njegovi glasbi povečini prisoten vpliv odrasčanja v vojnem času, pomanjkanja služb in denarnih sredstev ter problem begunstva in odseljavanja iz matične države nasploh. Vseh teh tematik, kljub temu, da so resne, pa se loteva z neizmerno duhovitostjo, tistim južnjaškim zabajantskim humorjem, ki ga poznamo tudi iz filmov, ki so prišli iz Balkana.

V poplavi hip hop zgoščenk, ki so velikokrat dolg samospev o pomembnosti izvajalca, so še kako dobrodošle zgodbe, katerih oporna točka ni diskusija o barvi spodnjih hlač izvoljene. Edo Maajka ima povedati vse kaj drugega. Na novem CD-ju se v komadu Dragi moj Vlodo, »loteva« hrvaških politikov in precej ostro obsoja sistem, ki ne zagotavlja služb. Kliše je razmišljanje o neiskrenosti med ljudmi in vsesplošnim povzdigovanjem materialnih dobrin nad duhovne vrednote. Komad No sikiriki je poskus gledanja na življenje z bolj pozitivnimi očmi, kljub temu da obstajajo situacije, ki ga močno žalostijo. To nam najbolj opiše v komadu Mater vam jemem, v katerem govori o ljudeh, ki imajo po vojni drugačen pogled, govori o njihovih porušenih hišah: ».../A nema ratne nevjere, što more unišiti temelje - onaj korjen kuaze, u kojem su naše duše .../«

Poleg tega najdemo na CD-ju nekaj pravih adrenalinskih bomb, zgoščeni v komadih Ne-mo-žeš in Ožeži. Gre za izredno hiter rap z ravno tako hitro in stopnjujoče se instrumentalno podlago. Pravzaprav se najde za vsakega nekaj, pa vseeno je nov CD, kot pravi Edo, »mnogo žeščji« in manj komercialen od prvenca.

Ta, po mnenju mnogih ena najboljših hip hop mojstrov in naših bližnjih okolici, je vsekakor vredna temeljitega poslušanja!

*ovitek 4, plošča 5

Dijana Matkovič

Popolnoma moje

POGLED 3. Pogled na likovno umetnost Dolenjske, Bele krajine in Posavja

Galerija Božidar Jakac, Lamutov salon,

Kostanjevica na Krki

9.7. 2004 - 29.8. 2004

Iztok Hotko

Bienalne in podobne - časovno zamejene - velike umetnostne razstave so v svetu že vrsto let stalna praksa in eden glavnih načinov prezentiranja umetniške ustvarjalnosti. So gotovo posledica hiperprodukcije in komercializacije likovne umetnosti, ki smo ji priča od konca šestdesetih let naprej, ter eden izmed načinov, s katerim želijo velike zahodne umetnostne ustanove popularizirati sodobno umetnost. Po drugi strani pa so takšne prireditve priložnost, da se heterogena sodobna umetnost, katere bistvena značilnost je pluralizem stilov, zvede na nekakšen skupni imenovalac in skozi selekcijo postane nekoliko bolj obvladljiva oziroma hierarhizirana. Nalogo arbitra prevzemajo mednarodni zvezniški kuratorji, ki s svojim izborom in nujno osebnimi afinitetami določajo trende, kanonizirajo posamezne avtorje in s tem posledično vplivajo na nadaljnji umetnostni razvoj in premike na trgu. Takšna umetnostna politika, ki sloni na poziciji kapitala in moči je vsekakor lahko sporna, dejstvo pa je, da je inherentna umetnostnemu sistemu poznega kapitalizma in da se kljub raznolikim problemom na koncu vedno izkaže kot instrument regulacije umetniškega trga.

Glede na to, da v Sloveniji umetniški trg še ni vzpostavljen, oziroma da se že več kot desetletje vzpostavlja, so takšne manifestacije predvsem v izvorni funkciji pregleda sočasne likovne produkcije, kot je znana še iz časov t. i. salonov. Zdi se, da Pogledi funkcionirajo ravno na tej ravni. Za razliko od vzornika - U3 (Trienale slovenske likovne umetnosti), ki poteka v produkciji ljubljanske Moderne galerije in se skuša približati zahodnim zgledom s selektorskim kritičnim izborom, kjer kustos izbere avtorje, ki po njegovem zaznamujejo časovno obdobje treh let in ustrezajo *zeitgeistu* zaradi neke svoje posebne značilnosti, in kjer je izbor, že po definiciji, stvar okusa ter kot tak vedno znova izziva javne polemike, pa se zdi, da Pogledi funkcionirajo na drugačen način. Razstava temelji na konceptu celovitega pregleda umetnosti določene regije in njenega *genius loci*, in ne na kritičnem izboru selektorja. To kaže na nekoliko zaskrbljujoče dejstvo, da JV delu Slovenije primanjkuje prepoznanih avtorskih osebnosti, saj je "izbor" tako rekoč obsojen na vedno ista imena. Te situacije se je z omembo v spremnem zapisu v katalogu zavedla že kustosinja, ki je bila zato že v drugi "strogo" likovni izdaji Pogledov (Pogled 2 je bil namenjen arhitekturi in oblikovanju) prisiljena začitati tematski okvir (ki je sicer za takšen koncept nekoliko ohlapen), drugače bi verjetno opazovali ponovitve prve razstave. Vsekakor je časovno obdobje dveh let prekratko, da bi se lahko pokazali bistveni premiki in preobrazbe v umetnosti Dolenjske z Belo krajino in Posavjem.

Na nek način se torej letošnji Pogled že preveša v skupinsko tematsko razstavo. Kustosinja je izbrala temo "Popolnoma moje" in s tem podellila razstavi več vsebinskih konotacij. Po eni strani aludira na fetišizacijo artefakta, na problem umetniškega dela kot prodajne dobrine, saj naj bi umetniki razstavili tista dela, od katerih se naj ne bi želeli ločiti oziroma jih ne bi želeli prodati; po drugi strani pa je vloge kustosa prepustila umetnikom samim, saj so sami izbrali dela, ki so postavljena na razstavi in bili ob tem tudi zadolženi za argumentacijo svojega izbora. Zdi se, da je v tem pristopu vpletena tudi problematizacija v zadnjem času vse močnejše vloge kustosa v umetnostnem sistemu, ki gre na škodo "neposrednih" kreatorjev umetnosti.

Ob razstavljenih delih lahko ugotovimo, da večinoma ostajajo v kontekstu tradicije in individualnih mitologij. Evidentno je prevladujoče zanimanje za abstrakcijo in tradicionalno modernistično poetiko. Ob že znanih imenih dolenske likovne scene, ki ustvarjajo sintetična in kompleksna dela ter vztrajajo v svojih osebnih umetniških poetikah in idiomih (Marinč, Kumer, Orač ...) so še posebej zanimiva dela mlajših umetnikov, ki se na Pogledih predstavljajo prvič. Večinoma so predstavljeni tisti, ki vztrajajo v klasičnem slikarskem mediju ter se zaradi te pozicije soočajo z modernističnim poljem, ki ga sicer poskušajo razkleniti, ne da bi se dokončno odrekli njegovim premisam. Vzpostavljajo ga kot živo, kompleksno in notranje protislovno vizualno telo (Damjana Stopar, Uroš Weinberger, Nataša Mirtič). Drugim gre za to, da ta pravila dekonstruirajo, deformirajo in si tako omogočijo izstop iz zamejenega okvira. Poudarjajo protislovja znotraj dela ("aktivni rob" slike, rezi in heterogenost, kot jih prakticira Igor Papež) ali širitev dela v prostor, ko se slika spremeni v prostorsko instalacijo Mateje Kavčič. Zelo posrečena je postavitev dveh predstavnikov fotografskega medija dveh različnih generacij, ki "sublimira" v antagonistično kreativno napetost. Lepo je vidna razlika in dojemaju fotografije med starejšim, Bojanom Radovičem, čigar delo Ptica trdno stoji na pozicijah eksperimentalnega modernizma in preizprašuje ontološki status fotografije kot umetniškega medija, ter na drugi strani mlajšim, Borutom Peterlinom, ki z delom Trenutek izkazuje notranjo zavezanost narativnosti, novemu realizmu in intimni "mali" osebnih zgodb. Na koncu velja kot presežek omeniti tudi inovativno zunanjo podobo razstavnega kataloga, ki jo je zasnoval Jurij Kocuvan.

Pogled 3 je gotovo razstava vredna ogleda, koncept pa bo moral doživeti tudi kakšno osvežitve. Za zdaj ostaja predvsem informativni pregled "klasične" likovne produkcije JV Slovenije v obdobju dveh let, ki pa se je, kot kaže, že izčrpal. Dodatno svežino bi lahko dobil z ožjo in natančneje definirano tematsko zasnovano, z vabilom gostujočih selektorjev in t. i. pogledom od zunaj, morda z že začeto diferenciacijo likovnih zvrsti na Pogledu 2 in s tem v zvezi vključevanjem drugih medijev in umetniških praks (video, performans, body art ...), ki bi posodobilo percepcijo umetnosti in vključilo njene sodobne procese, ki se kažejo v izginjanju umetniškega dela kot samozadostnega in nespremenljivega objekta ter širjenju v socialne in virtualne prostore.

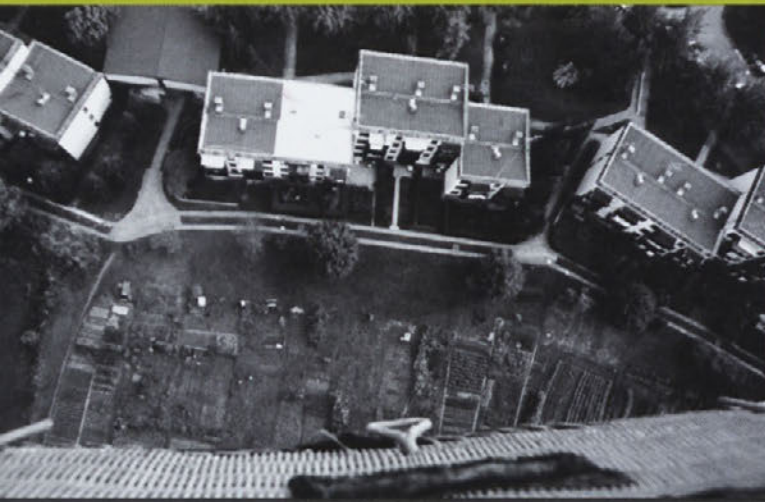

FOTO: BOŠTJAN PUCELJ

V sedma nebesa samo z balončkom ...

Hvala bogu za prijatelje. Res. Tole zapišem brez cinizma. Če te že za kaj ne potrebujejo ali pa če jim že ne rabiš narediti kakšne usluge, znajo biti koristni. Ali pa ti njim, jasno. Mene večkrat pokličejo, ko želijo igrati šah in jim recimo manjka kmet ... Prijatelji so kul. Recimo, moj prijatelj, za potrebe tokratnega Xtreme ga imenujemo Tomaž, je ena takšna dobričina. Malo pred lanskim božičem se je recimo zaljubil v eno bejbiko. Ki mu je ljubezen vračala. In za božič, ko pošteni ljudje ne delajo, se je odpravila domov. Nekam v Bono. In je mojega prijatelja Tomaža prešinila briljantna ideja, da bi ji na avtobus, preden prevozi mejo v Bregani, prinesel čokolado. Kar tako. Iz ljubezni. Angažiral je prijatelja z avtomobilom, ki ga je odpeljal do meje, Joco se jima je pridružil le za dobro vago. Avtobus se na slovenski meji seveda ni zaustavil, zato je vrli Tomaž skočil v avto. A voznik in lastnik vozila ni imel nobenega dokumenta za prehod meje. In je ostal v Sloveniji, Tomaž je vozil, Joco pa kot predsednik sedel zadaj. Na nika-garšnji zemlji je Tomaž parkiral, mirno potrkal na vrata avtobusa, ki je čakal na carinika, vstopil in svoji novi bejbiki pred očmi zmedenih Muslimanov čestital za božič. Ja, kdor zna, pa zna. Bejba je padla na rit, jasno, ampak očitno se ji je še bolj prikupil, ker se mu je zadnjic, ko se je končala fotografska delavnica in je moral Tomaž odpeljati dva tuja mentorja na letališče v Gradec, pridružila. Da mu med vožnjo (predvsem nazaj) ne bo dolgčas. Na Ljubelju je ugotovila, da nima nobenega dokumenta. Tomaž jo je pustil na meji in obljubil, da se bo vrnil čez slabo uro, saj je do Gradca le švoh 50 km. A so letalo seveda zamudili in pot so morali nadaljevati v Salzburg, ki je od Gradca oddaljen še dodatnih 300 km. Tomaž je seveda kot vester možak po telefonu poklical svojo bejbiko in ji pošte-no povedal, da bo morda zamudil kakšnih

osem ur, kar se seveda lahko vsakomur zgodi. A to je že druga zgodba. Hotel sem vam povedati par stvari o nekem svojem drugem prijatelju, Slavku. Ki me je nekoč kar tako poklical in vprašal, ali bi poletel z balonom. Bi, jasno. Še posebej, če je zastoj, ne!? Namreč, BTC praznuje 50 let in je nekaj svojih nagrajencev obljubila popeljati v nebo. Kar tako, za reklamo.

Slavko mi je naročil, naj bom dne tega in tega ob pol šestih pred novomeškim BTC-jem in da je to to, še kave ni zahteval zase. Istega dne me je poklical tudi Baco, da bo tudi on poletel, ker fotograf pač mora biti, najeli pa so ga, da naredi nekaj posnetkov mesta iz balonje perspektive. Težava je bila samo v tem, da je imel Baco polet ob pol šestih zjutraj, jaz pa ob pol šestih popoldne. In sva se dogovorila, da bova za Xtreme pač uporabila fotke iz balona, ki naj bi jih naredil po naročilu za nekoga drugega, popoldne pa prišel poslikat še mene, ko bom vzletel. Recimo.

Zvečer pred poletom nisem imel nobene treme. Res ne. Le spat sem odšel kako uro prej kot ponavadi, okoli pete ure zjutraj, to pa je bilo tudi vse. Človek si pač mora nabrati moči, ne! Potem pa se je zgodilo. Tragedija. Vojna. Sploh nisem vedel, kaj se dogaja. Monika, s katero si delim zakonsko posteljo, me je tresla in mi nekaj skušala dopovedati, a je nisem popolnoma nič razumel. Zunaj sem zaslišal še Bacota. Mislim sem, da sem pre-spal cel dan in da se mi je zmešalo, ali kaj. Potem sem toliko prišel k sebi, da sem domel, da sem šele dobro zaspal in da Bacek hoče, da grem z njim. Zjutraj! Nisem hotel. A mi je nekje v kotičku glave zabrnelo opozorilni zvonec in me spomnil, da sem že prejšnji Xtreme zamočil in da si ne morem privoščiti še enega kiksa. In sem vstal, kaj sem pa hotel. Ko sva se vozila proti BTC-ju, sva bolj molčala, ker nisem imel moči niti usta odpirati, Baco

pa je samo mimogrede pojasnil, da ga je poklical Slavko, ki se mu je zdelo malce čudno, da sem tako hitro pristal na tako zgodnjo uro, brez protesta, in ga poprosil, če pobere/zbudi še mene. Baco mu je seveda pojasnil, da imam jaz polet popoldne, a ga je Slavko prepričal, da obstaja samo en vzlet, jutranji, in je ročno obrnil in zapeljal do mene, ostalo pa veste.

Gospa Vlasta, balonarji in še dva potnika so seveda mislili, da sem zelo asocialen in zatežen tip, ker se sploh nisem premaknil iz bifeja, niti pozdravil jih nisem, saj mi niti dve kavi nista pomagali odpreti oči. Šele ko sta pridivjala (z debelo zamudo, čeprav sta se izgovarjala da sta mislila, da bomo poleteli od nekod drugje!) gospoda Kapš številka 1 in Bukovec, sem na svež zrak stopil tudi sam. Jeba. Noge so me komaj držale. Odpeljali smo se k bršljinjski osnovni šoli in lahko sem le odprtih ust opazoval, kako profesionalno se je zadeva napihnila. In seveda sem hlastno kadil, ker sem mislil, da se v balonu ne bo smelo! Preden smo se vkrcali, se je ob nas že nabrala cela kopica otročkov, ki so jih učitelji le stežka krotili, in ko smo se končno dvignili v zrak, sem bil vesel, da je hrušč razposajenih (že navsezgodaj!!) otrok potihnil. Pravzaprav je bilo lepo, čeprav sem napol spal. Kapš in Bukovec sta kljub vsemu bolj vajena zgodnjih ur in sta kmalu začela guncati afne. Ali lahko verjamete, da predsednik DNS-ja in ugleden bodoči gospodarstvenik skače v košari in testira, ali lahko utrga leseno dno, dokler ga ne oplazi karajoči pilotov pogled? No, jaz tudi nisem mogel, čeprav, to je človek, ki je, ko je diplomiral, peš prišel iz Ljubljane v Novo mesto!

Bilo je še mrzlo, v glavo pa je peklo kot v peklju, saj so nenehno kurili, da smo ujeli pravo višino in pravi veter, ki nas je ponesel nad Novo mesto. Mimogrede sem poklical še Miča, ki je skoraj direktor in kakor vedno prvi pride v pisarno, pa je seveda še debelo spal. Dvakrat sem pljunil proti njegovemu balkonu, a ni bilo nobenega učinka. Poklical me je šele, ko sem bil že nad Gogo. In mi menda mahal, ampak kdo bi mu verjel. Ko smo leteli nad DNS-jem, sem poklical še Luko, da je stopil ven, in smo mu mahali 300 metrov nad glavo, kar pomeni, da ga noben pljunek ni dosegel, vžigalnika mi je bilo pa škoda. In mimogrede sem poklical še Joca, ki je kar v spodnjicah stopil na dvorišče in si nas ogledal, čeprav ga sam zaradi dreves nisem opazil, niti njegove jutranje erekcije. Prišel je tudi Slavkov SMS, da lepo izgledamo, a sem ga ignoriral, ker še nisem pozabil, kdaj sem moral zaradi nje vstati, pa tudi jutranja erekcija

me je začela počasi loviti. V košari pa tako malo prostora ...

Ko smo preleteli Novo mesto, sem počasi prišel k sebi, da sem začel uživati. Leteti z balonom je lepo, res. In vse vidiš. Vidiš baze-ne pa vrtno palčke pa ropotijo, kar je drugače vse skrito pogledom radovednežev. In vidiš tudi najbolj nagravžno pogruntavščino zadnjih let, polivinilaste krogle, v katere kmetje zavijajo travo, da jih krave ne rabijo gledati pred hlevom. Nekaj sem jih poskusil zadeti z ogorkom, a dvomim, da je bil kakšen učinek, bili smo previsoko.

Torej, polet je bil enkrat, prav uživali smo, pri pristanku se je pojavil tudi adrenalin, ko je pilot poskusil pristati na travniku v Prečni, pa nas je zaneslo proti neki hiši, Kapš pa je navijal, naj nas parkira v gol vaškega nogometnega igrišča. Malce adrenalina je bilo tudi potem, ko so že pospravljali zadevo (sploh nisem mogel verjeti, kako ena, dva, tri je balon izginjal v avtomobilski prikolic!) in se je na travnik pripeljal kmet s traktorjem in se zaustavil ob nas, ker smo mislili, da nam bo očital poležano travo, a si je le popasal firbec in se kmalu odpeljal nekam naprej. Na kakšen travnik zlit gnojnik, ki bo popestrila popoldne par tisoč ljudem, recimo. Vem pa ne ...

Polet se je končal, še krstili so nas in vpisali v knjigo, nam podelili diplome in stvar je bila končana. To je bil res Xtreme, še nikoli nisem tako zgodaj prišel na delovno mesto ...

Balonček Šini

KOT VEDNO OB TEM LETNEM ČASU, SE JE VAŠA IN NAŠA HIPER SEHEVALNA, ULTRA POLITIČNO KOREKTNHA, MEGA INTELEKTUALNA, SPLOH AH IN OH ENOTA POTLAČ, ŠE ENKRAT VEČ ODPRAVILA NA ZASLUŽEN POČETEK NA KUBO. NE BREZ KLASIČNIH NAPAK V NAPELJAVI IN DIVJE MISLI, DA TE ZGODBE ŠE NI KONEC...

ENOTA POTLAČ

7

DR. NOVŠEK NA KUBI...

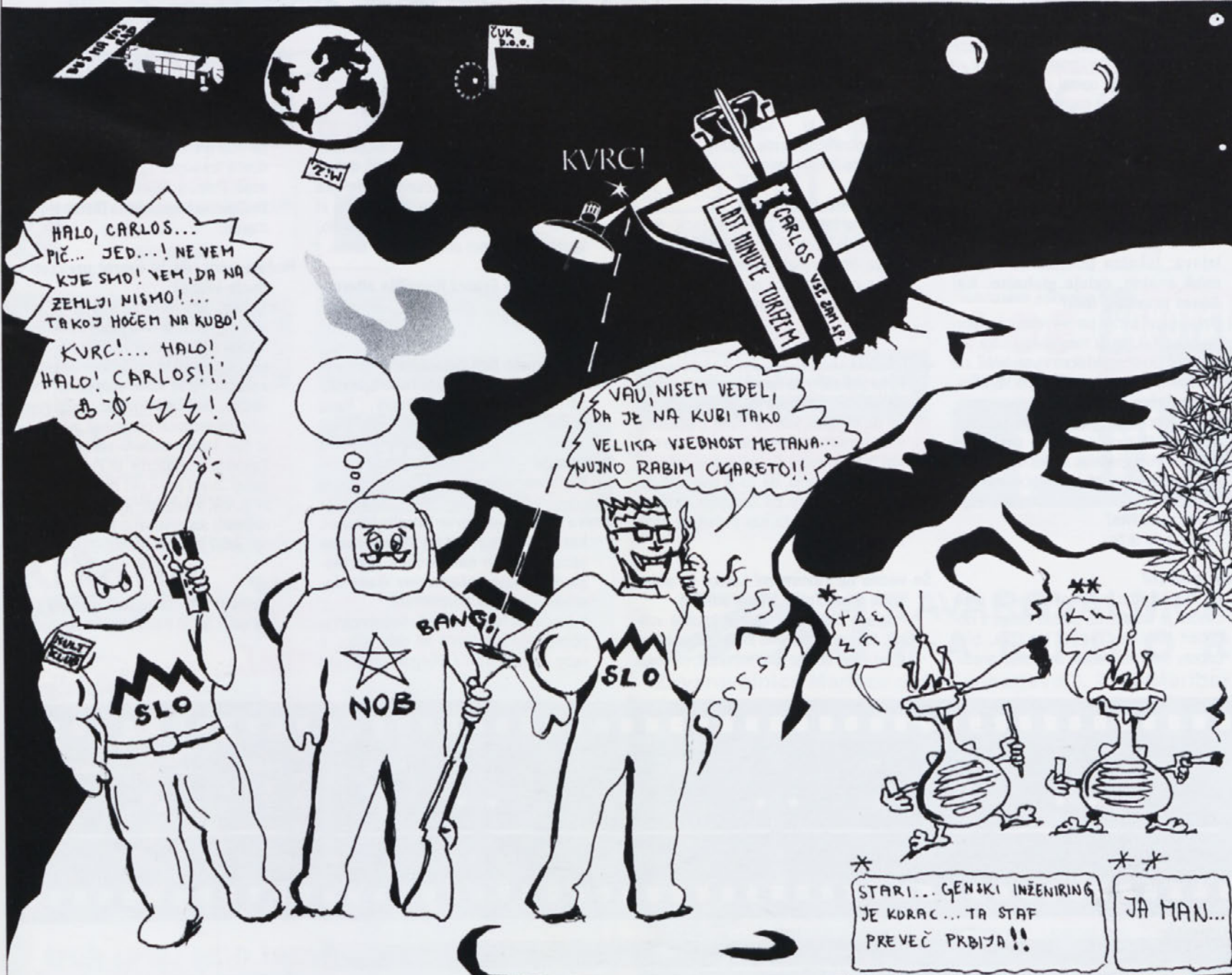
G. CARLOS NA... NOČEMO VEDETI...

MR. K NA... KDO ZA VRAČA JE MR. K??...

PREOSTANEK ENOTE POTLAČ NA... ČAK MAL... NA MARSU???

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Klasični veliki poletni intervju

Dr. Novšek

Jebul

Pred nami je težka naloga, kako predstaviti človeka, ki je pustil tako neizmeren, tako do boga vpijajoč pečat v tem našem malem zaniknem prostoru. Res je. Težko je postavljati vprašanja nekemu, ki je s svojim delom in likom, s svojim življenjem in ne življenjem, s svojo lepoto bivanja kakšnega zen budističnega meniha na oddaljenem japonskem hribčku, zavitem v nedolžno jutranjo meglico pravkar rojevajočega se dneva, ali s svojo pojavo črno črne sence v globini južnoameriškega pragozda, pripravljene, da pošlje v smrt prvo živo bitje, ki ji po nekem naključju prekriža pot, že zdavnaj odgovoril na vse, kar se je odgovoriti hotelo, in predvsem na tisto, kar se ni hotelo. Morda bi ga na kratko še najbolje opisal stavek, ki ga je z izbranim južnjaškim naglasom izrekel redar v nekem nočnem klubu, potem ko je podivjanemu obiskovalcu polomil sedemnajsto kost v nizu: To ni bil človek, to je bila žival.

Pred dvema letoma ste med drugim za mnoge pravilno napovedali trend v lokalni politiki. Znamenita je vaša izjava: lokalna politika še naprej misli analno, deluje globalno. Kaj danes pravite o tem?

Danes bi pri zdravi pameti rekel isto. Morda bi se kakšnega meglenega jutra, ko bi sedel pred ogledalom in ne bi bil zadovoljen s tistim, kar vidim, upal vprašati, ali morda le ni prišlo do kvalitativne spremembe pri kreatorjih lokalne politike, oziroma ali morda lokalna politika ni začela misliti globalno in delovati analno (sledil je pet minutni bronhitični krkhot).

Lahko to razložite?

Težko, zelo težko.

Kako, prosim?

Ok, naj vam bo, pa poskusiva. Še pred časom je veljalo, da politiki delajo v dobrobit ljudstva, regije, bla, bla, bla, čeprav smo vsi vedeli, da delajo predvsem

sem v dobrobit svoje riti in njim tako ali drugače sorodnim ritim. Vsi so vedeli, kaj se dogaja, toda enim je ostalo upanje, da bodo stvari nekoč odkrite in krivice poplačane pred zakonom, medtem ko je drugim ostalo upanje, da se to ne bo zgodilo. Skratka, imeli smo nek uravnotežen, več ali manj pošten sistem ter takšno ali drugačno iluzijo demokracije. In ravno na tej točki nastopi kvalitativen obrat, o katerem sem prej govoril, ki seveda simptomatično pride najbolj do izraza ravno na lokalni ravni.

Ne razumem!

Približno tako kot pri kanalizaciji. Bolj, ko gremo proti koncu kanalizacijskega čreva, bolj je njegova vsebina bogatejša, večja in seveda bolj smrdljiva. Provinca pa je na koncu slovenskega političnega črevesja.

???????????

Finta je v tem, da če se je včasih kradlo na skrivaj, se to danes počne odkrito, ne da bi sploh kdo še trznil z očesom. Včasih imam občutek, da ljudstvo še raje voli tiste, ki imajo že veliko pod palcem, verjetno v upanju, da so si nagrabili dovolj. Vsi akterji pa delujejo skrajno apatično, kar je za nas psihologe znak za alarm.

Še vedno ne razumem! Lahko to pojasnite s kakšnim primerom?

Poglejte na primer zadnje lokalne volitve. Na eni strani smo imeli tipičnega orgiasta liberalnega tipa, saj veste, na koga

mislim, na drugi strani pa Francija Koncilijo, človeka, ki je verjel v moč dobrega, človeka, ki dobesedno uteleša krščanske ideale lepega, pravičnega in resničnega. Videli ste, kaj se je zgodilo, ljudstvo si je spet pisalo sodbo samo.

Torej je za vas Franci Koncilija alternativa?

Absolutno!

Lahko to malo bolj pojasnite?

Veste kaj, lahko bi, toda nočem prestopiti meje politične nekorektnosti ... Razumete?

Razumem!

Razumete vi kurac.

Vrniva se še k nekaterim drugim temam, kot je KK Krka. Vsi za katastrofalno sezono krivijo nekdanjega športnega direktorja košarkarjev Vlada Gavranoviča. Vaš komentar?

Največjemu Novomeščanu sodobnosti in polpretekle zgodovine se dela velika, v nebo vpijoča krivica. Njegov, predvsem

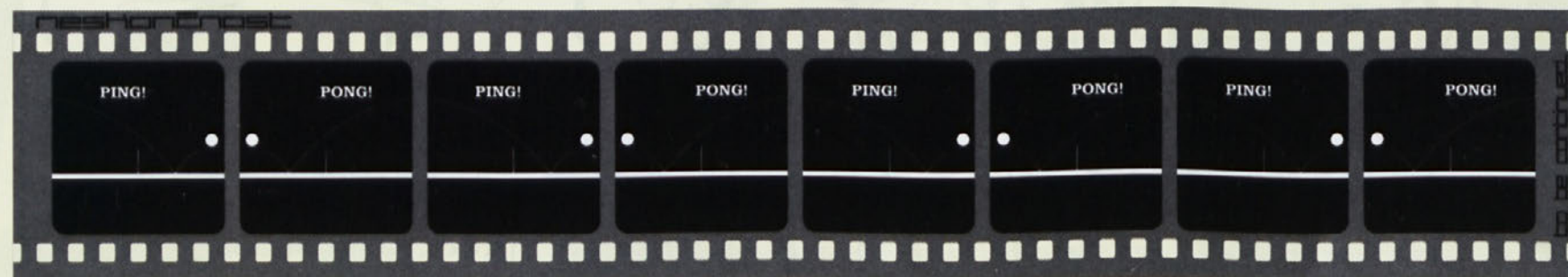
pa naš problem je bil v tem, da nismo dovolj izkoristili ta neizčrpni vir genialnosti. Položaj športnega direktorja je bil za človeka takega kova preprosto nepripraven.

Hočete reči, da bi moral prevzeti vodenje kluba?

Ne, kot sem dejal že leta 2001, moral bi prevzeti upravo farmacevtske družbe Krka in s tem nadzor nad celotnim športnim, kulturnim in političnem dogajanjem v mestu. Tu se lahko vprašamo, kako je možno, da Miloš Kovačič, drugi največji vzhodnoevropski poslovnež, nepogrešljivi član ruske vlade v senci, gospodar Zahodne Mandžurije in Zakavkazja, še zadnji živeči pravi old boy (... tu je sledil govor, v katerem je dr. Novšek tri ure našteval superlative o Milošu Kovačiču, op. Jeb.) tega ni uvidel.

Zakaj?

Verjetno gre tudi v tem primeru za to, da veliki ljudje pač delajo velike napake.

Naročniki revije **park** so tudi podjetja in ustanove:

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
Barbara Pavlin
telefon 07 332 45 10

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

TONSON
Šola tujih jezikov
Kandijska 64, Novo mesto
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

COMPUTRONIC
Tel: (07) 3376 710
computronic@siol.net

Loging d.o.o.
Industrijski in skladišni objekti
Zdinja vas 17, Novo mesto
tel.: 07 30 99 300, www.loging.si

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623

OCEAN
Tel.: 07 30 20 400
Fax: 07 30 20 401
Ljubljanska cesta 22
Novo mesto
E-mail: ocean_tours@siol.net
www.ta-ocean.si

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbevska 4,
Novo mesto

MTI Pavlič
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 570

Panda d.o.o.
KZ Krka,
Dom, vrt in kmetijstvo
tel.: 07 33 56 360

Zarja d.d.
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Studentski servis
Prešernov trg 6, Novo mesto
07 3374 370, 031 396 139
poslovalnice:
Baragov trg 1, Trebnje
07 3460 520, 031 677 965
http://www.student-nm.com

Robert's elektronik d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840

Visio d.o.o.
Metelkova 7b, Ljubljana

Vzdrževanje vozil - vulkanizerstvo
Matjaž Avbar s.p.
Belokranjska c. 16, Novo mesto

Lubcon d.o.o.
Pod Trško goro 33
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760

ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
8000 Novo mesto • Podbevska ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

HRANILNICA LON
d.d., Kranj
PE Novo mesto
TEL.: 07 337 10 10

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Študentski servis
www.noua.si
051 310 676

STUDIO VIRG
avdio-vizualna produkcija

K.A.B. d.o.o.
Projektiranje in urbanizem
Glavni trg 2, 8000 Novo mesto
Telefon: 07/33-72-521, fax: 07/3372 520, kab@kab.si

steklarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

Arch linea d.o.o.
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Kandijska cesta 28, Novo mesto
tel.: 07 30 79 811

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov
33 72 102
Glavni trg 11, Novo mesto

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto

KERAMIČARSKA DELA
DACOMM
d.o.o. Novo mesto

ZOGAJ d.o.o.
ZIDARSTVO, FASADERSTVO IN ZIDAVA ŠKARP
Mestne njive 47, Novo mesto
041 624 967

N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

RELAX
Turistična agencija
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO
TEL.: 07 39 33 420

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
Straža 13, 8232 Šentrupert
Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
Mobilitel: 041 427 652

tak Novo mesto d.o.o. - projektiva
tipski projekti: zidanice, vikendi, hiše, ...
industrija, športni objekti, javne zgradbe
tel./fax: 00386(0)7 3378780

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

TURISTIČNA AGENCIJA
NDE MONDIAL TRAVEL
Glavni trg 19
Tel.: 07 33 72 790

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 79 010
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto
Čuček

park

Krkatur
Plavajmo vsak vikend, Jadranovo nas čaka
INTEGRAL
Od 3. junija dalje vozimo ljubitelje sonca in morja na enodnevne izlete na čudovito hrvaško plažo v mestu Jadranovo, ki je primerna tudi za otroke. Prevoz je organiziran z avtobusi višje kategorije, ki imajo klimo, video in hladilnik. Odhodi so ob sobotah oziroma po dogovoru, in sicer iz Cikave, Kandije, Avtobusne postaje Novo mesto, Straže in Dvora. Cena prevoza vključno s stroški: 2.400 sit, otroci do 12. leta le 2.000 sit. Prijave sprejemamo na telefonskih številkah: 07-39-35-427, 07-39-35-420, 041-890-308
V treh urah smo tam!

ZM d.d. ZAVAROVALNICA MARIBOR
Zavarovalnica Maribor d.d., Cankarjeva 3, 2507 Maribor

INTERIER
www.kik-interier.si
TRESPA SANITARNE KABINE IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUSČENI STROPI
VELUX STREŠNA OKNA
fermacell NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

Nižje cene digitalnih fotografij

Obiščite spletno stran www.foto-asja.si in si naložite program za enostavno naročanje in pošiljanje digitalnih fotografij prek spleta v naš studio.

Digitalni fotoaparati

Po ugodnih cenah in z možnostjo obročnega odplačevanja so Vam na voljo v vseh naših poslovnih enotah: Novo mesto, Metlika, Sevnica, Trbovlje, Zagorje ob Savi. Obiščite nas in z veseljem Vam bomo svetovali, tako bo vaša pot v svet digitalne fotografije enostavnejša.

FOTO ASJA

PARK

III 895/2003/2004

200514706, 9/10

KNJIZNICA H. JARBE, LOKALNO MESTO
Študijski arhiv
COP:SS

JAZZINTY

Poletna glasbena delavnica

// Summer Music Workshop // letna muzička radiona
// Das Sommermusik // letna snova estivo di musica
Novo mesto, Slovenija, 16. – 21. avgust 2004

Miles Griffith ZDA petje
Steve Altenberg ZDA bobni
Joris Teepe NIZ/ZDA kontrabas in bas kitara
Tony Pancelli IT klavir
Ratko Zjaca HR/NIZ kitara & fretless kitara
David Boato IT trobenta
Hrvoje Rupčić HR tolkala
Igor Lumpert SLO saksofon
Matjaž Mikuletič SLO pozavna
Lojze Krajncan SLO jazz kompozicija in aranžiranje
Erik Marenčič SLO/NIZ klavir
Jure Pukl SLO saksofon
Jani Moder SLO kitara
Andjelko Stupar SLO bobni
Marijan Dovič SLO violina

www.jazzinty.com

Športni park Loka
4. september 2004

-nogomet
-košarka
-odbojka na mivki
-plezanje

PARK LIGA

Prijave in info na
DNS Infotočki do
3. septembra 2004

www.parkliga.net/parkliga

nagrajna igra za mesec JUNIJ

ŠMARJEŠKE TOPLICE
KRKA ZDRAVILIŠČA

in študentski
servis
NOVO MESTO

nagrajujeta

V četrtek, 01.07.2004, je komisija DNŠ Študentskega servisa Novo mesto izvedla 7. nagradno žrebanje. Deset izžrebancev je bilo nagrajenih z vstopnicama za zunanji bazen v Šmarjeških toplicah.

Vstopnici za zunanji bazen prejmejo:

- URBANČIČ LEON; Kriška reber 11, 8210 Trebnje,
- ŽIBERT RENATA; Košenice 19, 8000 Novo mesto,
- ŠVAB MIHA; Zgornje Veterno 8, 4296 Križe,
- GRDIN TOMAŽ; Kapiteljska ulica 14, 8000 Novo mesto,
- PEČELIN INA; Rimska cesta 7a, 8210 Trebnje,
- DEŽELAN TOMAŽ; Velike Brusnice 70a, 8321 Brusnice,
- PUCELJ BOŠTJAN; Avšičeva 5, 8000 Novo mesto,
- SLADIČ TJAŠA; Lunačkova 15, 8233 Mirna,
- DIM BARBARA; Podlog 12, 8233 Mirna,
- ŽIBERT URŠKA; Cankarjeva 27, 8210 Trebnje.

Vsi, ki ŠE NISTE VPISANI V NAŠ ŠTUDENSKI SERVIS, storite to čimprej. Vse novo vpisane člane v mesecu juliju in avgustu bomo NAGRADILI S PRAKTIČNIM DARILOM.

www.student-nm.com

Ja

JAZZINTY abonma

finalna prireditev

JAZZON

petek, 20. avgust, ob 20.00, Muzejski vrtovi, Novo mesto

zaključni koncert

JAZZINTY

sobota, 21. avgust, ob 20.00, Muzejski vrtovi, Novo mesto

lokalPatriot KULTURNI CENTER JANI ZA TRDINE